

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti:

Besenyői BEÖTHY KÁLMÁN őrnagy

Segédszerkesztő:

BENEDEK MIHÁLY százados

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

II. KERÜLET, FŐ-UTCA 71. SZÁM.

Postatakarékpénztári

cskekkszám: 25.342

Megjelenik:

minden hónap 1-én és 15-én

Telefon: 153-079

EMLÉKEZZÜNK!

CSENDŐRÖK, BAJTÁRSOK! A m. kir. csendőrség fennállása óta hetedszer ismétlődik ma az a nap, melyet Legfelsőbb Hadurunk kegye csendőrnappal rendelt. Ezt a napot a naptár nem jelzi piros betűvel. Az a hétköznapok küzdelmes munkája sorában egyedül a miénk, a bajtársiasság és a férfias emlékezés kegyeltes napja, a csendőrség bensőséges családi ünnepe.

Testületünk széttagolt szervezete és rendeltetésének megszakítás nélküli követelményei megfosztanak attól a lehetőségtől, hogy Mindnyájatokat egybegyűjtve, a nap jelentőségét Előttek ismertessem. Ezért szólok ezen az úton Hozzátok, elsősorban, mint a m. kir. csendőrség felügyelője, hogy testületünk dicsőséges multjára való emlékezésekben résztvéve, a sorsközösségből fakadó együvértartozóság szellemén át ünneplőbe öltözött lelketeket egy nagy és fényes táborba gyűjtve, elmondjam Nektek, mit jelent hagyományokat ápolni s ebből következően mi tulajdonképpen a csendőrnapi emlékezés eszményi célja.

Minden, ami az emberben szép, felemelő és értékes, az eszményi. Az eszményiségben jut kifejezésre mindaz, ami bennünk halhatatlan. A lélek.

A nemzet is azzal, hogy történelmében élő nagyjait és azok hagyományait az eszményiség örökké való törvényei szerint nemzedékről-nemzedékre a nevelés és a példakövetés mintájával állítja: a halhatatlanság útját járja.

Ezeréves multjában lapozgatva, azt látjuk, hogy bár igen gyakran kondultak meg fölötté a végpusztulást jósló vész harangjai, a Muhi-pusztai gyászt, a mohácsi vést és a szomorú trianoni bukásunkat követő nehéz időkben mégis mindig akadtak magyar férfiak és asszonyok, nemzetünk történelmi büszkeségét jelentő nevek végnélküli sora, kik a hazaszeretet eszményi fokát a haza mindenekelőtt való voltában látták. Hősök a szó kristálytisza értelmében, akik — ha kellett — tettekkel is bebizonyították, hogy az ősi anyaföld védelmében meghalni „édes és dicsőséges”. A nemzet örökkévalóságáért ontották drága véréüket Zrínyi Miklós és Dobo István törökverő harcosai, a Nagy Fejedelem legendás kurucjai, a 48-as szabadságharc vörössapkás honvédei és az elmúlt világháború 600.000-nél több magyar hősi halottja is!

Amidőn, mint az utókor hálás fiai emléküknök szívünkben oltárt, az örökkévalóság számára pedig ércszobrckat emelünk és róluk a nádorfehérvári győzelmet hirdető déli harangszó alázatos kegyeletével naponta megemlékezünk, azokat a hagyományokat ápoljuk, amelyek a nemzet ezeréves helytállásának gyönyörű titkát, fennmaradása második évezredének pedig biztos zálogát képezik.

A nemzeti hagyományokat ápolni tehát annyit jelent, mint a dicsőséges multban gyökerező szellemén át a régi helyén és méltóságán megtartani az ősi katonaszellemet, lelkünket nemesítve, jellemünket határozottá, akaratunkat pedig szilárdá téve, a hűséget és áldozatkészséget arra a fokra fejleszteni, hogy Szent István király országa, jövőjének minden viharral dacoló, biztos hajlékát képezhesse.

A mai napra tűzött csendőrnappal a nemzeti együvértartozóság koszorúján belül azokról az elköltözött bajtársokról akarunk megemlékezni, akik a csendőrel- és csendőrsortól a gátra állítva, „... most megdicsőülve porladnak a rögben, szent kötelességet hagyva ránk örökre”.

A halhatatlanság útján látjuk őket haladni, mind-mind a régi bajtársakat, amint nehéz munkával először megalapozták a csendőrség hírnevét, majd tekintélyének folytonos gyarapításával a kakastollnak ma már a szolgálattal függvényes jellegét, a megbízhatóság utólréhetetlen nimbuszát megadták.

Mennyi nemzethű és becsületes kötelességteljesítés, mennyi nélkülözésteli, önzetlen munka és aggodalomnélküli felelősségvállalás, mennyi fenkölt hazafias és bajtársias megnyilatkozás, s mennyi bátor és önfeláldozó kiállás, vitéz küzdelem és hősies harc, s ezek nyomán mennyi néma sirhant az örökéletet jelentő dicsőség mezején. . . , a rend és nyugalomért, a lelkek békéjéért, a haza szebb és jobb jövőjéért s mindnyájunk boldogulásáért!

Ma az ország valamennyi csendőrlaktanyájának ormán zászló leng! Hirdetik, hogy emlékezünk, hogy lelkünk az ősi hagyományok templomába zárandokolva hitet tesz arról: tudjuk azt, mit jelent magyarnak lenni, hogy az, aki a multnak szent emléket nem tiszteli, nem lehet egy boldogabb jövő győzedelmes harcosa, hogy a nemzeti újjáépítésben reánk háruló, feltétel nélküli kötelességeket csak egész férfias odaadással, a hazához híven és becsülettel teljesíthetjük. Fogadalmat tesz arról, hogy mindnyájan erre képesek vagyunk, mert a mi ereinkben is az ősi magyar virtust jelentő vér csörgedez, s hogy mindig méltóak akarunk maradni az örökéletet élő csendőrbajtársak reánk hagyott örökségére.

Ez azonban ne jelentse azt, hogy lelkünk csak ezzel az alkalommal kövesse azok szellemét, akik testületünk 59 éves hagyományait a külső tekintély és a belső érték nemes patinájával bevonták, hanem — miként a Megváltónk jövételének karácsonyi megünneplése — megemlékezésünk egyetemes és ünnepi megnyilatkozást van hivatva kifejezésre juttatni.

Az egyenes utat, mely e cél felé vezet, az ősi magyar katonaszellem, a csendőrtudás és a bajtársi érzés hármas tényezőjének messzelátó toryna világítja be.

„Ekével szántjuk a földet, de karddal védjük meg”, — mondotta egy alkalommal Mussolini, a baráti olasz nemzet nagynevű fia. A m. kir. csendőrség rendeltetésénél fogva utóbbival vesz részt a nemzetalkotó-, hazánk régi nagysága hajnalhasadásának előkészítő nemes munkájában.

CSENDŐRÖK, BAJTÁRSOK! Mint a mult évben, a mai csendőrnapi is nagy idők külső jegyében zajlik le, amelyek a nemzet minden fiától fokozott munkát, kötelességteljesítést és áldozathozatalt követelnek. Ünneplésünk belső méltósága a testület egyetemes értékétől és szellemétől függ. Hinni akarom, hogy mai emlékezésünk is a nemzet hagyományaihoz, a csendőrség multjához, a jelen komolyságához és testületünk magasztos hivatásához méltónak mutatkozik. Ezt jogosan elvárhatja tőlünk a kakastollas fiaira oly büszke magyar nemzet.

Emlékezzünk tehát méltóan, hogy méltóak maradhassunk az emlékezésre!

vitéz NEMEREY tdk.

a m. kir. csendőrség felügyelője.

Nyolevan év...

Öreg Bajtárs, emlékszel-e, amikor pöttömnyi gyerekkorodban megbámultad a csendőrbácsikat?

Emlékszel-e az első őrsparancsnokodra, aki jószágosan szigorú szemmel nézett végig, amikor harmincegynéhány esztendővel ezelőtt bevonultál az őrsére, mint próbacsendőrr?

Fiatal bajtárs, hallottad-e a hírt?

Mert eléjük állítunk ám most titeket: a régi, nagy hírű magyar csendőrség legöregebbjei elé!

Felkeres a régi gárda. Azok, akiknek megengedte az Isten, hogy megünnepeljék a nyolevanadik születésnapjukat.

Nyolevan esztendő akkor is nagy idő, ha nyugalomban, jólétben, kényelemben, az életnek csak a napos oldalán tünt tova. Kétszer nagy idő annak, aki a mások jólétének, nyugalmanak és békességének áldozott belőle évtizedeket. Aki nagyon megtanulta, hogy csendőrnek lenni nehéz tisztség, mert a büszke, felemelt fejet, a kakastoll becsületét nem adja ingyen az élet. Meg kell érte dolgozni keményen. Úgy, ahogyan ők megdolgoztak: az öregek, tanítómestereink...

Nem ünnepelehetjük méltóbban testületünk ünnepét, a csendőrnapot, mint hogy felkerestük Öket, a csendőrség történelmének tanuit és részeit. Megkértük: küldjék be arcképeiket a *Csend-*

őrségi Lapok-nak. Örömmel, boldogan jöttek. Egyetlenegy sem mondotta, hogy ő már kiválott közülünk, hogy ő csak volt csendőr, ma már nem az. Fellobbant szemükben a régi tűz, visszalöpözött szívükbe a régi kis laktanyák hangulata, ahol de sok emlék tartja fogva az embert!... Jöttek; nem idegenül, hanem úgy, ahogy derék fiak és unokák körébe sietnek az öregek.

Engedjék meg, hogy egy kicsit büszkék legyünk arra, hogy szeretnek minket. Mert ebből látjuk, hogy jó nyomokon haladunk utánuk.

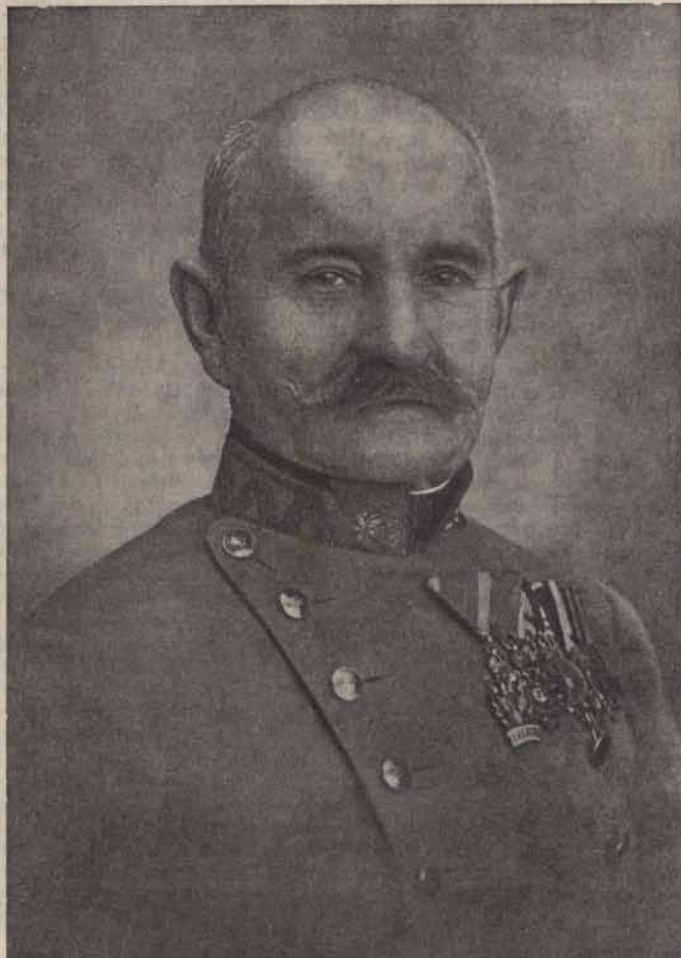
Lehet, ha körülnéznek a mai csendőrségen, azt látják, mennyire előreragadta a világ rohanása. Felvértezte a Ma csendőret a tudomány sok mindennel, amit Nekik még nélkülözniök kellett. Annál nagyobb az érdemük, hogy mégis olyan testületet és közbiztonságot teremtettek és hagytak reánk, amely pillére, erőssége és büszkesége volt és lesz Nagymagyarországnak.

Külsőleg és a munka módszereiben bizony már nem a régi a mai csendőrségünk. De a bensőjében az maradt, mert az alap, amelyre felépült, meg nem rendült. Elődeink erkölcsi hagyománya: a hűség, becsület és vitézség, szent és örökéletű örökségünk. Átrohanhatnak felettünk viharos idők, jöhetnek új próféták elferdült tanokkal, elkanyarodhatik a világnak az élet dolgairól vallott felfogása, a derék csendőr fogalma ugyanaz ma-

Kiss László ny. tábornok.

Szül.: 1860. A testülethez jött: 1886., ny.-á.-ba ment: 1919.

Zágorhidai, Zelci és Lórántházai
Lóránth Dénes ny. tábornok.

Szül.: 1859. A testülethez jött: 1882., ny.-á.-ba ment: 1918.

Szigeti György

ny. csendőr.

Született: **1852.** Katona volt: 1872—1875. A testülethez jött: 1888. A lugosi őrsön szolgált legelősőr. 1911-ben ment nyugállományba. Kiténtetési: 2. o. ezüst vitézségi érem az 1878-as boszniai hadjáratból, koronás ezüst érdemkereszt. Dícsérete: 6 okirat.

Grósz István

ny. tiszthelyettes.

Született: **1853.** Katona nem volt. 1872-ben jött a cs. és kir. csendőrséghez. 1903-ban ment nyugállományba. Dícséretei: 2 nyilvános, 2 okirati kerületi, cs. és kir. hadügyminiszteri okirat és 20 ezüst forint. 2 gyermeke és 6 unokája van. 3 fegyverhasználata volt.

Krauszmann Zsigmond

ny. tiszthelyettes.

Született: **1853.** Katona volt: 1875—1880. A testülethez jött: 1881. A beszercei őrsön szolgált legelősőr. 1889-ben ment nyugállományba. Kiténtetése: 1878-as boszniai hadjáratban bronz vitézségi érem. Dícsérete: kerületi okirat 1888-ból emberélet megmentéséért, 4 gyermeke, 7 unokája van.

Mácsek István

ny. tiszthelyettes.

Született: **1855.** Katona volt: 1876—1879. A testülethez jött: 1882. Nagyszebenben szolgált legelősőr. 1913-ban ment nyugállományba. Kiténtetése: koronás ezüst érdemkereszt. Dícséretei: 4 nyilvános, 4 kerületi, 3 miniszteri okirat. 2 gyermeke, 3 unokája van.

rad, akárhányszor is írjuk is a történelemnek. Körülveheti a csendőrt a technika akármilyen vívmánya, felfokozhatja a békét, a háborút vagy a közbiztonságot akármilyen tudománnyá vagy művészetté, mégis mindig csak kétféle csendőr marad: méltó és méltatlan, mert azt, ami a kettőt megkülönbözteti, nem lehet gyárilag előállítani. Azt csak örökölni lehet és megtartani vagy elveszíteni.

Mi megtartjuk és meg fogjuk tartani!

Az élet malma lassankint mindnyájunkat felőröl. A legfiatalabb bajtársunk is, aki ma még gondtalanul örül a fiatalságának, eljut egyszer a naphoz, amikor megegyezően megsimogatja majd a tollas kalapot és elbúcsúzik tőle örökre. Amikor megáll majd a laktanya kapujában, visszanez megegyezően s aztán elindul könnyes szemmel az Alkonyat felé, hogy azután már csak az emlékei térjenek vissza az otthagyt puskához vagy íróasztalhoz. Amikor majd megszakad a szíve belé, hogy most már nem parancsol neki senki... Azért, Bajtárs, tisztelegj, ha öreg csendőrrel találkozol; tiszteld a multat, a kort, a szolgálatban felőrölt életet, az ezernyi őrző porában-sarában, hevében-havában otthagyt egészség nemes áldozatát. Tiszteld és úgy kövesd, hogy majd Téged is tiszteljenek!

Öreg bajtársainknak pedig köszönjük szépen a megtisztelő kézfogást. Köszönjük a Testület nevében, hogy ma is szeretettel gondolnak reánk és fogadják szívesen tőlünk a csekély viszonzást: a viszontlátást a *Csendőrségi Lapok* hasábjain.

Adjon a jó Isten nekik még sok csendőrnapot és derűs öregséget, hogy sokáig élvezhessék a becsülettel megszigorított nyugalmat. És ne feledjék ezután sem, hogy övéik mellett szeretettel veszi őket körül második nagy családjuk is: a magyar csendőrség.

Legöregebb bajtársaink emlékeiből.

I.

Elmondja: **BALLÁCS JÓZSEF** ny. tiszthelyettes.

Hajdú vármegyében, de úgyszólván az egész Tiszántúlon, mint hírhedt rablógyilkost ismerték Sóvágó Jánost, aki Hajdúböszörményben lakott özvegy édesanyjával. Hajdúböszörményben szolgáltam én is.

Nagyon jól tudtam, hogy a Tiszántúlon elkövetett különböző bűncselekményeknek Sóvágó János a tettese, de előre beállított alibije miatt nem sikerült őt bíróság elé állítani. Több rablásnál, illetve rablógyilkosságnál előfordult, hogy a helyszínen vagy egy kalap, vagy egy kucsma maradt, aszerint, hogy a bűncselekmény milyen időszakban történt. Így például a büdszentmihályi báró Dogály-féle gyilkosságnál egy kucsma maradt. Ha ilyenkor elővettem Sóvágó Jánost, annak már egy ugyanolyan kucsma, vagy zsíros kalapja volt, mint amilyen a helyszínen maradt, de ezzel együtt még megdönthetetlennek kitervelt alibije is.

1905 november hó 3. napján Kisvárdán postarablás történt, amiről értesültem és november hó 6. napján felkísértettem Sóvágót a városházára, ahonnan kénytelen voltam kihallgatása után elbocsátani, mert az alibi — mint rendesen — akkor is készen volt.

E kihallgatása alkalmával egy kis időre a járőrtársra bíztam Sóvágót, én pedig Sóvágónak az előszobában hagyott kalapja izzasztóját Polgári Imre, hajdúböszörményi rendőrbiztos jelenlétében — aki a nyomozás további során is tevékeny részt vett — beszakítottam. Megjelöltem tehát.

1905 november hó 7. napján éjjel 12 és 1 óra között Debrecenben, a Méliusz-tér 5. szám alatti udvari

lakásukban Kovács Ferenc földbirtokos, felesége és leánya ablakzörgésre ébredtek. Kovács megkérdezte, hogy ki zörget, azonban erre választ nem kapott, hanem egy idegen hang erőlesen követelte, hogy azonnal nyissa ki az ajtót. Kovácsék az ablakon át látták, hogy az udvarban többen vannak s mert előző nap disznókat adtak el 1800 korona értékben, azonnal sejtették, hogy a zörgetők rablók lehetnek, akik még besötétedéskor elbújtak az udvaron. Ezért nem nyitották ajtót, hanem Kovács erőlesen felszólította őket, hogy távozzanak, mert közéjük lő. Azok valószínűleg tudták, hogy Kovácsnak lőfegyvere nincs, mert távozás helyett az udvarban talált fejszével előbb a konyha-, majd a szobaajtót betörték és Kovácsékra rontottak. Kovács egy fadarabbal védekezett, mire az egyik tettes agyonlőtte. Családja könyörögve kért kegyelmet s mivel nem álltak ellent, őket nem is bántották. A lövésre és segélykiáltásokra a lakók felébredtek s házigazdájuk segítségére akartak menni, azonban az őrtálló rabló közéjük lőtt s Palkó András szabómestert vállon lőtte, mire a lakók ijedtükben lakásaikba visszaszaladtak. A rablók attól félve, hogy a lövöldözésre a szomszédos házak lakói is felébredtek és segítséget hoznak, nem mertek tovább maradni, így egy női aranygyűrűt és 24 zsebkendőt rabolva, eltávoztak anélkül, hogy az 1800 koronát megtalálták volna. Azt ugyanis Kovács olyan helyre rejtette, hogy hollétéről még a családja sem tudott és csak később találták meg ők is. A rendőrségnek csak hajnalban tettek jelentést, mert a sötét éjszakában senki sem mert a házból kijönni.

A helyszíntre kiszállt rendőrségi tisztviselők és detektívek megállapították Kovácsné és leánya, valamint a lakók előadásából, hogy a tettesek négyen voltak, azonban egy, a helyszínen maradt kalapon kívül semmi nyomot sem találtak. Az esetről természetesen az összes környékbeli csendőrörsöket,

köztük a hajdúböszörményit is értesítették, jelezve, hogy a helyszínen egy kalap maradt.

A távirat vétele után másodmagammal azonnal Sóvágó János lakására mentem. Sóvágó egy kis szobában egy hosszú lócán felöltözve mélyen aludt s amikor felráztam, talpra állt, de mintha a világ legártatlanabb embere lenne, nyugodtan nézett a szemembe és méltatlankodva mondta: „Ijnye, a járőrmeister úr még aludni sem hagy mán!” Felszólítottam, hogy vegye a kalapját s azonnal jöjjön az örsre. Megdöbbenve láttam, hogy Sóvágó egy székről éppen olyan kalapot vesz fel, mint amilyenek az izzasztóját előzőleg én beszakítottam, tehát a Kovács-féle gyilkosság színhelyén más kalap maradt!... De amikor Sóvágó kezéből kivettem a kalapot, megnyugodtam, az izzasztó nincs beszakítva! Most már tudtam, hogy ezzel sikerül Sóvágót méltó helyére juttatni. Magamban megmatottam, de külsőleg ridegen szóltam Sóvágónak: „Jankó! Köszönj el édesanyádtól, mert többet az életben itthon nem fogod látni!” Sóvágó előbb meghökkent, de azután dacosan vágott vissza, hogy „majd meglátjuk!” és anélkül, hogy anyjától elköszönt volna, távozott a szülei háztól.

Táviratilag kértem, hogy egy detektív azonnal hozza a kalapot Hajdúböszörménybe. A detektív a kalappal még aznap délután megérkezett. Amikor a kalapot Polgári rendőrbiztos és a debreceni detektív jelenlétében megnéztem, Polgárral együtt minden kétséget kizáró módon megállapítottam, hogy a kalap Sóvágóé.

Sóvágó mindent tagadott, de a kalapbizonyíték alapján átadtam a debreceni kir. ügyészségnek.

A kalap a főtárgyaláson nagy szerephez jutott. A törvényszéki elnök kézről-kézre adta a 14 esküdt bírónak. Sóvágó csökönyösen állította, hogy az a kalap nem az övé, de amikor látta, hogy ezzel semmire sem megy, újabb mesével állt elő s azt állította, hogy a kalap az övé volt ugyan, de azt a gyilkosságot meg-

Forgács Ferenc
ny. csendőr.

Született: **1855.** Katona volt: 1876—1879. A testületbe jött: 1882. Nagykikindán szolgált legelőszőr. 1886-ban ment nyugállományba. 2 gyermeke, 3 unokája van.

Kulmann István
ny. csendőr.

Született: **1855.** Katona volt: 1875—1878. A testülethez jött: 1882. Bereznán szolgált legelőszőr. 1889-ben ment nyugállományba. Írni, olvasni már nem tud.

Mucsy István
ny. tiszthelyettes.

Született: **1855.** Katona volt: 1875—1881. A testülethez jött: 1882. Nagyszebenben szolgált legelőszőr, 1895-ben ment nyugállományba. Kitüntetése: 1878-as boszniai hadiérem. Dícsérete: kerületi okirat. 3 gyermeke van.

Kokas Sándor
ny. tiszthelyettes.

Született: **1857.** Katona volt: 1877—1880. A testülethez jött: 1883. Magyaróváron szolgált legelőszőr. 1910-ben ment nyugállományba. Kitüntetése: 1878-as boszniai hadiérem. Dícsérete: nyilvános kerületi. 1 pap fia van.

Füzesi József
ny. tiszthelyettes.

Kósa Imre
ny. tiszthelyettes.

Békefi Jakab
ny. g. tiszthelyettes.

Tánczos Lajos
ny. tiszthelyettes.

Született: **1857.** Katona volt: 1879—1882. A testülethez jött: 1883. Az óbébai őrsön szolgált legelősőr. 1890-ben ment nyugállományba. 1 gyermeke, 6 unokája van.

Született: **1858.** Katona volt: 1878—1880. A testülethez jött: 1885. A borossebesi őrsön szolgált legelősőr. 1910-ben ment nyugállományba. Kiténtetése: az 1878-as boszniai hadiérem, koronás ezüst érdemkereszt. Dícsérete: 2.

Született: **1859.** Katona volt: 1878—1881. A testülethez jött: 1881. Kolozsváron szolgált legelősőr. 1920-ban ment nyugállományba. Kiténtetése: arany érdemkereszt, koronás ezüst érdemkereszt. Dícsérete: 5, pénztudalom: 6. 2 gyermeke, 1 unokája van.

Született: **1859.** Katona volt: 1881—1882. A testülethez jött: 1882. A kassai kerületnél szolgált legelősőr. 1910-ben ment nyugállományba. Kiténtetése: koronás ezüst érdemkereszt. Dícsérete: 1 kerületi és 1 miniszteri okirat. 1 gyermeke, 5 unokája és 4 dédunokája van. —

előzőleg mintegy három héttel egy vándorló koldusnak adta s valószínűleg az követhette el a gyilkosságot. A bíróság Polgári rendőrbiztost és engem nyomban és ismételt kihallgatott s ebből megállapította, hogy a kalap izzasztóját a gyilkosság megelőző napon szakítottam be, így tehát azt Sóvágó a gyilkosság előtt 3 héttel nem ajándékozhatta el.

Sóvágó mint a sarokbaszorított róka védekezett s annak bizonyítására, hogy ő a gyilkosság idejében messze volt Debrecentől, három tanu kihallgatását kérte, amit hosszas tanácskozás után a bíróság el is rendelt és ezért a főtárgyalást elnapolta.

Az újabb tárgyalásig kinyomoztam, hogy a három koronatanu volt Sóvágó tettestársa. Erre bizonyítékaim is voltak, mert jelentkezett nálam három hajdúböszörményi állatkereskedő, akik előadták, hogy a gyilkosság éjszakáján 1/2 óra tájban látták Debrecenben a csonkatoronynál (ma Kistemplom) Sóvágó Jánost az általa bejelentett 3 alibitanuval, akiket vásárokról ismertek és már többször is látták együtt őket.

Ezt a három böszörményi kereskedőt bírói idézés nélkül elvittem a kitűzött főtárgyalásra. A főtárgyalás nagy izgalmak között kezdetét vette, mert mindenki tudta, hogy itt dől el jobbra vagy balra Sóvágó sorsa. Az újabb bizonyítékokról senki nem tudott. Amikor a tárgyalás már megkezdődött, a törvényszék folyosóján Sóvágó három koronatanuját letartóztattam és azonnal az ügyészségre kísértem. Valaki az ügyészt a tárgyaláson erről értesítette, az azonnal szünetet kért és hivatalába sietett, ahol magához behívott, magánkívül tiltakozott az ellen, hogy a törvényszék épületében, a főtárgyalásra beidézett tanukat letartóztattam. Az ügyész élébe tartam a bizonyítékokat, mire az megnyugodott.

Sóvágó ügyében a főtárgyalást megtartották s hiába volt Sóvágó minden mesterkedése és ravaszága s a tanuk vallomása, amelyen látszott a meggyőződés hiánya, Sóvágót életfogytig tartó fegyházbüntetésre ítélték.

Sóvágó fentnevezett 3 koronatanujának vallomása alapján Böszörményben, az erdőben egy nagy

vastag tölgyfa tövében megtaláltam a Kovácséktól elrabolt női aranygyűrűt és a zsebkendők egy részét is. Ezen bizonyítékok és beismerő vallomásuk alapján a bíróság nevezetteket 12—15 évi fegyházbüntetésre ítélte.

II.

Írta: GRÓSZ ISTVÁN ny. tiszthelyettes.

1873-ban történt.

Erdélyben, a beszterce-naszódmegyei Borgón át Bukovinába vezető országút mentén, a bukovinai határ közelében, nem községről, hanem tereptárgyról elnevezett „Mogura Kalului“ őrs területén — amely őrshez sem község, sem tanya nem tartozott, csupán a nyári évszakra telepedett ott le egy-egy juhász — a környező erdőrengetegeken egy, a közbiztonságot állandóan veszélyeztető szervezett rablóbanda fészkelődött be s az úton közlekedőket megtámadta, pénzüket, értéktárgyaikat, élelmüket elrabolta.

Az is előfordult, hogy ha olyan zsidó került a banda tagjainak kezei közé, akitől nem volt mit elvenni, szalonnával kínálták s ha vonakodott a kínálat elfogadásától, pisztollyal kényszerítették a szalonna elfogyasztására s azután tovább engedték. A banda különben emberölést vagy gyilkosságot nem követett el.

Ezen közbiztonsági zavarok szükségessé tették a jelzett őrs támogatására a bukovinai határ és az előbb megjelölt országút közelében fekvő Kosna községben új őrs felállítását. Ez a község a rengeteg egyik üres hegyoldalán egymástól 1—2 km távolságra épült faházakból állott s lakossága állatenyésztésből élt, de a házak közti nagy távolság miatt alig ismerte egymást. Itt gyakoriak voltak a szarvasmarha lopások. A lopott állatokat vagy Bukovinába, vagy a havasokon keresztül Máramarosba csempészték át.

Ezen az újonnan felállított őrsön én is teljesítem szolgálatot.

A rablóbanda uralma nem tartott sokáig, mert a „Mogura Kalului“ őrs megerősített létszáma és a

kosnai örs éber tevékenysége a rablókat szétszórta s a további garázdálkodást megakadályozta.

Nemsokára ezután az örsöm lakossága arról kezdett suttogni, hogy a szétszört rabióbandának Tódáska Juon kosnai lakos szintén tagja volt és a környező erdőségekben bujkál. Kellő adatok birtokában örsparancsnokom: Endrész Frigyes őrmester, egyik este magát és engemet a gyanúsított lakásának, valamint családtagjainak megfigyelése céljából kivézényelt, azonban a reggelig tartó lesállítás semmi eredménnyel nem járt. Ekkor az őrmester a velünk volt megbízható polgári egyént az örsre küldte azzal, hogy az örsparancsnokhelyettes még egy 4 tagú járőrt vezényeljen ki s megjelölje a találkozás helyét, továbbá utasította, hogy bőséges, többnapos élelemlről gondoskodják mindnyájunk számára. A járőr megérkezvén, az őrmester úgy intézkedett, hogy mivel az átkutatandó óriási terület alig járható ösrengeteg, sűrű erdőből áll, az átkutatás nem csoportosan, hanem rajvonalban, mindenki által önállóan végzendő.

Igy is történt. Az időjárás kedvezett. Bár kánikulai meleg volt, az erdei levegő üdítőleg hatott.

A portyázás lassan, de kitartóan folyt, mert mindenki remélte, hogy a fáradtságot siker fogja koronázni. Az idő mult s anélkül, hogy valami nyomra találtunk volna, ránk esteledett.

Alkalmas helyet kerestünk, ahol az éjjelt eltölthetjük s bevárhatjuk a hajnalt. Ez nem okozott nagyobb gondot, hiszen nyáron minden bokor szállást ad. Még ki sem pihentük magunkat, máris hajnalodott, mire rövid haditerv után a legnagyobb elővigyázattal és óvatossággal folytattuk az abbahagyott, illetve megszakított kutatást. A fárasztó munka 3-ik vagy 4-ik napján délután 5 óra tájban, ahol én haladtam, egy, a vihar által ledöntött hatal-

mas tenyőia állta utamat. Ahogy rajta át akartam menni, a törzsön iehér toltokat vettem észre, amelyeket közelebről megvizsgálva kitűnt, hogy azok aludttej maradványok. Ezek csak úgy kerülhettek oda, hogy valaki aludttejet fogyasztva, azt evés közben elcsepegtette, vagy pedig annak szállítója lötytyinthette oda véletlenül.

Minthogy a hatalmas ösrengeteg eme része emberi lakástól távol fekvő, járatlan, munkáskezektől érintetlen terület volt, fel kellett tételeznem, hogy helyes irányban járok s valóban a kutatott rabló rejtékhelye közelében lehetek.

Ez a helyzet szinte lázas izgalommal töltött el s most már látó és halló idegeimet pattanásig feszítő figyelemmel, a legkisebb zajkocozás kerülésével végeztem a kockázatos kutatást, miközben észrevettem a sűrűségben egy, a földön ülő emberi alakot, aki maga előtt valamivel babrált. Megálltam s fegyveremet lövésre készítettem elő, úgy gondolván, hogy ha ez az alak tényleg a keresett gonosztevő, nála is lehet fegyver s nehogy megelőzzön, ebben az állásban megszólítottam: „Ki vagy?” Erre ő, mint a nyúl a vackából, felugrott s teljes erejéből futásnak indult, mire én habozás nélkül utána vettem magamat s megkezdődött az izgalmas hajsz, miközben egymást figyelve, az utunkba kerülő fatörzseken s egyéb akadályokon keresztül bukfencezve és ismét talpraugorva folytattuk a versenyfutást. Attól tartottam, hogy közben egérutat talál s eltűnik, ennél fogva ráfogtam a fegyvert és lőttem, de, sajnos, a golyó látszólag célt tévesztett. Minthogy az akkori csendőrségi fegyver előlőtöltő volt, a legalább 5 pernyi idő igénylő újratöltéssel nem vesződhettem, mert az üldözőtűnek az elég idő lett volna ahhoz, hogy végleg eltűnjék szemem elől s bizonyára nem várja be, míg a lövést megismételhetem, ennél fogva minden erő-

Beleki Károly
ny. csendőr.

Született: **1859.** Katona volt: 1882—1883. A testülethez jött: 1883. A tisztaegyeki örsön szolgált legelősőr. 1885-ben ment nyugállományba, mert szolgálatban lovával elesett és lábát törte. 1885-ben 16 forint fogdíjat kapott. 2 gyermeke és 3 unokája van.

Miklós Péter
ny. tiszthelyettes.

Született: **1859.** Katona volt: 1880—1883. A testülethez jött: 1883. A cecei örsön szolgált legelősőr. 1907-ben ment nyugállományba. Kiténtetési: Koronás ezüst érdemkereszt, német harcós érdemérem. Dicséretei: 1 kerületi nyilvános, 6 kerületi és 3 miniszteri okirat, 7 pénzjutalom. 3 gyermeke, 2 unokája van.

Tardosi János
ny. tiszthelyettes.

Született: **1859.** Katona volt: 1880—1881. A testülethez jött: 1881. Az oravicabányai örsön szolgált legelősőr. 1895-ben ment nyugállományba. Dicsérete: 2 kerületi okirat, Gyermektelen. Élete emlékezetes eseményeire — amint írja: „teljes szavahihetőséggel igazán már nem emlékszem“.

Ballács József
ny. tiszthelyettes.

Született: **1859.** Katona volt: 1880—1888. A testülethez jött: 1888. Nagyszalontán szolgált legelősőr. 1916-ban ment nyugállományba. Kiténtetése Koronás ezüst érdemkereszt. Dicsérete: 9 okirat. Pénzjutalom: 4. 3 gyermeke és 3 unokája van.

Greu Dávid
ny. tiszthelyettes.

Született: **1859.** Katona volt: 1878—1881. A testülethez jött: 1881 szept. Segesváron szolgált legelőszőr. 1916-ban ment nyugállományba. 1888-tól irodai szolgálatot teljesített. Kiténtetése: koronás ezüst érdemkereszt. Dícséretei: miniszteri, felügyelői és kerületi okirat. 1 gyermeke, 2 unokája van.

Barna Lajos
ny. tiszthelyettes.

Született: **1860.** Katona volt: 1880—1883. A testülethez jött: 1884. A szilágycsehi őrsön szolgált legelőszőr. 1889-ben ment nyugállományba. 1 gyermeke van.

Ceglédi Pál
ny. tiszthelyettes.

Született: **1860.** Katona volt: 1881—1883. A testülethez jött: 1884. A nagyváradai szárnyánál szolgált legelőszőr. 1899-ben ment nyugállományba.

met megfeszítve, semmi mással nem törődve, követtem.

Szerencsémre a rabló futás közben egy dült főtörzsnek ment neki s az összeütközés következtében visszahanyatlott. Ez az idővesztés biztositott számomra annyi előnyt, hogy mielőtt összeszedhette volna magát, utolérjem s galléron ragadva sípjelet adhassak járőrtársaimnak, akiknek odaérkezéig a rablót markomban tartottam. Mikor járőrtársaim a színhelyre érkeztek s az elfogottat alaposan szemügyre vettük, kitünt, hogy fegyverhasználatom eredményes volt, mert fegyverem golyója az elfogottnak egyik karját megsebezte, ennél fogva a sebet bekötözve, a bilincs alkalmazását mellőztük, mert nem látszott valószínűnek, hogy az elfogott egyén — akitől kiderült, hogy tényleg a szóban forgó rablóbandának egyik oszlopos tagja volt — sebesülten, több csendőr őrizetéből szökést kíséreljen meg, illetve megszökhessék.

Az elfogott rablót aztán — a további kutatást természetesen beszüntetve — az őrsre szállítottuk s megkezdtük kihallgatását. Beismerte, hogy tagja volt a „Mogura Kalului“ őrs területén garázdálkodott bandának s részt is vett a rablásokban, de társairól csak annyit tud, hogy bukovinaiak, akik csupán keresztnevüket használták — pl.: Tógyer, Dimitru, Vasili —, de családi nevükről és lakóhelyükről nincs tudomása.

A további nyomozás ezzel megakadt. A beismerésben levő rablót ezek után átadtuk a beszercei kir. ügyészségnek.

Ezen tevékenységért az őrmestert és engemet az akkori Reichskriegsministerium dícsérő okirattal s ezenfelül az őrmestert 30, engemet pedig 20 ezüst-

forint jutalommal tüntetett ki. A többiek nyilvános dícséretben részesültek.

III.

FÜZESI (FILÓ) JÓZSEF ny. tiszthelyettesnek

egyik kedves emléke az a vers, amelyet 1883-ban írt. Így:

*Estefelé késő már az idő,
Komor az éj, hull a szeles eső,
A csendőrnek portyázni kell menni,
Kifent kardját oldalára kötni.
Bal vállára járőri táskáját,
Benne vízi gúzláncát, lakatját,
Szolgálati és nyomozó könyvét,
Tölténytáska tizenöt töltényét.
A köpenye koszorúba hajtva,
Fegyverén van feltűzött szuronya.*

*Őrsparancsnok úrnak azt jelenti,
Készen vagyunk szolgálatba menni!
De addig az udvarból ki sem lép,
Míg meg nem töltötte híres fegyverét.
Nyole töltényt rejt annak belsejébe,
Betyár legyen, ki szembeszáll véle!...*

*Mélabúsan süt a hold az égen,
Megy a csendőr erdön, mezőn, réten,
A hideg szél csak úgy borotválja,
Ritkán gondol barna galambjára.
Egyedül csak az van az eszében,
Hogyan kerül gonosz a kezébe?
Adna neki olyan egy parolát,
Kivallaná minden betyárságát!*

Néhány szó az öreg bajtársokról.

I.

A havas fia.

Írta: KÜRTI GYÖRGY tiszthelyettes. (Budapest.)

Egyik alföldi községben nyomoztam, amikor örsbeli bajtársaim egy ott élő nyugállományú csendőr tiszthelyettesre hívták fel a figyelmemet. Örömmel siettem bajtársunk portája felé, akit az ámbituson olvasás közben találtam. Úgy fogadott, mint egy rég nem látott testvért és elbeszélgetett régi szolgálatairól, melyeket túlnyomó részben Erdélyben, a havasokon teljesített.

Éppen március 15-ike volt s úgy az ő, mint szép szál fiainak gomblyukában is nemzeti szalag tett bizonyoságot arról, hogy büszke magyarokként ünnepelnek. Megkapó volt ez, mert tudtam, hogy az öreg bajtárs románnak született s még magyarul sem tudott, amikor — nagyon régen — besorozták... Azóta közénk nőtt, a miénk lett, a román megszál-

laskor már hiába unszolták jövevény rokonai, hogy lépjen szolgálatukba.

Nemsokára egyik napilapban cikk jelent meg erről az öreg csendőrrel, Keéky István tollából. Így szólt:

„Aki itt maradt magyarnak. Nyugalmazott csendőrtiszthelyettes, most egy utamba esett falu pénztárnoka. Meséje van ennek az embernek. Tógyer legény úgy harminc esztendeje birkanyáját őrzött a gyalui havasokban. A sorozásra kerülő pakulárlegényeket portyázó csendőrök szedték össze az akkori világban, mert hiszen azt sem tudták, hogy mi az a honvédelmi kötelezettség. Tógyer éppen szabadkézzel fogdosta a havasi patak kövei között fickándozó pisztrángot, amikor egy járőr lefűlelte. Ment engedelmesen s be is öltöztették a búzavirágkék, piros zsinóros honvédnadrágba. Tógyer sötét szempárja tele volt csodálkozással, nagy gyermeklelike még az Istenség fogalmát sem ismerte. Mellé adták az oláh katonapapot s ez tanította meg az első imádságra. Ferenczy honvédfőhadnagy úr látta meg

A brassói örs legénysége 1871 vagy 1872. A brassói örs akkor a kolozsvári cs. és kir. 10. számú országos csendőrparancsnokság állományába tartozott. A szolgálati nyelv német volt. Öltözet: Az 1868-ban rendszeresített sötétzöld kabát, világos buzérvörös gallérral, vállperccel, vállszalaggal és ujjahajtókával, 10-es számmal ellátott lapos sárgarézgombokkal. A nadrág sötétkékszürke. A balról harmadik álló csendőr még az 1860-ban rendszeresített kabátot viseli, amely a másiktól abban különbözik, hogy két sorban 8–8 gombja van. A balról második: *Stolzenberg János csendőr*, végül m. kir. 1. osztályú csendőr főszámtanácsos; a balról negyedik: *Szőcs Mihály csendőr*, később a m. kir. szegedi II. csendőrkerület parancsnoka, végül címz. vezérőrnagy.

A m. kir. erdélyi csendőrparancsnokság altiszti iskolája Nagyszebenben 1878. Az ülő sorban balról a második Gross Frigyes későbbi járásörmester. Mindenki gombos zubbonyban, amilyen 1912-ig volt rendszeresítve. Sötétzöld posztó, a galléron világos buzérvörös hajtókával; a galléron, az ujjakon és a két vállon meggyipiros zsinórzattal. (1882-ben a vállakon volt zsinórzat helyett sötétzöld vállperek és vállszalag került a zubbonyra.) Elöl öt félgömbalakú sárgarézgomb. Nadrág és sapka sötétkékszürke. Sárgaréz-markolatú régi csendőrkard lakkozott fekete bőr hüvelyben, ugyanolyan derékszíjon.

ebben a havasi Tarzanban a lélek őszerejét. Én akkor ismertem meg Popu Tógyert, a kolozsvári honvédkaszárnyában. Ez a havastetőről lekerült féllélek mindenkit bámulatba ejtett tanulékonyásával. Egy év alatt megtanult magyarul, pompásan írt és olvasott. A második esztendőben honvédtizedes lett s utána szakaszvezető. Aztán átment a magyar csendőrséghez s itt harcolt és szolgált becsülettel.

Az alföldi falu Hangya-vendéglőjében felújítottam vele az elmúlt időket.

— Hogy nem ment el a románokkal? — kérdeztem. — Ott már arany vállrojtja volna s egy egész megyének parancsolna.

A meggyőződés lélekből jövő komoly hangjával ad feleletet.

— Uram, én románként születtem. De a magyarok hoztak ki a sötétségből. Ők tettek emberré és ők adták a lelkemet. Csábítottak és úrnak hívtak engem is a románok. De nem mentem. Magyar lettem névben is, a feleségem kálvinista magyar asszony s a gyermekeim azt se tudják, hogy apjuk valaha pakulárlegény volt. Nem restelkedésből hallgatom

el, de jobb szeretem, ha utolsó vércseppjökig magyaroknak tudják magukat a fiaim.

„Szöke örmény, vendéglátó szász, háládatos oláh ritkább a téli rigófüttynél“ — így mondja a maroszéki közmondás. Az én csendőrom ilyen téli rigófütty. A havas tetejéről tiszta lelket hozott. Itt pedig megfogta a magyar délibáb.

Adjon az Isten sok ilyen bajtársat még nekünk!

II.

Az utasítás szavai.

Megemlékezem egy másik öreg bajtársról is, aki bár rövid ideig szolgált, mégis egész életében megmaradt lélekben csendőrnek. E bajtársunk 1905-ben, mint c. őrsvezető, baleset következtében kénytelen volt megválni a testülettől. Egy cigánykaraván üldözése közben lova felbukott és maga alá temette. Jobblába és több oldalbordája eltörött s nyugdíjazása után is évekig mankón bicegett. Mindössze 4 évi szolgálati idővel rendelkezett s mint fiatal ember került nyugállományba. Vasszorgalma nem en-

III.

A bajtársnak adott szó.

Írta: ILLES MIHÁLY törzsőrmester. (Bihartorda.)

Örskörletünkben három öreg nyugdíjas bajtárs lakik. Magunkénak érezzük mindhármukat, igaz szeretettel vesszük őket körül és figyelemmel kísérjük életük folyását. De éppúgy ragaszkodnak ők is hozzánk. Ha feljűk visz portyázó utunk, éppúgy örülnek a rövid találkozásnak, mint mi. Sok érdekeset, sőt hasznosat is hallunk tőlük. Egyikük — Czikora Antal ny. őrmester — elbeszélte egy alkalommal élete történetét, melynek az utolsó betyárok egyike, Vitális Imre szabta meg folyását. Érdekes történet ez, a bajtársi hűség és helytállás ragyogó példája. Elmondom úgy, ahogyan hallottam.

A magyar csendőrség megtisztította már akkor az országot a betyárok garázdálkodásától, nyugodtan indulhattak már útjukra a batárok. Csak itt-ott ütötte még fel a fejét egy-egy elkésett betyár. Legkülönb volt köztük Vitális Imre. Az elfogására összpontosított csendőrök között ott volt Czikora ny. őrm. is. Vitális Berettyószentmárton községben lakott. Nappal a határban bujdosott, csak éjjel látogatott haza néha. A csendőrök állandóan a nyomában voltak. Egyszer itt, máskor ott hallottak róla. A lakosság félt elárulni búvóhelyét, mert azzal fenyegetőzött, hogy halál fia az, aki felfedi.

Egy éjjel aztán mégis csak sikerült rajtaütni Vitálison. Kertjén át osont be a lakásába, utána a közelben lest tartó csendőrök a lakást körülvették és Vitálist megadásra szólították fel. Vitális válaszként vad lövöldözésbe kezdett és menekülni igyekezett. Amikor látta, hogy nincs menekvés, régi betyár módra, az utolsó töltenyét fejébe röpítette.

Vitális golyójától elesett egy csendőr, aki hitvest és 6 gyermeket hagyott hátra. Az elesett csendőr nem halt meg mindjárt, egy fél napot élt még. Haláltusájában is állandóan azon kesergett, hogy mi lesz feleségével és 6 gyermekével. Több ízben magához kérte Czikora őrmestert, legjobb bajtársát. Sőhajtozott, panaszkodott, hogy meghalni sem tud nyugodtan, annyira gyöttri árva családjának sorsa. Czikora őrmester — látva a bajtárs gyöttrődését — megígérte, hogy gondoskodni fog a családról. A haldokló megköszönte, kezét fogott Czikorával és megbékélten, szép csendesen örökre elaludt.

Most aztán Czikora őrmesteren volt a sor. Mit csináljon? Legény ember létére vigyáznia kellett, hogy pénzbeli támogatásával és gyakori látogatásával rossz hírbe ne hozza az özvegyet. Czikora őrmester széles vállú, jóvágású legény volt, akin megakadt a menyecske-félék szeme. Ő sem vetette meg a szép nemet, volt már szíve választottja is. Mit mondana az, ha megtudná, hogy egy asszonyhoz hordja a pénzét. Beszélhetne a bajtársnak tett fogadalomról, melyik fehérség hinné azt el?! Hátha még megnősülne, milyen nehézségekkel kellene akkor megküzdnie, hogy támogassa a bajtárs családját. Pedig hát kötötte a bajtársnak adott szava. Czikora őrmester pedig férfi volt, az adott szó nem mosódott el lelkében. Nem is próbálta olyasféleképpen magyarázni, hogy azt csak a haldokló megnyugtatóására mondta s nem hallotta senki, aki számon kérhetné. Gyengeveretű emberek okoskodása ez!

Letelt a gyászév, Czikora őrmester díszbe vágta magát, bekopogott a hat gyermek megszápadt anyjára.

A nagyikikindai szárny tisztikara 1882. A nagyikikindai szárny az 1882-ben felállított szegedi II. csendőrkerülethez tartozott. A szárnyparancsnok (feltett sapkával) Sönser Nándor százados, később II éven át a székesfehérvári VI. csendőrkerület parancsnoka, végül címz. vezérőrnagy, a csendőrséghez belépett 1858-ban, mint gyalogs. hadnagy; mellette ül Panajótt Sándor főhadnagy nagyikikindai szakaszparancsnok, később a m. kir. csendőrség felügyelője, végül címz. altábornagy, a csendőrséghez belépett 1881-ben mint vonatesapatbeli főhadnagy; az álló alakok közül a magasabb Wenninger József főhadnagy, temesvári szakaszparancsnok, végül őrnagy, a csendőrséghez belépett 1881. mint honvéd gyalogs. hadnagy; az alacsonyabb álló alak Szócs Mihály hadnagy, nagybecskerekai szakaszparancsnok, később a szegedi II. csendőrkerület parancsnoka, végül címz. vezérőrnagy, a csendőrséghez belépett sorozás útján 1870-ben. Öltözet: Sötétzöld posztó zubbony, világos buzérvörös gallérhajtokával, arany zsinórral és öt sárga, félgömbalakú gombbal. Sapka és nadrág, mint a mostani.

gedte azonban, hogy élete végéig nyugalmazott csendőrként éljen. Elvégezte a középiskola 6 osztályát, letette az államszámviteli vizsgát s ezután kinevezték egyik minisztériumba segédhivatali tisztviselőnek.

A múlt évi csendőrnapon találkoztam vele. Beszélgetés közben ráterelődött a szó régi szolgálati utasításunkra is. Igen jól emlékezett még rá, egyik pontját szóról-szóra elmondta: „A csendőrnek általában kiváló egyénnek kell lennie, hogy állása kötelmeinek és hivatásának minden körülmények között megfelelni képes legyen...

A. m. kir. csendőrség vezetői 1893-ban. Ülő sor balról jobbra: Földváry báró Földváry Lajos es. és kir. kamarás, alezredes, a szegedi II. csendőrkerület parancsnoka, végül ezredes, a csendőrséghez belépett 1882. mint szolg. kívüli huszárőrnagy; Baji Patay András ezredes, a kolozsvári I. csendőrkerület parancsnoka, végül címz. vezérőrnagy, a csendőrséghez belépett 1882. mint tart. honvédhuszárőrnagy (előbb már főispán is volt); Murai és Köröstarcsai Török Ferenc altábornagy, a honvédelmi minisztérium csendőrségi osztályának vezetője és a m. kir. csendőrség felügyelője, végül címz. tábornaszernagy, a csendőrséghez belépett 1857. mint gyalogs. hadnagy, majd 1866-tól 10 évi gyalogsági szolgálat után újra 1876. mint honvéd gyalogs. őrnagy; Bodzai Sönser Nándor ezredes, a székelyfővárosi VI. csendőrkerület parancsnoka, végül címz. vezérőrnagy, a csendőrséghez belépett 1858. mint gyalogs. hadnagy. Alló sor balról jobbra: Fery Oszkár százados, a honvédelmi minisztérium csendőrségi osztályába beosztva, végül altábornagy, a csendőrséghez belépett 1884. mint tart. gyalogs. hadapródtíts; Hilibi Haller Béla alezredes, a kassai IV. csendőrkerület parancsnoka, a csendőrséghez belépett 1882. mint sorhajóhadnagy (a haditengerészetnél századosi rang); Rajnai és Körösladányi Stesser György ezredes, a budapesti III. csendőrkerület parancsnoka, végül címz. altábornagy, a csendőrséghez belépett 1881. mint huszárszázados; Lukács Mózes alezredes, a pozsonyi V. csendőrkerület parancsnoka, végül ezredes, a csendőrséghez belépett 1876. mint honvéd gyalogs. főhadnagy; Reinle Gábor alezredes, a honvédelmi minisztérium csendőrségi osztályának vezetőhelyettese, végül ezredes, a csendőrséghez belépett 1882. mint huszárszázados; Szokolcai Koreska Vilmos százados, a honvédelmi minisztérium csendőrségi osztályába beosztva, végül címz. vezérőrnagy, a csendőrséghez belépett 1883. mint gyalogs. főhadnagy.

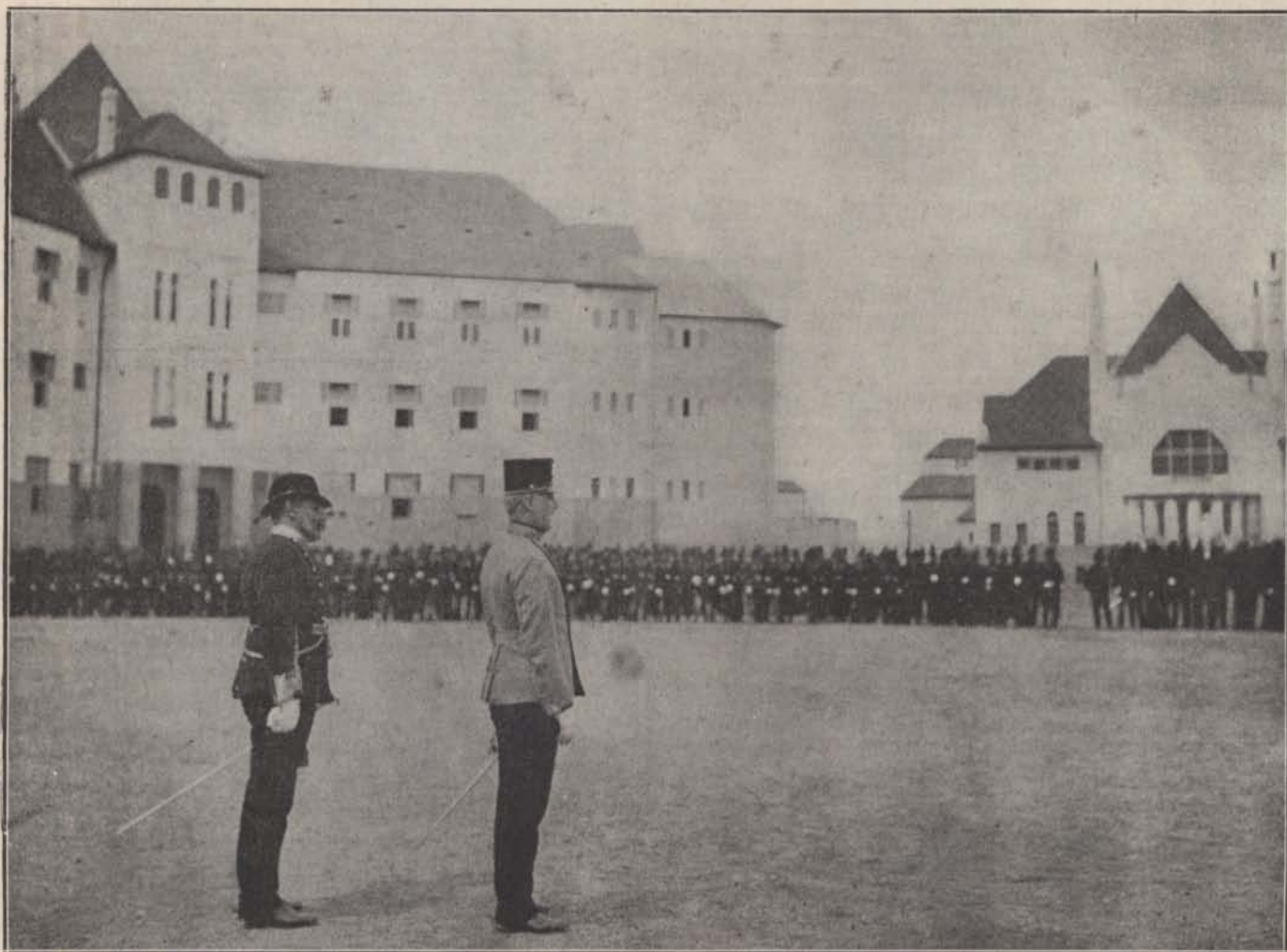
A predeáli őrs legénysége 1894. Egy őrmester, egy őrsvezető és hét csendőr. Az őrmester *Gross Frigyes* későbbi járásőrmester aki 1885-től 36 éven át volt a predeáli őrs parancsnoka. Nem csoda, hogy ez a rendkívül kiváló altiszt valóságos hírességgé vált. I. Károly román király, akinél úgy Predealon, mint a színajai királyi kastélyban számtalanszor jelentkezett, bizalmára méltatta és egész sorozat román kitüntetéssel és rendjellel tüntette ki. A predeáli őrs román területen volt. Ugyanis a meredek emelkedés miatt nem lehetett a magyar oldalon vasúti állomást építeni. Ezért a román területen épült vasúti állomás szolgált határátlépő állomásul. Az állomáson keresztben korlát volt építve és ez helyettesítette az igazi magyar–román határt. Mindenki az 1912-ig rendszeresítve volt gombos zubbonyban. Sötétzöld posztó, ugyanolyan vállperek és vállszalag. A galléron világos buzérvörös hajtóka. A galléron és az ujjakon meggyipiros zsinórzat. Elöl öt félgömbalakú sárgarézgomb. A nadrág sötétkékiszürke posztó. A kalapon az első mintájú címer. (Most a harmadik mintáját hordjuk.) Sárgaréz markolatú csendőr kard, amelyet akkor már csak a kolo zsvári I. csendőrkerületnél használtak. Lakkozott fekete bőr derékszíj, tölténytáska és kardhüvely.

A m. kir. horvát-szlavón csendőrparancsnokság törzse és tisztikarának egy része Zágrábban 1904-ben. A felvétel Szamosfalvi Panajott Sándor ezredes, a magyar szentkorona országaihoz tartozó csendőrség felügyelőjének szemléje alkalmával készült. A három ezredes balról jobbra: Szamosfalvi Panajott Sándor, Pobjeniki Bedeković Károly, a m. kir. horv.-szlav. csendőrparancsnokság parancsnoka, Szakolcai Koreska Vilmos, a m. kir. honvédelmi minisztérium csendőrségi osztályának vezetője. Az egyenruha teljesen azonos volt a m. kir. csendőrségével, csak a kalapcímer felirata volt horvátul. A legénység kardja a sárgarézmarkolatú régi csendőrkard. Az egysoros kabátban levő tiszt egy es. és kir. 29. gyalogezredbeli próbaszolgálatos hadnagy.

Ez a kép a nagyváradai Országos m. kir. Csendőriskola záróvizsgájáról készült 1914. június 10-én. Ez alkalommal 327 altiszti iskolás vizsgázott le *Tolcsvai Nagy Gábor* vezérőrnagy, a csendőrség felügyelője előtt. Az iskola altiszti tanfolyamból és próbacsendőrtanfolyamból állott. Épülete 1913. őszén készült el és csendőrségünk legszebb épülete volt. Tíz hold területen feküdt. Benne rendelkezésre állott 30 hálóterem mosdófülkékkel, 15 tanterem, külön étkezőterem, orvosi rendelő, kézi gyógyszerár, gyengélkedő szoba, közös fürdő, díszterem, irodák, oktató tiszti és oktató altiszti szobák, altiszti olvasóterem és könyvtár. Volt benne 2 nős tiszt, 24 nős altiszt, továbbá egy kantinos és egy fodrász számára lakás. A képen *Tolcsvai Nagy Gábor* vezérőrnagy beszédet tart. Mögötte az iskola parancsnoka, *Kiss László* alezredes, áll. A képen látható a kapuépület és attól balra az egyik legénységi épület. Ugyanilyen volt a kapuépülettől jobbra is.

hoz és megkérte a kezét... Az elköltözött bajtárs most már végképp megnyugodhatott.

Négy gyermekkel ajándékozta meg az asszony még *Czikorát* is, aki betegsége miatt korán kénytelen volt nyugállományba menni. A nyugdíj nem 12 éves száj betömésére való, de *Czikora* nem is várta ezt. Embersorba nőve gyermekeivel megfogta s megfogja még ma is az eke szarvát, kasza-kapa nyelét s ha nem csurran, de csöppen, a család pedig növekszik. *Czikora* szegény ember maradt, de csak a földi dolgokban. Az égiekben az élen halad. Büszkének vagyunk rá!

IV.

A nyugdíjas őrsparancsnok.

írta: **FESSLER JÁNOS** próbaesendőr. (Vác.)

Először kint láttam az utcán. A járőrvezetőm figyelmeztetett:

— Látja, aki szembe jön velünk, ott a tulsó oldalon, az egy nyugdíjas csendőr, volt őrsparancsnok.

Megnéztem. Jobban, mint más embert szoktam megnézni. Magas, szőke ember. A haja már fehér, a bajusza is. Az arcán még látszott a zimankós telek csípős szeleinek s a forró nyarak forró napsütésének

nyoma. Elülről egyenesnek látszott, de amikor oldalt egymagasságba értünk vele, láttam, hogy kiesit már hajlott a háta. Sietett. Hóna alatt kis irattáska volt. Úgy ment, mint akinek dolga van, nem mint aki ráér. Talán az a kis irattáska foglalhatta le, kapcsolatban valami kis szerény hivatallal és pár pengő fizetéssel, ami a nyugdíját megtoldja.

De lehet, hogy nem is így volt. Csak amíg láttam, ezt gondoltam. Nem sokáig láttam. Eltűnt hirtelen a nép között. Elnyelte a hétköznap. Új arcok kerültek elé, új gondok s a nyugdíjas elkeveredett a hétköznapi események között.

Idő: Február 14. A csendőrnapi ebéd.

Épp egy tányérral szaladtam be, hogy egyik késon jött öreg bajtársnak terítsek. Ahogy az ajtóhoz értem, megálltam, a hadnagy úr beszélt. Az ünnepen megjelentek állva hallgatták s én is, úgy, ahogy érkeztem, kezemben a tányérral, az ajtóban. Az egyszerű, keresetlen szavak szálltak a szobában, a szívekbe. A multról, mely több, mint félszázados távlatból fényesen tűnik elé, s benne a küzdő, soha nem hátráló diadalmas csendőr.

Végignéztam az arcokon. Talán egyedül csak én voltam az, aki egy pillanatig nem a beszélőt néztem. Mintha egy test lett volna huszonnyolc ember. Talán a szívük is együtt dobant. A szemek kifényesedtek, az öreg nyugdíjasok is visszafiatalodtak...

Lám, az a hosszú, fehérhajú ember is úgy áll, mint valami oszlop. Pedig nicsak! Igen, ez volt az, akit én az utcán úgy megnéztem!

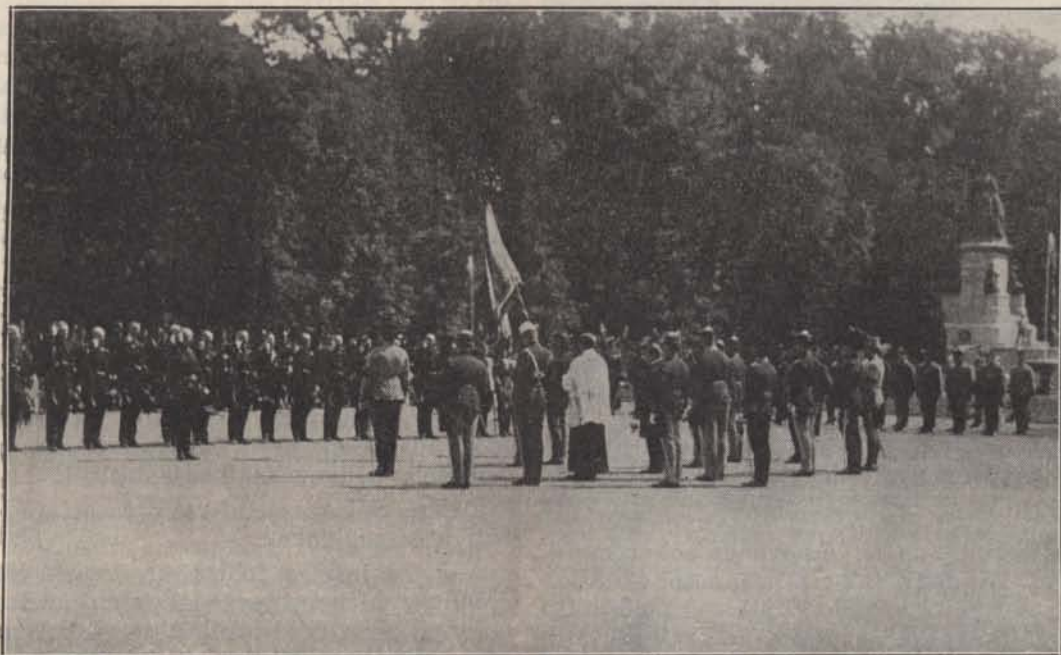
Tekintetem róla a kezemben lévő tányérra tévedt. Lám, én kiestem az ünneplők közül.

Úgy éreztem hirtelen, hogy én még mindig csak gyerek vagyok. A legkisebb ebben a nagy családban.

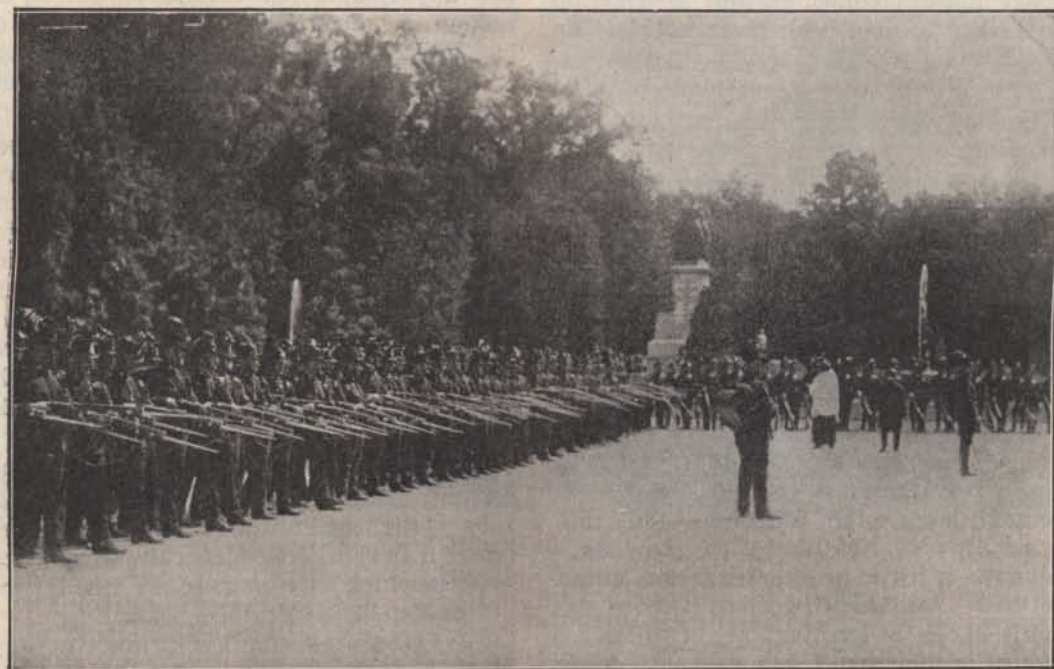
Valahogy nem tudtam beleilleszkedni a környezetbe. Nem találtam a helyemet ennyi múltba néző, jövőbe látó katona között.

Megindult a csendes beszélgetés, itt-ott pohárkoccintás hallatszott. A cigarettafüst szétterült, mint ahogy az őszi köd megüli a határt. Nem lehetett már különbséget találni az arcokban, mert csak egyféle volt: mosolygó, beszédes arc, ahogy visszahívták az öregek a múltat...

Egyszer csak valaki a felöltője után nyult. Dolga volt valahol. Hívta az élet. A legfőbb parancsnok.

Ez a két kép egy hadsereg-táboricsendőr-osztály eskütételét és fegyverbesztertelését ábrázolja a bécsújhelyi katonai akadémia parkjában 1914 augusztusában. A m. kir. csendőrség két ilyen osztályt állított fel. Egyik Bécsújhelyen alakult meg Hamza Gyula százados parancsnoksága alatt. Az osztály létszáma 1 tiszt, 32 lovas és 101 gyalogtáboricsendőr volt a szükséges lóápolókon kívül. Az eskütétel Adlerhorsti nemes Bellmond Antal altábornagy (az eskütételt ábrázoló képen a háttal álló csoportban balról a legfelső) előtt történt. A képeken látható szobor Mária Teréziát ábrázolja, aki a bécsújhelyi katonai akadémiát alapította.

Céllövészet. 1911. Tomory Endre főhadnagy, homonnai szakaszparancsnoknak a szinnai őrsön megtartott szemléje alkalmával. Akkor a csendőrség a 95. mintájú Mannlicher-karabélyhoz rendes körülmények között füstös vadászlőporral töltött úgynevezett béketöltényeket használt, amelyek hordtávolsága a rendes töltényekénél kisebb volt. (Alapirányzék csak 200 lépésig.) Ezért nem volt feltétlenül szükséges a céllövészetet berendezett lőtérre megtartani. **Öltözet:** Sárgarézgombos sötétzöld zubbony, sötétkékszürke nadrág. A térdelő alak Marián Miklós járásörmester, szinnai őrs- és járásparancsnok. Gyalogtiszti kardja van, mert mint rangosztályba nem sorolt havi-díjasként a hadapródtiszthelyettesi öltözettel együtt az volt előírva, tehát járőrszolgálatban is viselnie kellett.

Menni kell, ha nyugdíjas is. Az ember sohasem és sehohsem szabad. Mindegy, hogy a parancsot ki adja.

Ahogy egy — az ünneplők közül — megindult, ment a többi is, hiába volt a szíves marasztalás. Mi, a ténylegesek, álltunk az ajtónál és búcsúztunk. A többieket mind ismerték már, csak én voltam az idegen. De azért tőlem is épp úgy búcsúztak.

Mikor az a fehér, magas ember hozzám ért, rámnézett, mintha csak most vett volna észre. Kék szeme volt, komoly és mégis mosolygó, jóságos, beszédes. Mintha azt mondta volna: én már megjártam azt az utat, amelyikre te még csak most indulsz. Én is így indultam. Kezet fogtunk s ahogy egymás szemébe néztünk, egy pillanatra úgy éreztem, mintha a keze a fejemet megsímogatta volna.

— Szervusz, fiam.

Édesapám jutott eszembe. Az nézett így rám, mikor hazulról eljöttem. Ilyen jóságosan, mégis keményen.

Hosszan elnéztem utána, a nyugdíjas őrsparancsnok után.

V.

Régiokről...

Írta: ŐREG CSENDŐR.

Spisák András őrmester úrról ezelőtt mintegy tíz évvel többször írtam már a Csendőrségi Lapokban. Ma úgy érzem, hogy ismét áldoznom kell emlékének. Ő volt az én első, felejthetetlen parancsnokom. Deres volt már a haja, amikor engem a csendőr Ábécé rejtelseire tanítgatni kezdett. Azóta egy hosszú élet repült el, én is letettem rég a tollas kalapot s talán nincs is már senki, aki ezeket a dolgo-

kat Spisák őrmester úrról tudná. Hogy reá akadjunk, vissza kell mennünk a kezdet kezdetére...

Spisák őrmester az 1870-es évek végén állott be csendőrnek Erdélyben. Mikor aztán Magyarországon is felállították a csendőrséget, sok csendőrrel együtt Magyarországra került ő is és pedig a sopronmegyei Feketevárosba. Mivel elegendő számú altiszt nem állott rendelkezésre, közcsendőr létére megbízták az őrsparancsnokság vezetésével. Melléje adtak két fiatal, kiképzetlen próbacsendőrt, meg két pirosnadrágos honvédet.

Feketeváros a kismartoni szolgabírói járás székhelye volt. Ennek a járásnak a területe volt a feketevárosi őrs körlete.

Mikor Spisák csendőr két próbacsendőrrel és két honvéddel elfoglalta helyét a nádfedeles és hiányosan berendezett új laktanyában, elment a szolgabírói hivatalba és bemutatkozott a csendőrt még soha nem látott főbírónak ilyképpen:

— Tekintetes főbíró úrnak tisztelettel bemutatkozom. Én vagyok Spisák András csendőr, a feketevárosi őrsparancsnok s egyben járásparancsnok.

A főbíró felhúzta a szemöldökét, hosszúszerű csibukjából kifujta a beleszorult füstöt, felemelkedett az asztala mellől, odalépett Spisák csendőr elé és megrázta a kezét.

— No, örülök, hogy végre csendőrt láthatok, mert a pandurjaim már mind megszöktek mellőlem! Most már csak arra figyelmeztetem, hogy ha megérkeztek, ne garázdálkodjanak!

Erre Spisák csendőrnek futott fel csodálkozásában a szemöldöke.

— Tekintetes főbíró úr, engedelemmel legyen mondva, mi nem garázdálkodunk. Mi azért jöttünk, hogy a garázdálkodók között rendet teremtsünk!

— Nonó — csillapította a főbíró. — Tudom, tudom. De nekem elég szomorú tapasztalataim vannak a pandúrokról. Hát csak azért mondom. Sok a baj! Sok a kóboregigány, a lőkötő, a vásári tolvaj, itt-ott egy-egy betyár is akad, a kocsmákban duhajkodnak, az emberek meglékelik egymás koponyáját, tehát ügyeljenek. Ha valami előfordul, csak jelentsék nekem, én majd elbánok a garázdálkodó népséggel.

Spisák csendőr megígérte, hogy úgy lesz.

Aztán nekilátott a jövőendő egyengetésének. Mert hát úttörő volt ő.

Spisák csendőr megkezdte a legénység oktatását. Két próbacsendőr és két honvédje úgy tekintett rá, mintha minden csendőrségi tudomány zubbonya ujjában lenne és abból rázná ki. Pedig — az igazat megvallva — akkor még Spisák csendőr sem volt nagy tudós, ami nem is csoda. Altiszti tanfolyamot nem végzett, na meg más világ is volt akkor. Szabályok és utasítások csak elvéve akadtak, Spisák csendőr főképp a maga észére volt utalva. De ebben hiba nem volt, amit mutat az, hogy már az első nap szép eredménnyel zárult.

Míg a legénység áhítattal hallgatta Spisák csendőr magyarázatát, azalatt a faluvégi kocsmában igen hangosan mulatott valaki. Egyre-másra hordatta a bort a kecskelábú asztalra. Egy primás, egy brácsás, meg egy nagybögös izzadt mellette.

A vendég az asztalra ütött.

— Húzzátok, cigányok, hogy a ragya verjen ki! Minden nóta után egy ezüst forintot kaptok!...

A cigányok összenéztek. Ez ám a vendég! A banda muzsikált, a vendég nótázott. A nóta végén pedig — egy ezüst forintot nyomott a primás markába. A brácsás hamar elkérte a kocsmáros krétáját és biztonság okáért egy fehér rovást húzott a füstös falra, ami azt jelentette, hogy: egy nóta — egy forint. Nagy volt az öröm, még meg is ölelgették a vendéget, a vendég meg a cigányokat.

Következett a második nóta, a vendég táncra kerekedett. A nóta végén megint egy forintot nyomott a hálálkodó primás markába. Így ment ez egy jó óra hosszáig. Egy nóta — egy forint! De mivel-hogy örökké még a mulatság se tart, ennek a vigaságnak is végeszakadt. A vendég kifizette a borát, lekezelt a boldog cigányokkal és eltávozott a kocsmából.

A brácsás gyorsan megszámlálta a falra húzott rovásokat. Tizenötöt olvasott össze. Tizenöt rovás — tizenöt forint.

— Osztozzunk! — kiabálta.

A primás hóna alá kapta a hegedűjét, belenyúlt a zsebébe, hogy előkotorássa a forintokat, de egyszeribe tátva maradt a szája. A zsebében nem volt egy árva fitying sem.

A két cigány ráripakodott:

— Huncut vágy te, gázseMBER!... Há tette a píz, mi?... Elloptad?...

A primás csak hápogott, minden vére a lábába szállt.

— Itt üssön meg a ferslóg, ha tudom, hogy hová lett a píz!

A két cigány elkapta a primást. Rángatták jobbra-balra. Megnézték a zsebeit, lehúzták kabátját, nadrágját, még a kalapot is leütötték a fejről. Megforgatták a hegedűjét is, hátha az nyelte el a píz? De bizony a tizenöt forint nem került elő.

— Hát itt basarkányság tertint! — acsarkodott a brácsás. — Én á két sememmel láttam, mikor á vendíg á primás márkába nyomtá á forintokát, á primás pedig zsebetette.

Akkor már híre ment, hogy bevonultak a csendőrök az örsre.

— Gyerünk a csendérségre! — adta ki a jelszót a brácsás.

A három cigány felkerekedett s beállított az örsre.

— Ájjájjáj!... Nágy báj ván tekintetes csendír úr!... Nágy báj ván!... — kezdte a brácsás a panaszt. — Ellopták á bándá pízit!

— Kicsoda? — emelkedett fel a székről Spisák csendőr, mint a legfőbb hatalom képviselője.

— Há mi ázst tudnánk, ákkor nem is gyettünk volna ázs örsre. Mágunk is eligázsitánánk á báját, megemlegetné még á háló porában is, tudom Istenem! Ázs is lehet, hogy á kocsmáros loptá el, ázs is lehet, hogy á vendíg, de ázs is lehet, hogy á primás, hogy á geres rángássá ki ázs ujjait!

Spisák csendőr bevonult az örsirodába. Ilyen fontos ügyet nem lehet a legénységi szobában csak úgy egyszerűen elintézni. Még hajba kapnának a cigányok a legénység előtt.

Sorra kikérdezte a három cigányt, majd felszerelt, egy próbacsendőrt vett maga mellé és a három cigánnyal együtt elment a körszába, hogy a helyszínt megvizsgálja. Nem talált semmit, de már tudta, hogy azt az egyszál vendéget kell előkeríteni. Hamarosan rá is akadtak a másik kocsmában.

— No atyafi! — riadt rá Spisák csendőr —, elő a tizenöt forinttal!

A vendég, aki egy pohár bor mellett ült, mintha azt se tudta volna, miről van szó, a felszólításra kérdéssel válaszolt.

— Miféle tizenöt forinttal?

— Hát amit a bandától ellopott.

— Már engedelmet kérek, én egy árva fityinget se loptam el. De hiszen, csak tessék ránézni ezekre a cigányokra, hát úgy néznek ezek ki, akiknek tizenöt forintjuk van?

A primás a fogait csikorgatta.

— Hát nem mágá ádott á bándának tizsenet forintot á muzsikálásírt?

— Adott a göres! Hogy adhattam volna tizenöt forintot, mikor nekem is csak egyetlenegy forintom volt. Abból fizettem ki a borom árát.

— Ná, tessik! Letágádjá! Bizony Isten, letágádjá!

— Miért tagadnám? Én minden nóta után adtam neked egy ezüst forintot, de minden nóta után *ugyan-azt* a forintot.

Gyalog csendőr köpenyben. 1907. Sötétkékszőrke köpeny félgömbalakú sárgarézgombokkal, a gallérján világos buzérvörös hajtóka. Kalap a második mintájú címerrel. Járőrtáska, járőrvezetői jelvény, jelsípszínór és kard, mint a mostani. Fekete lakkozott bőrderékszíj, tölténytáska és kardhüvely. Nyolclövetű Kropatschek-karabély döfőszuronnal. Ezt a puskát 1907-ben cserélték ki a 95. mintájú Mannlicher-karabéllyal.

Városi őrsbeli csendőr. A világháború előtti időben több rendezett tanácsú városban, de néhány törvényhatósági joggal felruházott városban is, a szolgálatot a csendőrség látta el rendőrlegénység helyett. Nappal csak pisztolyosan, éjjel karabéllyal. Öltözete: Az 1912-ben rendszeresített sötétzöld posztó-zubbony, ugyanolyan vállszalagokkal és a galléron világos buzérvörös hajtókával. Kalap (de a második mintájú címerrel), sötétkékszürke nadrág, járőrvezetői jelvény, jelsípzinór és kard, mint a mostani, Frommer-isméltőpisztoly. Címeres sárgarézessel ellátott barna chrómbőr derékszíj és tölténytáskák.

— Hát az meg hogyan lehetett? — kérdezte Spisák csendőr.

— Úgy kérem, hogy ölekezés közben mindig kivettem a primás zsebéből az előbb átadott forintot.

— De hiszen akkor, ha nem is lopta meg, de becsapta ezeket a cigányokat?!

— Nem csaptam én be, mert azt ígértem nekik, hogy minden nóta után adok egy forintot, de azt már nem ígértem, hogy minden nóta után másik forintot adok.

A cigányok a fejüket vakargatták. Spisák csendőr azonban nem elégedett meg ennyivel. A tréfás vendégre rátette a kezét s hamarosan kiszült, hogy egy régen keresett betyárra akadt.

Spisák csendőrt én jóval később ismertem meg. Akkor már valóságos őrmester volt, ami abban az időben olyan ritkaságszámba ment, mint a fehér holló. A dunántúli tíz vármegyében mindössze csak öt valóságos őrmester szolgált. A többi őrsparancsnok mind címzetes őrmester volt, vagy még az se. Csak őrsvezető. A mai alhadnagyi, tiszthelyettesi —

és az azóta már meg is szűnt járásőrmesteri rendfokozatnak híre-hamva se volt még akkor. Törzsőrmesterek se voltak. Kétszillagos csendőrök széles, de biztos vállain nyugodott Magyarország vidéki közbiztonsága.

Mint fiatal próbacsendőr kerültem Spisák őrmester örsére, ő vezetett be a csendőrségi tudományokba. Akkor már nős volt. Feleségén kívül kilenc apró gyermeke koptatta a kilenc pár cipőt, ami a napi 1 forint 25 krajcáros őrmesteri fizetés mellett, akkor is nagy szó volt. Húsétel bizony ritkán került az asztalra, de ez nem volt baj. Boldogok voltak!

Spisák őrmester élete is lassacskán fogyni kezdett, öregedett, de fáradhatatlan, lelkes csendőr maradt mindvégig. A századforduló éveiben Szelestey Károly ezredes, kerületi parancsnok úr — akivel annakidején együtt jött fel Erdélyből Magyarországra és akivel egyik erdélyi havasi őrsön együtt szolgált mint próbacsendőr, az osztrák határszéli őrsről áthelyezte Baranya megyébe, a margitszigeti őrsre, ahol nyugalmasabb volt a szolgálat és olcsóbb a megélhetés. A csendőrségi szolgálatban akkor már erősen megtört és megrokkant altiszt ott nevelte fel kilenc apró gyermekét addig, míg fecske módjára szárnyukra eresztette őket. Ő maga pedig szolgált még néhány évig, halála napjáig.

Ma ott pihen a felesége sírja mellett, a surányi temetőben. Áldás emlékére!

Füst.

Írta: ARATÓ ANDOR.

— A kömmün csendőr-áldozatainak emlékére. —

Csillagos éjszaka volt, igen szép éjszaka.

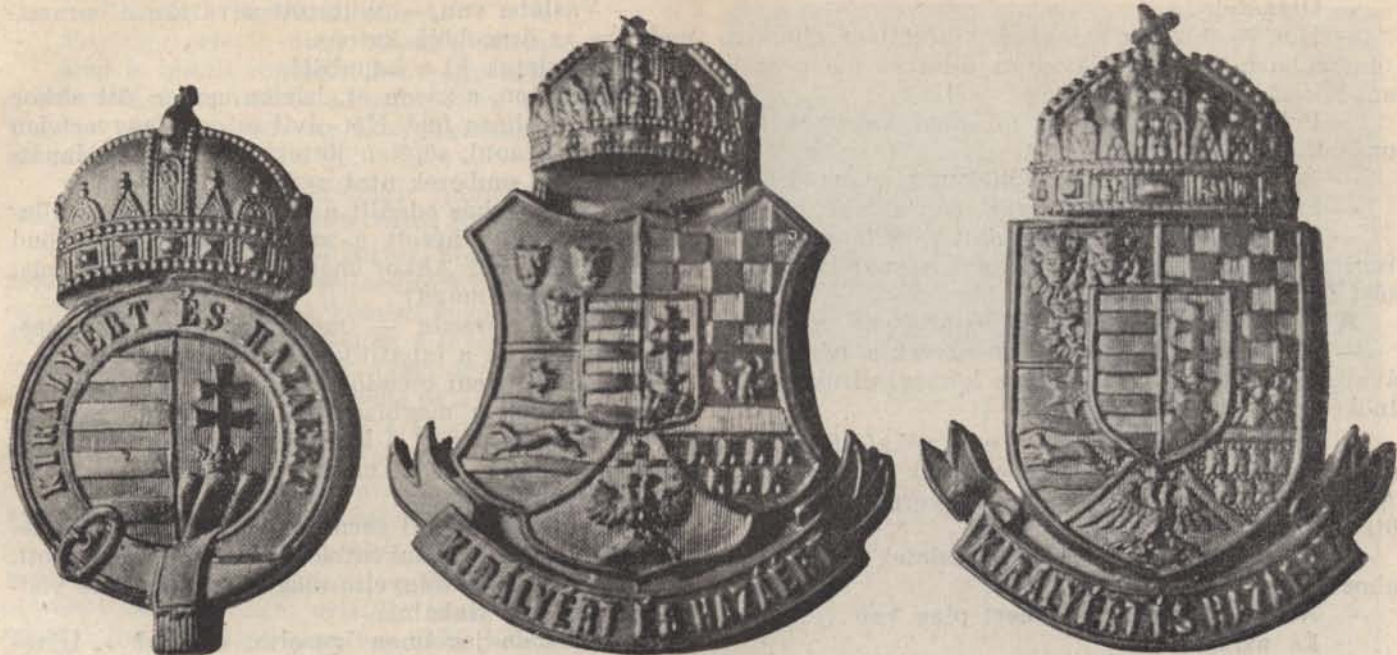
Májusi éjszaka. Nappal és kora este még felhők jártak az égen s az eső is jól végigverte a földeket, de éjjel felé kiberetváltzott az égbolt, elmentek napnyugat felé a borzas fellegek s a nedves mező felett fehér és zöld fényekben gyulladtak ki a csillagok. Mind kibujtak a gyönyörű paraszti éjszaka csillagai: a Kaszás, a kicsiny Bojtár, a Medve, a sűrű Kotlós s a hideg és hatalmas Göncöl, a csudálatos égi szekér, Isten trónusa felé fordított rúd-jával. Tiszta és csendes éjjel volt, hűvös és világos, hogy szinte olvasni lehetett volna a csillagok fényiben s az esőtől ázott rögökből a föld párája áradt széjjel.

De szép egy ilyen éjszaka az Alföldön, itt töretlen az ég, nem takarják púpos hegyhátak a kedves csillagokat, messze lát az ember földön, égen és időben. Itt minden végtelen, a mezőknek nincs más határunk, csak a sötétség és az országutak, itt talán a csillagokig futnak. De szép állni ebben a mélységben s de jó tudni, hogy a május adott a földnek esőt s adni fog holnap is, mert erősen énekelnek a töltés aljában a tavaszi békafiak... Mi, akik lassan bevalljuk, hogy nem tudunk soha városi emberré válni, mi szeretjük a békák énekét a szikrázó csillagok alatt s megértjük a szavukat. Bizony mondjuk, hogy Istent dicsérik ők is, mint a madarak...

A Hódi-tanyán ezen az éjszakán egyszer csak megriadtak álmukban az állatok.

Két ló volt az istállóban, a béres jött ki velük az este, mert hajnalra egy igával készült a földekre... Álmukból rettentek fel az állatok, tépték és hányták magukat az állásban. A béres felugrott

Kalapejmereink. 1. 1876—1895-ig. 2. 1895-től a háborúutáni időkig. 3. Mai.

a kucikból, kiáltott az állatoknak, nyugtatta volna őket, de azok csak nyihogtak s kapkodták a fejüket. Akkor a béres megmarkolta a villanyelet, kivágta az istállóajtót s kiugrott az éjszakába, mert tudta, hogy valami veszedelem jön a tanya felé. Bátor ember volt a béres, katonaviselt ember, alig egy féleszten-deje volt akkor, hogy hazajött az olasz frontról. Nem félt. Kiállt a tanya sarkára, háttal a házfalnak, mert vadászok és katonák nem szeretik födőzetlenül hagyni a hátukat. Kinyújtotta a nyakát, de nem látott senkit, csak a kutyák üvöltöttek a messzi ta-nyákon. Már vissza akart fordulni, mikor meghal-lotta távolról a rengést. Ötven lépésnyire sem volt a vasút töltése a tanyától s tudta, hogy csak vonat jöhet. Elbámult ezen igen, mert nem járt erre éj-szaka közepén soha vonat, este tizenegykor ment az utolsó és hajnalban egy teher...

Átment a tanyakerten egészen a töltésaljig. Mind erősebben hallotta a zuhogást, de sehol se látta a vonat lámpását. Súlyba vette a vasvillát, mint a puskát s felmászott a töltésoldalon, de alig tette rá a talpfára a lábát, megrengett alatta a föld, valami sötétség magasodott fel előtte s csak annyi ideje volt, hogy visszaugrott az árok mélyébe:

— A zanyád...

A vonat ott vágott el előtte, sötétben, lámpa nélkül. Félelmetes vonat volt, se ablak, se ajtó rajta s nem hosszabb az egész, mint három vasúti kocsi. Rohant és fekete füst esavarodott utána, mint egy fekete zászló.

A béres bámult fel rá a töltés aljából s egyszerre felismerte:

— Páncélvonat, — kiáltott a béres — emberek, gyön a páncélvonat!... Emberek!...

A falu felé kiáltotta ezt, de senki sem hallotta, mert a falu messze volt ide, csak a két tornya fehe-redett ide a távolból a csillagok fényében.

A béres futott a töltés aljában a vonat után, mint aki utol akarja érni, de az úszott előtte a rengő sineken s egy szemvillanás alatt már messzire járt, csak a füstje hömbölyödött le a töltésoldalon. A béres megállt fujtatva s tehetetlenül, megrázta kezé-

ben a vasvillát s úgy vágta belé hegygel a tömör füstbe, hogy pengve állt meg a földben, mint egy dárda.

A vonat pedig rohant a falu felé. Sebesen, sötétben iramodott át a csillagfényes földeken, mint a halál árnyéka.

*

A pénteki ellenforradalom miatt jött a páncél-vonat.

Úgy kezdődött az egész ellenforradalom, hogy a vöröskatonák kijöttek a faluba rekvirálni pénteken. A városból jöttek három teherautóval s megálltak a községháza előtt. Az első autóból kiugrott egy sonkanadrágos kis cinegeember s két katonával be-ment az öregjegyzőhöz.

— Nem tudom, — mondta a sonkanadrágos a jegyzőnek — ismeri-e ön a nevemet: Rajna vagyok...

— Már hogy a fenébe ne, — örvendett fel az öregjegyző felszabadultan — igen jól ismerem a kedves papát is: Rajna és társa gabonabizományos. A városban. A Franciskánus-utca sarkán. Igaz?... Tessék helyet foglalni.

— Igaz, — mondta hűvösen s lenyelt méreggel a sonkanadrágos s a székre dobta a nádpálcáját, meg a sapkáját, ő pedig ráült az íróasztal sarkára — Rajna tanácskormányi termelési biztos vagyok...

— Milyen biztos?

— Tanácskormányi biztos...

— Szóval kormánybiztos?

— Olyasféle...

Az öreg jegyző megnézte a szemüvege fölött a kormánybiztost. Huszonhét-huszonnyolc éves cingár fiatalember volt, félig civilnek, félig katonának öltözve. A legfeltűnőbb volt rajta a nyitott pisztoly-táskája és a lapátfülei. Ez apai örökség, gondolta a jegyző, az öreg Rajna bácsinak voltak ilyen fülei a Franciskánus-utca sarkán...

— Mit parancsol, kormánybiztos úr?...

— Kormánybiztos elvtárs... A terménykészlet biztosítása ügyében...

— Szóval rekvirálni?

— Olyasféle...

— Hm, — mondta a jegyző, kinézett az ablakon s megvakarta tintás ujjával az állát — ma péntek van, kérem...

— Polgári csökevények: mi nem vagyunk babonások...

— Én sem. De viszont pénteken piac van...

— És aztán! Legalább együtt van a falu...

— Helyes: együtt van a falu — mondta az öregjegyző és kárörvendve csillant a szemüvege, de mást nem mondott.

A lapátfülű kormánybiztos leugrott az asztalról.

— Mehetünk, — mondta és rávert a nádpálcájával a eszímájára — kéretem a községi direktorium elnökét...

A direktoriumi elnök, — egy rókafejú, dologtalan ember, aki egész életében csak korteskedett, vagy a háza előtt ült s a küszöböt nyergelte — futva jött a bírósobából.

— Maga velünk jön a készletek felkutatásához...

— Nem jó lesz az ma, mert piac van...

— És aztán!...

Az elnök az eszét köszörülte a felelethez:

— És aztán megvernek ám! De nagyon...

— Ki?

— Hát a piac...

— Minket? Tizenöten vagyunk itt!...

— Ők meg tízannyian. Meg a tanyasiak. Meg az ugari tanító... Az ránkhajtja az egészt ugart!

— Na, gyerünk — mondta a kormánybiztos. Felhúzta kesztyűjét, a sapkája széléhez emelt pálcával köszönt az öregjegyzőnek, — irány a százhuszonhármas házszám! Bizonyos, — s belenézett egy papírlapba — bizonyos T. Tóth Imre.

Rávert a kezefejével a papírlapra:

— Nekünk pontos értesüléseink vannak a rejtegetőkről... Harminc név van itt feljegyezve!

Kilépett a községháza kapuján s intett az autók felé:

— Utánam!

A gépek dübörögve indultak. Nyomukban vagy kétszáz ember, az egész piac. A százhuszonhármas házszám előtt megálltak. Szép, tiszta kis porta volt, a kapuban egy fakóbajuszú ember támasztotta a félfát, mintha várta volna őket.

— Kend az a T. Tóth Imre?

— Én. Tóth Imre...

— Rejtett gabonakészlet van a birtokában...

— Az nem igaz...

— Tagadja?

— Csak azt tagadom, hogy rejtött. Ami van, az benn van a helyin a kotárkába. A fene se rejtötte...

— Lefoglalom.

— Azt lehet.

— Azonnal elszállítjuk.

— Azt nem lehet.

— Miért?

— Mer nem engedöm.

Egyszerűen mondta halálos nyugalommal.

— Félre a kapuból!

Két katona megkapta az embert a karjánál s nagyot rántott rajta, hogy elpenderedett a kaputól. A lába furesán koccant egyet. A katonák elengedték. Az ember újra a kapuhoz ugrott.

— Mi az?! — kiabált a lapátfülű.

— Vaslába van, — mutatott zavartan a parasztemberre az öregebbik katona.

— Vágjátok ki a kapuból!

De az úton, a sáron át, három ember jött akkor a Tóth Imre háza felé. Két civil és egy fegyvertelen katona. Szótlanul, sötétén jöttek, egyenesen a lapátfülű felé. Az emberek utat nyitottak nekik.

A katonaruhás odaállt a lapátfülű elé, egy pillanatig keményen nézett a szeme közé. Nagy csönd volt a tömegben. Akkor megszólalt a katonaruhás:

— Kicsoda maga?

— Maga kicsoda — mondta a kormánybiztosféle hetykén, de a lapátfülei pirosak voltak.

— Én az itteni csendőrörsnek voltam a parancsnoka... Kinek a megbízásából rekvirál?

Hirtelen lecsapott a hangjával a lapátfülűre, akkorát recsent a szava, mint a trombita.

— Igazolja magát!

A tanácskormányi termelési biztos szinte összecsuklott ijedtében s önkéntelenül a zsebe felé kapott, az irataihoz, de élszégelyte magát és asszonyos visítással kezdett kiabálni:

— Micsoda jogcímen igazoltat engem?... Hivatalos minőségben van itt?...

— Nem. Három hónap óta nem szolgálok.

— Akkor félre innen! — előreugrott, mellenragadta a vaslábú embert — kötözzétek meg ezt az ellenszegülőt! Hé, katonák, gyerünk!...

De a katonák nem igen mozdultak, mert jobbara a közeli városból valók voltak s ismerték a falu verekedős hírét. Csak álltak a teherautókon s nézték a tömeget, hogy mi lesz itt.

Ellenben a magasabbik civilember, aki az őrsparancsnokkal jött, rátette a kezét a termelési biztos vállára. Ez volt az ugari tanító.

— De most rögtön engedje el ezt az embert! Ez az én századomban szolgált, a féllábát Galiciában hagyta, nem engedem bántani...

— Vegye le a kezét a vállamról!

— Engedje el ezt az embert!

A lapátfülű elengedte a vaslábú embert, hátralepett s teljes erőből végigvágott a nádpálcával az ugari tanítón. A mellén csapott végig, porzott, nem fájhatott, de azért mégis ütés volt.

A másik civilember, aki velük jött, előlépett hirtelen. Vastagnyakú, komolyarcú kis parasztember volt. Lassan közeledett a lapátfülű biztos felé:

— Hijnye, te betyár! — mondta neki igen halk szóval — hát te mér ütted meg az én századparancsnokomat...

Hátrarendült a jobbkeze s olyan pofont húzott le visszakézből a tanácskormányi termelési biztosnak, hogy az nekiesett a teherautó oldalának.

A katonák most már a puskájuk után kaptak, de egy szempillantás alatt a nyakukon volt a piac. Vagy ötven kéz kapta el az első teherautó oldalát s valaki rikkantva vezényelt:

— Hőj-rukk!...

S már fordult is az autó az árokba.

— Hegyibe, gyerekek!...

Rögtön a földnek nyomták a katonákat, elkapták tőlük a puskát s amelyik igen ellenkezett, azt nyakalni kezdték erősen. A katonák futottak a másik két teherautóhoz, amelyeken csak a soffőrök ültek egyedül s igen ijedten. Legelől futott a termelési biztos, nyitott pisztolytáskával s amint felugrott az autóra, tüstént kiabálni kezdett a vékony hangján:

— Előre!... Gyerünk, előre!

Már úgy értette, hogy vissza a városba.

Meg is indult rögtön a két nagy behemót kocsival, a katonák puska nélkül s megtépetten kapaszkodtak rajta, a piac meg nevette őket. Gyorsan elporzottak az országúton...

Másnap még várták, hogy valami baj lesz belőle, de semmi hír se jött a város felől.

— Biztos, letagadta a Rajna, hogy mögverték — mondták az emberek. A felfordított kocsit felemelték az árokból s betolták a községi tűzoltószertárba. A direktórium elnököt kidobták a bírósobából s visszahívták az öregbíró, az ugari tanító megint beíratta az órarendbe a hittanórát és a volt őrsparancsnok polgárőrséget szervezett s kiosztotta közöttük a vörskatonáktól elvett puskákat.

— Vigyázni fogunk ezöntúl, nem engedjük a magunkét! Nem engedjük a gabonát! Nékik soha!...

Kemény léptekkel járták a falut az egykori katonák, a markuk szorította a Manlicher-sziját. A csűröket és kotárkákat őrizték, mert a búzaszem szent dolog, Krisztus arca van abba beleírva, a dolgok arca, a szegények arca, a parasztok arca, mindnyájunk arca s az ország arca.

Hát ez történt pénteken a faluban.

*

A páncélvonat meg hétfőn hajnaltájt jött meg.

Még egészen korahajnal volt, csaknem éjszaka még, de kelet felé már sápadtak voltak a csillagok. Az egész falu aludt, mikor nesztelenül megállt az állomáson a sötétszürke vonat s a vasajtókon át ömlöttek belőle a bőrruhába öltözött katonák. Sokan voltak, nagy, lompos menésű emberek, a derékszijuk kézigránáttal körültüzdelve: ők voltak azok a pesti terrorlegények, akiket rászabadítottak a falvakra. A piactéren három géppuskát állítottak fel s a vezetőjük, egy laposmellű, fittyedszajú síheder, a halál vigéce, aki vonaton járt gyilkolni az Alföld s a Dunántúl népe között — összeverte a tenyerét s kiadta a parancsot:

— Gyerünk a munkával srácok, amíg alszanak a prostrók!...

Először a volt őrsparancsnokot fogták el, mert szembetalálkoztak vele a templomkert előtt, mikor futólépésben ment a piac felé egy polgárral. Szó nélkül rálöttek, a polgárór összeesett mellette, ő pedig beugrott a templom sövénykerítése mögé s visszahívták. A bőrruhások vad lövöldözésbe kezdtek s mikor hallották, hogy elzuhan a teste a földön, kihúzták a kerítés mellől. A jobbkarján érte egy lövés és a vállán kettő. A bírót nem találták a házában, hát elvitték helyébe a pusztabíró. Az ugari tanítót kocsival hozták be az UgARBól s vele együtt hozták azt a kis komolyarcú parasztembert, aki arculcsapta pénteken Rajnát.

Közben pedig géppuskával lövöldöztek a piacon. A golyók összetörték a szövetkezet ablakát. Hajnal lett, de a falu mozdulatlan volt. Nem hajtott ki senki az állatokat s nem harangoztak. Egy lélek sem volt az utcán s zárva volt minden kapu. A piacon bőrruhában sétált a halál vigéce.

Akkor a bőrruhások összefogták őket négyüket: a pusztabíró, az ugari parasztembert, a tanítót és az őrsparancsnokot, aki vérzett erősen s az állomás

Éhes ózike.

Kovács Lajos thts. felv. (Miskolc.)

felé hajtották őket. Az állomáshoz közel, a régi temető szélén megállították őket s tölteni kezdték a kilőtt pisztolyaikat.

Akkor mind a négyen tudták, hogy most meg fognak halni. A ugari ember kinyújtotta a jobbkezét szótlanul s megfogta azzal erősen a tanító baltenyerét, a baljával meg a pusztabíró kezét fogta meg; a pusztabíró pedig az őrsparancsnok kezét fogta gyengén, mert tudta, hogy át van löve. Így álltak láncban, megfeszített arccal, szétvetett lábbal, nyitott szemmel.

Egy beesettajkú, zsebtolvaj-forma bőrruhás lőtt először s a pusztabíró kiesett a láncból, aztán sűrűn ropogtak a lövések, mindnyájan a földre hullottak s szívüket és homlokukat golyók verték át.

A bőrruhások a táskákba dugták a pisztolyt, átmentek a temetőárkon, az állomáson bebújtak a befűtött mozdonyváró vasvonatba. A keskeny ajtók zuhogva csukódtak be mögöttük s a koporsóformájú vonat lassan megindult. A füstje lengett utána, mint egy fekete zászló.

Egy másik falu felé.

*

Négyen, két parasztember, egy falusi úr és a katonát ott feküdtek a régi temető árokszélén holtan a reggeli fényben. Tavasz fű játszott az arcukon s az arcuk szép volt, mert falun úgy mondják, hogy a halál megszépíti az embert. Szép volt az arcuk s egyforma, mintha édes testvérek lennének, mert egy hittal haltak egyazon dolgokért: búzáért, földért, munkáért, békéért, a vaslábú emberért, gyöngék védelméért, szegénység igazáért.

Bizony kicsiny dolgok. Kicsiny és szent dolgok. Ők ezt tudják s míg halotti arcukkal utánanéznek a páncélos vonatnak, bizonyosan azt is tudják, hogy a szürke mozdony füstje semmibe oszlik a mezőkön, de az ő vérük mélyre száll, megköti a göröngyöket s fiaik kezébe adja a földet...

M. kir. csendőrség felügyelője.

103. szám.
csf. 1940.

*Csendőrségi Lapokban közreműködők
megdícsérése.*

*Valamennyi kerületi — az anyagraktár — nyomozó
osztály parancsnokságnak és a szabályzatszerkesztő
és tanulmányi bizottságnak.*

Budapest, 1940 február 10.

A Csendőrségi Lapok a széttagolt szervezetű csendőrség életében nélkülözhetetlen testületi kapcsolás, a szaktovábbképzés és a testületi szellem ápolásának fontos tényezője. Mint szaklap, a testületen kívül álló, de munkaterületével kapcsolatban lévő körök és személyek értékelése szerint is, előkelő helyen áll. Hivatásának tehát igen jól megfelel. Ebben része van mindazoknak, akik közleményeikkel annak szorgalmas munkatársai voltak, az utolsó négy évben, (1936—1939.) az alább felsoroltak:

Tisztek:

vitéz **Balázs-Piri Gyula** alezredes,
Biró Kálmán őrnagy,
Czeglédy Jenő őrnagy,
Csepi Béla őrnagy,
Dienes Andor g. főhadnagy,
Dr. vitéz Gereöffy Géza őrnagy,
Lengyel László főhadnagy,
Dr. Mikecz Béla főtörzsállatorvos,
Olchváry-Milviusz Attila alezredes,
Dr. Tegzes Ernő főhadnagy,
vitéz **Thassy-Plávenszky Ferenc** őrnagy,
Dr. Toldi Árpád őrnagy.

Legénység:

Bakos Sándor csendőr, Kecskemét,
Bálint Géza törzsőrmester v., Budapest,
Fördös János tiszthelyettes, Budapest,
Kiss Kálmán tiszthelyettes, Szeged,
Kiss Miklós tiszthelyettes, Debrecen,
Ligeti Alajos alhadnagy, Szeged,
Nagy József VII. tiszthelyettes, Ungvár,
Nemes Bálint tiszthelyettes, Kunhegyes,
Rétvári János alhadnagy, Csurgó,
Sipőcz József tiszthelyettes, Miskolc,
Szabó Dénes csendőr, Ercsi,
Szentjóbfi János alhadnagy, Munkács.

Fentnevezetteknek értékes közreműködésükért, amelyet szolgálati kötelességeik mellett teljesítettek, elismerésemet fejezem ki. Azok pedig, akiknek a szolgálat javát előmozdítani alkalmas mondanivalóik vannak, kövessék fent megnevezett bajtársaikat hasznos munkálkodásukban.

vitéz **Nemerey tábornok**
a m. kir. csendőrség felügyelője.

EMLÉKEZZÜNK!

Butyka Imre korondi őrsbeli csendőrt 1888 február 15-én Korond és Pálfalva között, postafedezeti szolgálatban rablók megölték.

Kovács Miklós havasközi őrsbeli csendőrt és **Balogh Károly** próbacsendőrt 1919 február 15-én Havas-köz határában orvvadászok lesből agyonlőtték.

Sulka János nágocsi őrsbeli főtörzsőrmestert ellenszegülő tömeggel szemben való fellépése alkalmával 1925 február 15-én Nágocson egyik bajtársa véletlenül agyonlőtte.

Árpástoán János és **Marosán Pál** kolozsvári kerületbeli csendőr, címz. őrmesterek, az oroszokkal vívott harcban Rarance közelében, a Dolcsok erdőnél 1916 február 22-én elesetek.

Hajdó Ferenc magyarkeszi őrsbeli főtörzsőrmester az internáltak által felgyújtott internáló-tábor oltásánál szerzett betegségében 1924 február 23-án Zalaegerszegen meghalt.

Pongrácz Ferenc néranádasi őrsbeli csendőr, címz. őrmester, 1915 február 28-án az oroszokkal Sielecnél vívott ütközetben hadifogságba esett, ahol nyomaveszett.

Kárpátaljáról. Gyöngyös-Halászi Takách Attila hdgy. felv.

Gyöngyös-Halászi Takács Attila hdgy. felv.

A fagyott tanya.

Gyakran hallottuk azoktól, akik nem a mi világunkban élnek: mi értelme annak, hogy hóval befűt utakon, viharzó éjszakában, szakadó esőben ép úgy járnak a csendőrzárörök, mint máskor, akkor, amidőn az emberek is kint vannak? Az ilyeneknek itt most nem adunk részletes választ, nem ismertetjük a megelőzés lényegét és célját, de elmondunk egy történetet. Ennek színhelye: a hosszúpályi őrskörlete. Idő: 1940 január 18. Szereplők: egy nyomorúságban elhagyott magyar család és sok melegszívű magyar.

A hosszúpályi őrskörletében is kegyetlen volt a januári tél. Kegyetlen. Kint a tanyák között minden elcsendesedett. Emberek a szalmás búbos mellett, jószág az istállóban. Az ajtók küszöbén csikorgó hó magasodott, az ablakok befagytak és kint vígasztalanul, reményt kizáróan üvöltött a hóhordó szél.

A csendőrzárör az őrsről ott járt a tanyák között. Sehhol semmi élet. Az egyik tanyán az életet még annyiban se találta, hogy a havas zsuptetőn, a kémény mellett pernyenyom mutatott volna rá. A kéményen félméteres hósapka ült fehéren, mozdulatlanul, súlyosan...

Máskor gyermekek szaladgáltak a ház körül — most az ajtó félig temetve, az ablak egészen fagyva.

A járőr bemegy a szobába. Jéghideg. Az ajtó mellett vert veder, benne kék-zöldre, mélyre fagyott víz. A földön nyolc szem krumpli. Az ágyon rongyok közül öt szempár csillog bágyadtan a sovány arcokból: az anya és négy apró gyermek. A vályogfalon zuzmara, a padlásrésekből zuzmaraszakáll-ten-

ger lóg... A szó, lehellet alig jut át a kékredermedt ajkakon.

Az ember, a kenyérszerző, a falatleső ember a debreceni határban — kenyér után. Napok óta.

Nyolc szem krumpli a földön, várja a vizet. De nincs fűtő, szalma se, hogy vizet forralhassanak. Az éhség s a fagy az úr a szobában.

A járőr felcsapja a járőrtáska fedelét, még akad ott egy kevéske kenyér és szalonna. Valami.

Aztán akad az őrön, nősöknél, nőtleneknél ruha, élelmiszer s tüzelő s egy szívvel-lélekkel adott pénz is. Aztán megtudta az előljáróság is, aztán a tehetősök is és aztán... egy csendőr felült a meg-rakott szánra és mire kikerkezett a fagyott tanya-hoz, az egyik uradalom is megtudta az esetet és tüzelőt küldött oda. Aztán megtudták az ujságírók, azután valaki Budapesten is, aki 100 pengőt küldött az őrre — a fagyott tanya lakói részére... Ez a valaki 75%-os hadirokkant, aki azt írja — többek között — az őrnek:

Kedves Bajtársak! Végtelen nagy örömmel olvastam azt a nemes cselekedetet, amit az őrskör parancsnoka, valamint legénysége végrehajtott a Jankovics-pusztán mellett talált didergő, éhező magyar családdal szemben. Biztató és igen jó jel ez a jövőnköt illetően, ahol annyi nemes összetartást találunk, ahol annyi segíteni akarást érzünk a nehéz és veszélyes szolgálatban megedződött testvéreink részéről is.

...Február 14-én, ünnepnapunkon adunk hírt minderről. Szép és jó ezt tudtuladni, hírülvenni. Nem hivalkodunk azzal, ami kötelesség és ami már gyakran megtörtént, csak feljegyezzük a magunk ünnepén, a mi számunkra. A járőr: Takács László csendőr és Szabó Illés próbacsendőr, az őrskörparancsnok és az egész őrskör, jó munkát végzett.

A MI HŐSEINK

Zádori (Záváczi) Ágoston törzsőrmester.

1914 július hó 26-tól az 1918. évi forradalom kitöréséig teljesített a szerb és az olasz harc téren tábori csendőr-szolgálatot.

Az 5. hadsereg parancsnokság kötelékében, a szerb harc téren kezdte meg működését. A Timok hadosztály megsemmisítése alkalmával, Ruma községben és környékén, 1914 szeptember havában, 12 veszedelmes kémét fogott el s adott át az igazságszolgáltatásnak. De a csapatainkra lesből lövöldöző komitácsik elfogásában is kitüntette magát. Nem volt olyan nap, hogy 1—2 veszedelmes komitácsit ne fogott volna el. A mocsarakban, ingóvályokban, életveszélyes körülmények között tartott fáradtságos lesek alkalmával kerültek terítékre ezek az emberi fenevadak.

Berzászka község mellett pedig a szerbek átkelesét embereivel többször megakadályozta s a szerbeket mindannyiszor sikerrel verte vissza. Ezekben a harcokban különösen gyors elhatározásával és bátor magatartásával tűnt ki.

A szerb harc térről az olasz harc térré került. Megfigyelő-, felderítő- és futárszolgálatokat teljesít

tett. Legveszélyesebb és egyben a legeredményesebb szolgálatát Coneiglanoban teljesítette. Ezt a várost az olaszok nehéz tűzsergükkkel állandóan lötték s emiatt teljesen üresen hagyták. Egyedül Zádori törm. tartózkodott a városban azzal a meghagyással, hogy minden észleletéről tegyen kimerítő jelentést. Itt fogott el egy olasz főhadnagyot polgári ruhában, aki kémkedett. Bátorsága s jelentéseinek pontossága, szakszerűsége kiválóan értékes adatok birtokába juttatta hadvezetőségünket.

A piávei harcokban gránát-légnyomástól meg nem múlt. Kórházba került, de rövid idő múlva ismét az olasz harc térré ment s itt is maradt az összeomlásig.

Zádori (Záváczi) Ágoston törm.-t vitéz magatartásáért a 2. osztályú ezüst és a bronz vitézségi éremmel, valamint a koronás ezüst érdemkereszttel, a vitézségi érem szalagján, tüntették ki.

Dávid Ferenc tiszthelyettes.

Szerbiában teljesített tábori csendőr-szolgálatot. A vrdillai őrsre osztották be azzal a feladattal, hogy a rablásoknak, fosztogatásoknak mielőbb vessen véget s állítsa helyre az élet és vagyon biztonságát.

1917 augusztus 10-én a vrdillai, szeptember 19-én éjjel pedig a szomszédos örskörletben történtek fegyveres rablások. A tettesek komitácsik voltak. Dávid tiszthelyettes, bár a tüzetes helyszíni szemle megejtése után azonnal üldözőbe vette a komitácsikot, csak 1917 november 22-én, a gucai járásban, a Secehegyen bukkant nyomukra, de az is majdnem életébe került. Lesből löttek rá és társaira, majd bombát hajítottak közjük, de sértetlenek maradtak. Viszont Dávid Ferenc tiszthelyettes olyan ügyesen irányította a harcot, hogy a komitácsik közül három elesett, a negyediket pedig élve fogták el. Két elrabolt leányt pedig kiszabadítottak.

Az életben maradt komitácsikival lefolytatott nyo-

mozás során még sok rablás derült ki, rengeteg fegyver s lőszer került elő.

Ennek a bandának megsemmisítése után rend lett ezen a területen.

Dávid Ferenc tiszthelyettest a komitácsikkal vívott harcban tanúsított bátor magatartásáért a 2. osztályú ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

Bodás Lajos törzsőrmester.

1914 augusztus hó 1-től 1917 augusztus 17-ig teljesített tábori csendőrszolgálatot a pozsonyi 14. gyaloghadosztályparancsnokság kötelékében s bár harcokban részt nem vett, személyes bátorsággal véghezvitt tetteivel az ütközetek kimenetelére nagy befolyással volt.

Kiemelkedő haditette volt az, amikor csapataink állásait jelzésekkel eláruló, majd az ütközet alatt a távbeszélő-vonalakat elvágó orosz kémeket hosszas megfigyelés után 1914 augusztus 23-án tettenért és elfogta, a távbeszélő-összeköttetést azonnal helyreállította s ezáltal lehetővé tette, hogy az ezredekhez a parancsok késedelem nélkül továbbíthatók legyenek.

Az Ivangorod körüli harcokban pedig, amikor az orosz túlerő rettenetes nyomása elől csapataink visszavonulni kényszerültek, az erre vonatkozó parancsot 1915 augusztus 15-én, a leghevesebben folyó ütközet alatt, golyózáporban, igen gyorsan kézbesítette. Ennek a ténykedésének következtében csapataink az orosz gyűrűből idejében kikerülhettek s nem estek orosz fogságba.

Később az olasz harctérre került. Itt is példás, bátor magaviseletével, pontos kötelességteljesítésével és megbízhatóságával tűnt ki.

Bodás Lajos törzms. t. példás magatartásáért a 2. osztályú vitézségi éremmel tüntették ki.

Fontányi István tiszthelyettes.

A megszállott Szerbiában a komitácsikkal folytatott harcokban tüntette ki magát.

1915 december 3-án Krusevác várostól kb. 15 km. távolságra lévő „Jástrebác“ hegyekbe vezényelték 5 bosnyák katonával s 200 szerb hadifogollyal, hogy az erdőben lévő talpfa-termelő telep munkásait váltsa fel. Ez megtörtént. A komitácsik megtudták, hogy 200 szerb fogoly dolgozik a telepen, elhatározták azok kiszabadítását. Ezt, úgylátszik, tudatták is a foglyokkal, mert egyik este az őr ellen támadást kíséreltek meg. Az őrsparancsnok lelőtte az egyik támadót. Mintha csak ez lett volna a jel a komitácsik támadására. Egyik részen a szerb foglyokat, a másikon pedig a komitácsikat kellett szemmel tartani. Éltre-halálra ment a harc, de Fontányi tiszthelyettes erős akarata, bátor magatartása kivívta a teljes győzelmet. A komitácsik több napon át tartó véres harc után, halottaikat hátrahagyva, megfutamodtak.

Ekkor tüntették ki Fontányi tiszthelyettest a 2. osztályú ezüst vitézségi éremmel első ízben.

1917 március 17-én Fontányi tiszthelyettes 12-ed magával portyázva, egy 20—25 főből álló komitácsik bandára bukkant. Mindkét részről azonnal tüzet zúdítottak egymásra, de Fontányi tiszthelyettes gyors intézkedései következtében a kis csapatnak semmi baja nem történt. Fontányi tiszthelyettes megrohmozta a komitácsikat s azokat szétszórta. Ezután a harc után az örskörletében komitácsik többé nem találkozott.

A komitácsikkal vívott sikeres harcokban tanúsított bátor magatartásáért Fontányi István tiszthelyettest a 2. osztályú ezüst vitézségi éremmel másodszer tüntették ki.

Ki tudta?

Erzsébet királynénkat 1898 szeptember 10-én ölte meg Genfben Luchení olasz anarchista.

Arany Miklós tiszthelyettes.

Már a világháború kezdetén harcra került. A cs. és kir. 55. gyaloghadosztály parancsnokságnál teljesített tábori csendőr-szolgálatot. Ebben a beosztásában különösen a kémek ártalmatlannátételében tűnt ki. Sok elvetemült embert juttatott az igazságszolgáltatás kezére. Fáradhatatlan buzgalommal, nagy kitartással üldözte ezeket a láthatatlanul dolgozó gonosztevéket.

1915 június hó első felében az orosz harcra, Galiciában a zlotá-lipai harcok alatt, az ellenséges és saját rajvonalaink között fekvő Zawalow és Huzsiow községekben az oroszok számos kémeket hagytak, kik elásták magukat s jelzéseikkel csapataink minden mozdulatát elárulták. Ezáltal harci tevékenységünket nemcsak megbénították, hanem nagy és fölösleges veszteséget is okoztak.

Ezeknek a kémeknek elfogására kapott parancsot a tábori csendőr-osztag. Arany tiszthelyettes önként jelentkezett s mint járőrparancsnok, negyedmagával indult 1915 június 11-én a veszélyes feladat teljesítésére.

A járőr — az oroszok állandó tüzési és gyalogsági tüze alatt, Arany tiszthelyettes leleményes, bátor és szakszerű irányítása mellett, veszteség nélkül, 2 napi idegölő munkával, állandó életveszedelemben — teljesítette a kapott parancsot és a két községet teljesen megtisztította a kémektől.

Arany Miklós tiszthelyettest bátor magatartásáért a 2. osztályú ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

Busznyák Károly tiszthelyettes.

A világháború első napjaiban került a harcra. Galiciában az oroszok ellen harcolt. Pontos, lelkiismeretes s fáradhatatlan csendőr, bátor és önfeláldozó harcos volt.

1914 szeptember havában az orosz óriási túlerővel támadt Galiciában. 1915 szeptember 26-án a rajvonal balszárnya mögött volt elhelyezve Busznyák tiszthelyettes 5 tábori csendőrrel és 30 honvéddel. Az orosz a balszárnyat áttörte. Ezt látva Busznyák tiszthelyettes, kis csapatával rárontott az oroszokra, heves puskatűzzel mindaddig feltartóztatta, míg a főcsapat visszavonult. Bátor és öntevékeny magatartásával súlyos veszteségnek vette elejét s lehetővé tette, hogy a rendben visszavonult főcsapat veszteség nélkül foglalhatta el újabb védelmi vonalát.

Busznyák Károly tiszthelyettest bátor magatartásáért a 2. osztályú ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

Tuboly János tiszthelyettes.

A volt cs. és kir. 130. dandárparancsnokságnál teljesített tábori csendőr-szolgálatot. Nemcsak mint csendőr, hanem mint harcos is mindenütt megállta a helyét.

1915 június hó 15-én Galiciában az orosz túlerő a volt cs. és kir. 130. dandárt megsemmisítette. A dandár törzskarát, a dandárparancsnokkal együtt, a fogságba esés veszélye fenyegette. Ekkor Tuboly

János tiszthelyettes — parancs nélkül — ötödmagával rajvonalba fejlődve, felvette a harcot az orosz túlerővel. Igen erős tüzelésükkel megbontották az ellenség sorait s az oroszokban azt a hitet keltették, hogy számottevő magyar csapat állja útjukat. A dandár törzskara a legnagyobb rendben vonult vissza s mikor ez megtörtént, Tuboly tiszthelyettes is feladta a kilátástalan harcot s visszavonult. A hős kis csapat veszteség nélkül vonult be.

A 2. osztályú ezüst vitézségi éremet Ő Felsége IV. Károly, Magyarország apostoli királya személyesen tűzte Tuboly János tiszthelyettes mellére.

Bűncselekmény, baleset, szerencsétlenség?

Tanulságos nyomozások rovatunkban ismételtelen közöltünk eseteket, melyeknél az első, futólagos megállapítások azt a feltevést látszottak igazolni, hogy bűncselekmény történt. Csak a részletes nyomozás után mondhatta a nyomozó, hogy mégsem bűncselekmény, hanem baleset következményeivel áll szemben. Más esetben szerencsétlenséget állapítottak meg ott, ahol, látszatra bűncselekmény történt. De megfordítva is: nem egy esetet hallottunk. A nyomozónak soha sincs egyszerű, könnyű dolga. Felkészültségét — hogy eredményes legyen a munkája — szüntelenül fokoznia kell. Ez a célja annak a cikksorozatnak is, melyet fenti címen közölni kezdtünk és amelyben különös súlyt helyezünk olyan ismeretek adására, melyeknek birtokában több bizonyossággal kezdetünk olyan esetek tisztázásához, melyeknél első pillanatra ép úgy gondolhatunk bűncselekményre, mint balesetre, vagy szerencsétlenségre. A csendőrnek tisztázni kell az esetet s munkájához — hiszük — jó támpontokat adunk e cikkekben. Hangsúlyozzuk, hogy támpontokat, azt mondhatnánk talán, hogy általános ismereteit kívánjuk bővíteni, de kimondottan azzal a céllal, hogy az élet és testi épség elleni bűncselekmények nyomozásánál könnyebben jeleljenek meg azokra a kérdésekre, melyeket a Szolgálati utasítás 392. pontja kötelezően előír. A cikket Dr. Putnok István v. egyetemi tanársegéd, beosztva az Igazságügyi minisztériumba — írta és bocsátotta rendelkezésünkre.

(Folytatás)

2. Nikotin.

A leglényegesebb és legfontosabb alkotórésze a dohánylevélnek tagadatlanul a *nikotin*.

A nikotin igen heveny mérge (alkaloida), melyből tiszta állapotban elég egy csepp egy emberélet kioltásához. Tisztán előállítva olajsűrű, színtelen, levegőn megbarnuló folyadék, melynek erős dohány-szaga és égetően csípős, lúgos íze van. Hatása a szervezetre sokoldalú.

Mindnyájan emlékezünk az első cigarettára, az első rágyújtás nem éppen kellemes tüneteire. Az első szippantás után kiverte homlokunkat a veríték, erős nyálképződés indult meg, szédültünk és émelygett a gyomrunk. A füsttel beszívott és a szervezetbe jutott nikotin izgató hatást fejtett ki a nyálelválasztó és verejtékmirigyjeinkre, a központi idegrendszerre

ható nikotin pedig a szédülést és hányingert idézte elő.

Ez volt a nikotinmérgezés első — legenyhébb — fajtája.

Ha nagyobb adagban kerül be a szervezetbe, úgy erősen hat a bélmozgásokra és valóságos viharos hasmenést idéz elő.

A szívre először gyorsítóan, majd bénítólag hat. De hasonlóképen bénítólag hat nagyobb adagban az idegrendszerre, amit súlyosabb nikotinmérgezési eseteknél látunk, amikor a mérgezettnél a bénulás légzéskihagyásra, ájulásra vezet.

Az elmondottakból megállapíthatjuk, hogy a dohányban vagy a dohányfüstben lévő nikotin nagyobb mennyisége az emberi szervezetnek úgyszólván minden fontos pontját megtámadja és azt bénítani, mérgezni igyekszik.

Jogosan feltehető ezek után az a kérdés, hogy ha a nikotin ennyire veszélyesen ható mérgeanyag, miért nem pusztulnak el tőle a dohányosok? A felet rá roppant egyszerű: a normálisan dohányzó ember szervezete ellenállóvá válik az átlagos nikotin mennyiséggel szemben s mivel az csak kis adagokban jut a szervezetbe és csak bizonyos időközökben (cigarettként, pipánként vagy szivaronként), ennélfogva ezeket a kellemetlen vagy súlyosabb mérgező tüneteket alig érezzük.

Megváltozik azonban a helyzet abban a pillanatban, amint a megszokottnál — valamilyen oknál fogva — nagyobb mennyiség kerül be a szervezetbe. Ilyenkor fellép a súlyos nikotinmérgezés, amely nem egyszer halállal végződik.

A közlekedési tanfolyam hallgatói.

Bálint törm. felv.

vitéz Balázs-Piri Gyula alezr. felv.

3. A nikotinmérgezések felosztása.

A nikotin okozta mérgezéseket két nagy csoportra osztjuk, ú. m. a) *heveny* (acut) és b) *idült* (chronikus) mérgezések csoportjára.

a) Hevenymérgezések.

A heveny nikotinmérgezés legismertebb tüneteit minden kezdő dohányos önmagán tapasztalta. Ezek: szédülés, nyáladás, izzadás, gyengeség, rendetlen szív működés, nehezebb lélegzés, émelygés, hányinger, vagy hányás. A most ismertetett jelenségek az enyhe nikotinmérgezés képét adják, ami azt jelenti, hogy ilyen esetekben csak egészen kevés nikotin került a szervezetbe.

A heveny nikotinmérgezés súlyosabb eseténél (amikor nagyobb mennyiségű nikotint kebeleztünk be) az előbbiekhöz hasmenés, fulladás (hörgés) is járul. A mérgezett összeesik, öntudatát veszti. Ilyen nagy adagra azonnali bénulások állnak be, mely rendszerint halállal végződik.

b) Idültmérgezések.

Az idült nikotinmérgezés a dohányzással visszaélőknél fordul elő, mert — mint az előzőekben már tárgyaltuk — a nikotin a beszívott dohányfüsttel együtt jut be a szervezetbe s a dohány nikotintartalmának 70%-át a beszívott füstben megtaláljuk.

A túlzásba hajtott dohányzásnál a legsúlyosabb mérgezési tünetek a szíven fejlődnek ki. Rendetlen szívdobogás, szív táji fájdalmak, szorongó érzéssel

gyakori rohamok lepik meg az illetőt, amihez párosulnak a légzési nehézségek, bal karba kisugárzó fájdalmak, álmatlanság, izomremegés. Gyakori tünet a részleges színvakság és a látásélesség csökkenése. Ha ilyen esetben a dohányzást a mérgezett abba nem hagyja, úgy szívizomelfajulás, főütőerelmeszesedés lép fel, mely már gyógyíthatatlan és halálos kimenetelű.

Milyen módon lehet nikotinmérgezést elkövetni?

A nikotinmérgezést előidézhethetjük:

1. Magának a dohányynak a *levelével*.
2. Dohánylevélből készült *főzettel*.
3. Az ú. n. *pipamocsokkal*.
4. Magával a tisztán előállított *nikotinnal*.

Maguk a *mérgezések lehetnek tudatlanságból származók, tudatosak vagy vigyázatlanságból eredők.*

1. Dohánylevélmérgezések.

A dohánylevéllel kétféleképpen követhető el vagy állhat elő mérgezés. Vagy a beszívott füst nikotintartalmával vagy a dohánylevél porával. A füstölésből eredő mérgezésekkel foglalkoztunk már a heveny és idült nikotinmérgezések ismertetésénél. A dohányporral, az úgynevezett tubákkal, faluhelyen történik mérgezés. A javasasszonyok mint csalhatatlan háziszert alkalmazzák bélférgeknél, azok elűzésére. A pácienssel tubákot nyeletnek por alakban vagy forrázatát itatják meg vele. Tagadhatatlan, hogy a nagyobb mennyiségű nikotin elpusztítja a bélférget, de ugyanakkor súlyos mérgezést idéz elő a szervezetben, ami gyakran halállal végződik.

2. Mérgezések dohányforrázatokkal.

A forrázatokat az előbb tárgyalt tubákkal hasonlóan a bőrbajoknál, bélférgeknél használják a kuruzslók. A felapritott dohánylevelet vagy annak porát forró vízzel leöntik (leforrázzák) s a barna dohánylevélből — mely nagyobb mennyiségű nikotint tartalmaz — a bőrre borogatást tesznek vagy meg-itatják.

Az oldott állapotban lévő nikotin a bőrön keresztül is felszívódik s éppen úgy kifejti mérgező hatását, mintha azt a gyomorba juttattuk volna.

A bőrön való felszívódásnak tipikus eseteit ismerjük a dohánycsempészek világából. A „szűz“ dohányynak gyakori csempészesi módja, hogy azt az ing alá dugva lopják át a pénzügyőrök előtt. Hogy feltűnő ne legyen a dolog, nem köteggben dugják el, hanem a dohányleveleket lapjukkal testükre fektetik s így valóságos körülburokolják a hasi és háti tájékat. Természetesen a test mozgás közben izzad, nedvességet választ ki, mely kioldja az átnedvesített dohányból a nikotint, amely a bőrön keresztül felszívódik. Nem egy esetet ismerünk, hogy a csempész hirtelen összeesett, meghalt s csak a vizsgálat derítette ki, hogy nikotinmérgezés történt.

3. Pipamocsokkal elkövetett mérgezések.

Pipázáskor az eléggő dohány a kátrányos anyagokat, valamint a nikotin egy részét a pipaszár furatában hagyja s az rövid idő alatt felszaporodva, egy sötétbarna, átható, dohányzagú, félsűrű pépet képez. Ezt a „pipamocsot“ gyűjtik össze a kuruzslók és csőrök formájában makacs szorulásoknál a beteg végbélnyílásába helyezik. Valóban hatalmas

bélmozgást idéz elő ez a furcsa gyógykezelés, de úgy szólván minden esetben súlyos vagy halálos mérgezést is okoz, mert a nikotin romboló hatását a bélben azonnal kifejti és lényegében az erős bélmozgás sem agyéb, mint a heveny nikotinmérgezés jellemző tünete.

Használják a pipamocsot *magzatelhajtásra* is. A nikotin a méhben éppenúgy, mint a bélben izomösszehúzóásokat idéz elő s így a méh falára tapadt megtermékenyült petét vagy embriót az összehúzás leválaszthatja. Ennél a műveletnél, hasonlóan a csőrök alkalmazásához, igen gyakori a halálos mérgezés.

4. Mérgezések tiszta nikotinnal.

A dohánylevélből, alkalmas kémiai eljárással, tisztán is elő lehet állítani a nikotint, mely — mint már ismertettük — egy olajsűrű, levegőn megbarbuló folyadék, melynek tiszta állapotban már egy cseppje halálos.

Érdekes, hogy abban az időben, amikor a nikotint első ízben tisztán előállítani, már elkövették vele az első gyilkosságot Franciaországban. Bocarmé márki nikotinnal ölte meg nagybátyját, hogy így hozzájuthasson az örökségéhez. A márkít lefejezték s ez a bűntény adta meg az alkalmat arra Stass kemikusnak, hogy kidolgozza a növényi kimutatási eljárását.

Bocarmé márki sokáig törte a fejét azon, hogy miként tudna olyan ismeretlen mérgehez jutni, melyet nem tudnak a szervezetből kimutatni. Így jutott arra a gondolatra, hogy a dohányban lévő mérget kellene valamilyen úton-módon tiszta állapotban előállítani. Tervének kiviteléhez nem sajnálta a fáradságot. Beiratkozott az egyetemre, a vegyészeti szakra, ahol komoly tanulmányokat végezve, sikerült neki a nikotint tisztán előállítani.

Miután rendelkezett megfelelő mérge mennyiséggel, hozzálatott a gyilkossági terv keresztülviteléhez. Teára hívta meg nagybátyját s a teába bőséges nikotint cseppentett. Az áldozat megkóstolta a teát, de undorító ízűnek találta s azonnal kiköpte. Ekkor követte el a márki a legsúlyosabb hibát, mely különben a bűnösöknél igen gyakran előfordul. Láttá azt, hogy hosszú esztendőknél keresztül kidolgozott fáradságos terve nem sikerült, elveszítette önuralmát s mintegy örvényben a sikertelenségen, a magánál hordott nikotint a nagybátyja szájába öntötte. Ez a merénylet természetesen nem folyt le simán, az áldozat védekezett s így a folyékony nikotin egy része a padlóra folyt. A nagybácsi a tömény nikotintól elpusztult. Megindult a vizsgálat s mivel az áldozat szájüregét az erősen lugos nikotin felmarta, kutatni kezdtek az ismeretlen mérge nyomait. Felgyalulták a padlót, ahol a lecséppent mérge nyomait látták s a forgácsdarabokból sikerült kimutatni Stass-nak a nikotint, mely perdöntővé vált s a márki sorsát megpecsételte.

A tiszta nikotinnal, — ha ritkán is — de még napjainkban is követnek el öngyilkosságot vagy szándékos mérgezéseket. Elősegíti ezt az a körülmény, hogy a tiszta nikotint ma már kiterjedten alkalmazzák a mezőgazdaságban, mint a növényi élősködők elleni permetezőanyagot. *A nikotin így eljut a falvak házai közé, ahol bűnös kezek emberéletet olt-hatnak ki vele,* vagy tudatlanságból, felületességből vigyázatlan emberek önmagukban tehetnek kárt.

A bűnözőknek azonban nincsen könnyű dolguk a nikotinnal. Ezt nem olyan egyszerű az áldozat ételébe, italába keverni, mint pl. az arzént. A nikotin undorító íze, átható szaga előre figyelmezteti az áldozatot az óvatosságra s így a nikotinnal elkövetett

Ki tudja?

Ki volt a Köpenicki kapitány?

büntények vagy balesetek aránylag kis százalékra korlátozódnak.

A jó nyomozónak azonban egy-egy büntett nyomozása során a nikotinmérgezés lehetőségét sem szabad figyelmen kívül hagyni, mert... az ördög sohasem alszik.

Nikotinmérgezési esetek és hullavizsgálatok.

(Dr. Friedli Rezső egyetemi tanár vizsgálatai alapján.)

1. Egy 31 éves cselédleányt szobájában holtan találták. Az éjjeli szekrényen lévő pohárban pár csepp folyadék volt. A boncolás megállapította, hogy a nő terhes volt és a szülés 3–4 héten belül bekövetkezett volna. A pohárban lévő pár cseppnyi folyadék nyers és tömény nikotin-oldat volt.

2. Egy egyént, kinek magaviselete kémgyanus volt, elfogtak. Az egyént a cellájában másfél óra múlva holtan találták. Zsebeiből egy kis bádogedénykét vettek ki. A csavarmentes fémkupakkal ellátott 10 kem. irtartalmú bádogedénykében mintegy 5 g.-nyi nyers és tömény nikotin-oldat volt.

3. R. B. nikotin-oldattal permetezte az üvegházban lévő növényeket. A levegőben porlasztott nikotin-oldatból sokat belélegzett, meghalt. A beküldött nikotin-oldat 100 kem.-kint 55.9 mg. nikotint tartalmazott.

VII.

Morphinismus.

Kisáziában, Törökországban, Chinában, Japánban hatalmas területek vannak teleültetve mákkal. Gyönyörű színpompás képet nyújtanak ezek az ültetvények. A mák virágzásakor, amikor szinte megérkeznek illatuktól a határ, a méhek, rovarok száza zümmögik körül a virágok mézet rejtő szirmai. Azután lehullanak a szíromlevelek, a virágzásnak vége s néhány hét múlva már csak hatalmas, zöldfejú mákerdő hajladozik a szélben.

Különös látványnak lennének tanui ebben az időben, ha arra járnánk. Alkonyatkor, szélszélű időben a munkások száza, ezrei lepik el a mák-ültetvényeket s a még éretlen mákfejek mindegyikét egy görbepengéjű késsel óvatosan körülkarcolják. Így járják végig a hatalmas területeket. Nem hagynak ki egyetlen zöld mákfejet sem, mindegyiket gondosan körülmeteszik. Munkájuk végeztével eltávoznak, de másnap délelőtt ismét megjelennek. Éjjel ugyanis a megkarcolt mákfejből fehér tejnedv szivárog ki, mely a levegőn lassan megsűrösödve, egy rugalmas barnavörös masszát képez s rátapad a mák fejére.

A délelőtt visszatért munkások gondosan lekaparják minden egyes mákfejről az odatapadt anyagot s összegyűjtve belőlük egy cipónyi mennyiséget, összegyűrják és kerek- vagy téglalap-alakúra formálják. Ez az ópium. Az ópium tehát nem egyéb, mint az éretlen mákfej kicsurgó és beszáradt tejnedve, mely az emberiségnek legnagyobb jóltevője s egyben a legnagyobb ellensége is. Aldás, mert ha az ópium-porból a fájdalmakban szenvedő beteg bevesz egy keveset, kínjai néhány percen belül megszűnnek, de átok annak, aki rabjává válik, mert azt több szenvedélye nem hagyja nyugodni.

Az ópium nagyon sokféle — gyógyászati szempontból szinte felbecsülhetetlen értékű — anyagot tartalmaz. Ha a mákfejből kapott barnavörös színű tömeget vegyi vizsgálatnak vetjük alá, úgy a legelső és legfontosabb alkotórészként megtaláljuk

benne a morphint (melyet helytelenül, köznyelven morphiumnak neveznek). A morphin mellett a codeint (köhögés-csillapító), a papaverint (gyomor- és bélgörcsoldó), a laudanint, laudanidint, narcotint, narceint, papaveramint találjuk és még sok más értékes alkotóanyagot.

Ha ennek a sokféle alkotórésznek névsorát áttekintjük, azonnal megállapíthatjuk, hogy az ópium lényegében nem más, mint nagyon sok különböző alkotórészekből felépített keverék, melyeknek majdnem mindegyike kábító hatást fejt ki a szervezetre.

Morphin.

Az ópium legfontosabb része, a morphin. Legnagyobb mennyiségben a morphin alkotja az ópiumkalácsot, ez az önsúlynak 10–25%-át is eléri.

Ha a morphint alkalmas módon tisztán előállítjuk, úgy egy fehér színű, kissé kesernyés és mákra emlékeztető ízű port kapunk, mely vízben oldódik. Erős bódító hatása van. Az egyetlen és biztos fájdalomcsillapító, ami megszünteti 15–20 perc alatt még a legkínzóbb fájdalmat is.

Érdekes megismernünk a hatását közelebbről. Tudott dolog az, hogy ha pl. kezünket megégetjük, az égés helyéről finom idegszálak a fájdalomérzést elviszik — telefondrótszerűen — az agyba s ott válik tudatossá a fájdalom. Ha az az agyrészlet, mely a fájdalmat tudatossá teszi, valamilyen oknál fogva nem teljesíti kötelességét, úgy érjen bennünket akármilyen nagy sérülés, fájdalmat nem érzünk, mert az agyunk nem fogja fel, azaz nem teszi tudatossá a fájdalmat. A morphin ezt az agyrészletet kábítja el s ebben áll kiváló fájdalomcsillapító hatásának lényege.

Van azonban egy nagy hibája, az, hogy a szervezet igen könnyen megszokja s ennek következtében mindig nagyobb és nagyobb adagot kíván belőle. Ha valakinek pl. rákos megbetegedése van, ahol állandóan heves fájdalmak gyötrik és amit egyedül morphinnal lehet csillapítani, úgy a beteg a morphinból mindig nagyobb adagot kíván s lassan annyira rászokik, hogy nélküle, illetve kábító hatása nélkül már szinte élni sem tud.

A most ismertetett hatásán kívül van a morphinnak egy egészen sajátos tulajdonsága is, mely igen sok embernek végzetét okozza. Valaki pl. megbetegszik, heves fájdalmak gyötrik s az orvos csillapítóul morphint ad neki. A betegnek fájdalmai elmúlnak, de közben egészen rendkívüli jó érzése támad. Jókedvű, gondolatai csapongók lesznek, tetterősnek, szellemesnek, boldognak érzi magát. Minden elgondolását, tervét és szándékát szinte máris megoldottnak látja. Szellemesen társalog és szinte sziporkázna a gondolatai, ötletei percenként támadnak, stb. Ugy mondhatnánk, hogy a morphin szinte új emberré formálja. Ez a mámoros állapot azonban csak addig tart, míg a morphin-hatás meg nem szűnik. Ennek elmúlása után erős visszaesés következik be. Az illető melankólikussá, kedvetlenné válik, szinte búskomorsággal határos érzés vesz rajta erőt. Természetes, hogy ilyen állapotban ismét vágyik a morphin után, ami számára a boldogító érzést hozza. A szervezet azonban — mint említettük — hamar megszokja a mérget s mindig nagyobb adagokat kíván, aminek beszerzése nehézségekbe ütközik. És ekkor a morphinista megindul a züllés útján lefelé.

(Folytatjuk.)

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

I.

Koholt rablás nyomozása.

Beküldte: **DUKAI JÁNOS** törzsőrmester (Tárnok).

A tárnoki rádióörkölőnémet egyik járőrének, melynek tagjai Dukai János és Varga János törzsőrmesterek voltak, Erd-Ilka majorban 1936 július 4-én Matyó József* sóskúti lakos a következő feljelentést tette:

Július 31-én 10—12 óra közötti időben Erd-Parkváros területén lévő bekerítetlen burgonya földjén két ismeretlen nőt burgonyalopáson ért tetten. A tettenéréskor a két tolvaj már mintegy 100—120 bokor burgonyáját felszedte. Az asszonyok egyikétől egy darab vesszőkosarat tele burgonyával és egy vászonzsákot zálogként elvett. Matyó a két asszonyról személyleírást adott és nyilatkozat aláírása mellett kérte a bűnvádi eljárás megindítását.

A járőr a panaszos eltávozása után a majorban lévő pihenőszobában különböző ügyekben kikérdezésekkel foglalkozott. Eközben megjelent ott Szarvas Andrásné Erd-parkvárosi lakos és a járőrvezető nevére szóló levelet nyújtott át. Az asszony azt mondta, hogy a levelet a különítmény-parancsnokságtól hozta. A levélben a különítményparancsnok szolgálati jegye volt. A szolgálati jegy szerint Szarvasné az őrsön rablás miatt tett feljelentést. A szolgálati jegy szövege egyébként szó szerint a következő volt:

Szarvas Andrásné Erd-parkvárosi lakos, 1936 augusztus 4-én a különítményen feljelentette, hogy 1936 július 31-én, 11—12 óra közötti időben, midőn Törökbálint községből, Fehér Jánosné Erd-parkvárosi lakossal, az Erd-parkvárosi erdőrészen keresztül, lakásukra mentek, az erdőben, ahol senki sem tartózkodott, hirtelen egy 40—45 év körüli erős, barna kinézésű, munkáskülsejű, előttük ismeretlen férfi megtámadta, földre teperte és tőle 1 drb. fehér vesszőből font kosarat tele burgonyával és egy drb. fehér vászonból készült hátizsákot, összesen 8—10 pengő értékben, erőszakkal elvett és ismeretlen irányban elmenekült. A nyomozást a járőr vezesse be.

A levél olvasása után a járőrvezető Szarvasné részletesen kikérdezte. Szarvasné a panaszát a szóbeli kikérdezése során is fenntartotta.

A járőrvezető a két panaszt gondolatban összehasonlította. Az idő és a bűnjelek feltűnő egyezése, valamint a személyleírás azonossága, szeptet ütöttek a fejébe. A két eset túlságosan hasonlított egymáshoz. Itt összefüggésnek kell lennie. Így gondolkozott. Ezután elhívatta a járőr Fehér Jánosné is. Felmutatta mindkettőjüknek azokat a bűnjeleket, amelyeket Matyó adott át a járőrnek. Mindketten azonosnak mondták azokkal a tárgyakkal, amelyeket a „rablót” elvett tőlük. A járőrvezető most már biztos volt a dolgában. Kijelentette a két asszonynak, hogy most a bűnjelekkel együtt a helyszínre mennek az ügyet tisztázni. A rablót is megfogja nekik mutatni. Az asszonyok zavarba jöttek. Ezt kihasználva, a járőrvezető rájuk szólt, hogy kár olyan jelentéktelen bűncselekményekért, mint a mezőrendőri kihágás,

egy ártatlan embert alaptalanul súlyos bűncselekménnyel meggyanúsítani. Ez annyira hatott Szarvasnéra, hogy arra kérte a járőrt, ne menjenek a helyszínre, mindent őszintén elmond. Szarvasné ezután bizalmi egyének előtt visszavonta panaszát és előadta, hogy a rablási esetet Fehérnével találták ki. Tették ezt azért, mert mint jóhírnévnek örvendő asszonyokat, burgonyalopáson tetten érték őket. Azt hitték, hogy a rablás miatt személyesen tett feljelentéssel a gyanút magukról elterelik.

Nem ujdontság, hogy az emberek valamilyen koholt bűncselekményért tesznek feljelentést. Erre a legkülönbözőbb okok indíthatják az embereket. Egyet itt is megismertünk. Ennél az esetnél a mezőrendőri kihágás tettesei abból a régi igazságból indultak ki, hogy a legjobb védekezés a támadás. Megemlíthetünk itt egy másik hasonló esetet is.

1920 decemberében a karácsondi őrs 3 főből álló járőrre kint az örskörletben 4 orrvadász rálőtt. A járőr és az orrvadászok között tüzharc fejlődött ki. A járőr egy orrvadászt agyonlőtt, a többiek az épen beálló sötétség leple alatt egérutat nyertek és elmenekültek. Az elmenekült orrvadászok egyenesen a gyöngyösi rendőrkapitánysághoz siettek és ott feljelentést tettek ismeretlen tettesek ellen, akik a karácsondi határban rájuk lőttek. A telefon azonban gyorsabb volt. A rendőrkapitányság áttelefonált az őrsre. A gyöngyösi őrsön már tudtak a karácsondi fegyverhasználatról, mert azt a karácsondi őrs távbeszélőn bejelentette a gyöngyösi szakaszparancsnokságnak. A gyöngyösi őrsön felismerték az összefüggést, járőrt küldtek a rendőrkapitányságra és rátették a kezüket a három „sértett”-re.

II.

A tüske mint bűnjel.

Beküldte: **PAPP JÓZSEF** tiszthelyettes (Budapest).

A budapesti kerület egyik örskörletében súlyosabb természetű kiderítetlen eset fordult elő. A budapesti nyomozó alosztály parancsnokság 1936 február havában Papp József tiszthelyettest vezényelte ki polgári ruhában az őrs támogatására. Papp tiszthelyettesnek az őrsön az őrsparancsnok panaszolta, hogy van egy újabb kiderítetlen eset is, amellyel nem boldogulnak.

Az eset a következő volt:

Az örskörlethez tartozó úgynevezett Alsóhernád tanyák egyikén 1935. őszén, szüret után, több tanya-beli lakos összeült szórakozni, Borozgatva zenéltek, táncoltak. Tánc közben az egyik legény, Király József véletlenül meglökte a másik legényt: Kelemen Jánost, aki a földre esett. Kelemen ezért megdühödött és Királyt fejbe ütötte. A társaság jókedve a kellemetlen jelenet miatt aláhagyott és oszladozni kezdtek. Elsőnek Király távozott családjával. Néhány perc múlva Kelemen is követte. Kelemen még a társaságban szintén jelen volt bátyját sem várta be. Kelemen János mintegy másfél kilométernyi távolságra lévő lakásához az út Királyék tanyája mellett, majd egy akácós erdő szélén vezetett el. Kelemen bátyja útközben utolérte és így együtt értek haza. Otthon Kelemen János vetkőzés közben panaszkodott bátyjának, hogy nagyon fáj a melle, valaki meglötte. Az idősebb Kelemen látta, hogy öccse

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

mellén több apró, vérző seb van, ezért azonnal orvoshoz vitte. Az orvos a sérülést súlyosnak vélte és kórházba küldte. A sértett bátyja ezután az örsön feljelentést tett.

Az örs megindította a nyomozást, de nem talált bizonyítékot arra nézve, hogy a sértettet valaki meglötte volna. Még arra sem akadt tanu, aki a kérdéses időben lövést hallott volna. A sértett azonban tovább hangoztatta, hogy őt meglőtték, hogy ezt senki más nem tehetné, mint Király József, akit a társaságban megütött és annak a háza előtt hazajövet el kellett jönnie, továbbá azt is bizonyította, hogy a kórházban söréteket szedtek ki a melléből.

Az örsparancsnok írásban megkereste a kérdéses kórházat, ahonnan azt a választ kapta, hogy Kelemen ott nem állott orvosi kezelés alatt. Kelemen ennek ellenére megmaradt eredeti állítása mellett.

Papp tiszthelyettes megkérte az örsparancsnokot, hogy Kelemen hívassa az örsre. Midőn megérkezett Kelemen, Papp tiszthelyettes felszólította, hogy mutassa meg a lövés nyomait a mellén. A nyomok már alig látszóttak és egyáltalában nem hasonlítottak a sörétnyomok okozta nyomokhoz, illetve hegekhez. A sörétlövés nyomai ugyanis nagyon maradandóak és jellegzetesek. Hasonlítanak a tetováláshoz. Papp tiszthelyettes meg is mondta Kelemennek, hogy ez nem lövés volt, mondja meg az igazat. Kelemen zavarba jött és azt mondta, hogy tényleg nem lőttek rá, ő maga lőtt véletlenül magára pisztolyából. Papp tiszthelyettes erre azt kérdezte, hogy akkor a kórházban hogyan szedtek ki söréteket a sebekből? Erre Kelemen beismerte a valóságot. A lövés meséjét azért találta ki, mert hazamenet az akácok szélén részegen beleesett egy tüskés bokorba, a tüskéktől a mellén megsérült és ezt az esetet nagyon restelte. Ezenfelül érdekessé akarta magát tenni a környék lakossága előtt. A tüskéket maga szedte ki a melléből, egy még most is benne van. Hajlandó a járőrrel az orvoshoz menni és kivétni. Ez meg is történt. Az örs a tüskét bűnjelként őrizetbe vette. Kelemen megmutatott a lábán egy sérülést, azt mondva, hogy „a tiszthelyettes úr tényleg ért a sérülésekhez, ez a sérülés sörétlövésből származik.“ Egy évvel azelőtt ugyanis a vadőr a határban véletlenül megsörétezte. Papp tiszthelyettes azzal a jóleső érzéssel távozott az örsről, hogy mégsem járt ott hiába. Azt a kiderítetlen bűncselekményt ugyanis, amiért tulajdonképpen kivégezték, nem sikerült tisztázni.

Az I. alatti esethez hasonlóan itt is koholt bűncselekmény miatt tettek feljelentést. A mozgató erőt itt a szégyenérzet, hiúság és feltűnési vágy alkották. De egyebet is tanulhatunk ebből az esetből. Az örs első nyomozása felületes volt. A kórházba el kellett volna a sértettel együtt személyesen menni már akkoriban, végig kellett volna kísérni a „sértettet“ az egész úton, amelyet a mulatság színhelyétől hazáig megtett. Talán ez a szemrevételezés adott volna már akkor a járőrnek valami ötletet.

Az örs orvos nélkül is segíthetett volna magán. Csak összehasonlítási tárgyat kellett volna keresnie. Az örskörletben, ha ilyen irányban puhatol, egészen biztosan talált volna megsörétezett embert, sőt valószínű, hogy magáról a „sértett“-ről megtudta volna, hogy őt is megsörétezték, tehát maga a sértett szolgáltathatta volna az összehasonlítás tárgyát.

A magyar irodalom

értékeit

olvassa

Esak a jó könyv ér pénzt!

**Kérdezze meg
tőlünk ezek címeit!**

Írja meg,

milyen tárgyú könyveket szeretne olvasni;

történelmi-, társadalmi regényeket, útleírásokat, regényes életrajzokat, színdarabokat, elbeszéléseket, természettudományi-, művészeti-, társadalmi-, stb. kérdésekkel foglalkozó munkákat, verseket?

Ha kívánja, örömmel segíünk azok beszerzésénél.

**Válogassa olvasnivalóit!
A jó könyv jó barát!**

III.

Az áruló kéznyom.

**Beküldte: ILLES MIHÁLY törzsőrmester
(Bihartorda).**

1925 április hónapban Hajduböszörményben ismeretlen tettes betört egy ottani fűszerkereskedésbe és a kiszolgálóasztal fiókjából 88 korona 70 fillér készpénzt ellopott. Az őrsről kivezényelt járőr, melynek vezetője ezeknek a soroknak beküldője volt, megtartotta a helyszíni szemlét. Megállapította, hogy a tettes a kerítésen át az udvarra bemászva, a kút melletti sáros gödörből egy marék sarat vett fel és azt az üzlethelyiség udvarfelőli ablakára kente, azután az ablaküveget benyomta, s az így támadt nyíláson át az ablakot kinyitotta, az üzletbe bemászott s a lopást elkövette.

Az előző események következtében felázatatott sáros talajon a járőr talált ugyan lábnyomokat, de mindannyi (nem volt megállapítható, hogy szándékosan-e, vagy csak véletlenül) csúszásszerű nyom volt, így tehát sem azonosításra, sem a nyom előidézéssel nem volt alkalmas.

Az épület folyosójára vezető lépcső mellett lévő sarokban, az épület falán három egyenlő nagyságú és balkéztől eredő sáros kéznyom volt látható. A kéznyomok kicsinyek voltak. Ebből, valamint a kéznyomok elhelyeződésének magasságából arra lehetett gondolni, hogy a nyomok nem felnőt, hanem inkább 15–16 éves suhanctól származhatnak.

A járőr a sértett kereskedőt megkérdezte, hogy előző nap kik fordultak meg a város hasonlókorú suhancái közül az üzletében. Többeket megnevezett. Ezután a járőr, abból az elgondolásból kiindulva, hogy a tolvaj a lopott pénzért bizonyára vásárolgatót, végigjárta a város többi üzleteit. A harmadik üzletben megtudta, hogy aznap délelőtt néhány fiatal suhanc ottjárt és különböző árukat vásárolt. Ezek egyike a délelőtt folyamán már háromszor is járt az üzletben. Gyenge testalkatú, de jó fellépésű, néhány

középiskolai osztályt járt, jó családból származó fiú volt. 4 korona 70 fillér áru cigarettát, dohányt és cu-korkát vásárolt. A kereskedő meg is kérdezte tőle, hogy kinek viszi a holmit? A fiú azt válaszolta, hogy az apjának vásárol. A járőr utána járt a dolognak. A fiú apja nem volt dohányos. Ez felkeltette gyanúját és a fiút, kivel az utcán találkozott, a városházára vitte és ott kikérdezte. A motozás alkalmával 12 korona készpénzt talált nála. A fiú azt mondta, az apjától kapta. A járőr a fiút a helyszínre kísérte és balkezét összehasonlította a falon talált és biztosított nyomokkal. Azonosaknak látszottak. A fiú most már beismerte a lopást, melyet a járőr helyszíni megállapításai szerint követett el. A kéznyomok úgy keletkeztek, hogy a szomszéd kutya felugrott a kerítésre és az elől húzódott a falhoz. Eközben támaszkodott balkezelével a falhoz, míg jobbkezelét készen tartotta a kutya támadásának elhárításához. Arra a kérdésre, hogy hová tette a hiányzó lopott pénzt, egymásután különböző helyeket jelölt meg. A járőr mindenholva elment vele, de sehol sem találták. A fiú erre azt mondta, hogy bizonyára elveszítette. A járőr ezt természetesen nem hitte, mert látta, hogy a fiú félre akarja vezetni. A fiút ezután a szülői házhoz kísérte. A szülők — jóhírű emberek — roppant meg voltak lepelve, de készséggel hozzájárultak ahhoz, hogy a járőr házkutatást tartson.

A járőrvezető megkérdezte, hogy mennyi készpénz van a házban. A családfő megjelölt egy bizonyos összeget és átadta a dobozt, amelyben a pénzt tartotta. A járőr a pénzt megolvasta és a családfő legnagyobb csodálkozására pontosan 72 koronával talált többet a dobozban. Pontosan ennyi hiányzott még a lopott pénzből. A fiú beismerte, hogy a pénzt ő rejtette szülei pénze közé, mert ott vélte a legbiztosabb helyen.

Bár igaz az a közmondás, hogy az alma nem esik messze a fájától, kivételek vannak. Züllött embernek sokszor tisztességes gyermekei is lehetnek és fordítva. A tehetősebb, jóhírű emberek gyermekei is gyak-

LICSÁJER JÁNOS

BUDAPESTI AUTORUGÓGYÁRTÓ és JAVÍTÓ ÜZEME,
BUDAPEST, VIII. THÉK ENDRE-UTCA 14. Távbeszélő: 134-555.

SPECIALISTA AZ AUTÓRUGÓK GYARTÁSÁBAN.

MINDENFÉLE KOCSIKHOZ KÉSZ RUGÓK KAPHATÓK.

FLORA**FEST, TISZTIT**

ÜZEM:

BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 4. Telefon: 180-222.

BUDAI KÖZPONT: II., TÖRÖK-UTCA 2. Telefon: 366-656.

Tichler János

papíráru, papírzacskó és gyógyszerészeti papíráruk gyára

Budapest, VI., Ó utca 37. Tel.: 129-748

Wellner evőeszköz

az asztal díszé

ran vetemednek bűnözésre, különösen, ha rossz, kényezetű nevelésben részesülnek és rossz társaságba keverednek. A nyomozást a járőr egyébként alaposan és tervszerűen folytatta le. Külön ki kell emelni, hogy a járőr nem esett abba a hibába, hogy a balkezes kéznyomokról balkezes tettesre következtessen. Az ilyen következtetés mindig csupán lehetőség, amelyet feltevés tárgyává lehet ugyan tenni, de nem szabad vakon követni. Itt is láthattuk, hogy a balkezes nyomot más véletlen körülmény is előidézheti, mint az előidéző balkezes mivolta. Meg kell említeni itt egy hasonló esetet. Egy alkalommal szerencsétlen eltűnt cselédleány egy erdőtisztáson petróleummal leöntötte és meggyújtotta ruháját. Szörnyű kínjaiban futni kezdett és közben tépdeste magáról az égő ruhát. A lehulló ruhadarabok meggyújtották a száraz avart és abban égési foltok keletkeztek. Ezeknek a foltoknak zöme, érdekes módon, a futás irányától számított baloldalon helyeződött el. A helyszínelést vezető, egyébként kitűnő nyomozó hírében álló tisztviselő, ebből elhamarkodva azt következtette, hogy az elhalt balkezes volt. Ez a következtetés nem állta meg a helyét. A következtetésnél nem vette figyelembe, hogy ugyanezt az eredményt nemcsak a balkezesség, hanem más ok, pl. jobbról balra fújó erős szél is létrehozhatta.

Bűnügyi apróságok.

Irta: KRIMINALISTA.

E sorok nem tartanak igényt arra, hogy tudományos bűnügyi értekezésnek tekintsék. Elsősorban szórakoztatni akarnak. Tarka össze-visszaságban, apró-cseprő furcsaságokat, érdekességeket, rendkívüliségeket tárnak az olvasó elé a bűnözés és a bűnüldözés külön világából. A tárgy ilyenképpen közel áll a csendőr hivatásához, tehát az, aki akar, a szórakoztató olvasmányból tanulhat is.

A tolvajtársadalom egyik leglekiécsinyeltebb tagja a tyúktolvaj. Nekünk, csendőröknek faluhelyen, éppen ezek törnek a legtöbb borsot orrunk alá. A bűnöző társadalomban megfigyelhető, hogy a különböző szakmák versenyeznek abban a törekvésben, hogy bűncselekményeik eszközeit és elkövetési módjait, a korral haladva, minél jobban tökéletesítsék. Ebből a versenyből még a tyúktolvajok sem akarnak lemaradni. 1937. évben pl. a jászkarajenői örs egy utazó tyúktolvajra tette rá a kezét. A tyúktolvaj — modern ember lévén — motorkerékpáron járta az országot. A motorkerékpár oldalkocsija több rekeszes tyúkketrecé volt kiképezve. Ezek egyikében egy idomított pulikutya kísérte el gazdáját az útjaira. Ha emberünk valahol, valamelyik útmenti tanya közelében békésen kapirgáló baromfit pillantott meg, megállt és szabadon bocsájtotta a pulit. A betanított puli összefogdosott egy csomó tyúkot, csirkét és azokat hűségesen odahordta a gazdájának. A baromfiak bekerültek a ketrecbe, a puli is elfoglalta a maga helyét és ezután a tyúktolvaj motorkerékpárjával továbbment. Meg sem állt egy távolabbi helyen tartott vásárig, vagy hetipiacig. Az elkövetés és az értékesítés színhelye közé lehetőleg mindig nagyobb távolságot iktatott. Ez a tyúktolvaj, aki mint baromfikereskedő szerepelt a polgári életben,

ma itt, holnap ott tűnt fel s így valószínű, hogy lelkiismeretét szerte az országban számos kiderítetlen esetként nyilvántartott tyúklópás terheli.

Az orosházai örs 1936 nyarán 5 tagú tyúktolvajbandát fogott el és adott át a gyulai kir. ügyészségnek. Ezeknek a tyúktolvajoknak az volt a különlegessége, hogy a tyúkok szellőző nyílásain vagy ablakain keresztül, szalmahúzó horoggal húzták ki a baromfiakat. Az egyik tolvajnak, saját beismerése szerint, olyan nagy gyakorlata volt ebben, hogy a művelet csak elvétve nem járt sikerrel. A lopás ilyen elkövetési módjának természetesen nem maradt nyoma. A baromfiólak ajtaját, lakatját sértetlen állapotban találták és a baromfiak mégis eltűntek. Ennek a bandának is sok olyan tyúklópás lehet a rovásán, amelyeket egyes örsök részben mint kiderítetlen eseteket tartanak nyilván, részben pedig — ahogy ez már ilyenkor szokásos — a nyomozó járőrök a róka, vagy a görény lelkiismeretét terheltek meg velük.

Nem újszerű bűncselekmény a mozgó járművekről való lopás. Különösen piacok, országos vásárok idejében gyakoriak az olyan feljelentések, hogy az árújukat szekéren, vagy tehergépkocsin szállító vásárosokat a vásárra vezető vagy távozó útvonalon meglópták. A járművekről egész zsákok, ládák, hor-

Gallicza Gyula

írógép üzeme

Budapest, V., Zrínyi-utca 16. Tel.: 127-637.

Az összes rendszerű írógépek, kedvező fizetési feltételek mellett is.

MEZ HIMZŐFONALAK
SELYEMFÉNYŰEK ÉS
KIVÁLÓAN SZINTARTÓAK!

Mez-Cameza
Mez-Meridían
Mez-Gyöngyfonal
Mez-Horgoló

Gyártja:

MEZ R-T.

BUDAPEST
NAGYATÁD

dők tűntek már el. Az ilyen feljelentések nyomozásánál a legkézenfekvőbb feltevés az, hogy a lopást valahol megállás közben követték el. A vásáros emberek szívesen megállanak az útszéli korcsmáknál egy pohár borra vagy pálinkára és ilyenkor a járómű és rajta levő árú is rövidebb-hosszabb időre felügyelet nélkül marad. Sokszor azonban a meglöpött vásáros meg sem állott sehol és a járóművön szállított árúból mégis hiányzik. Ilyenkor számolni kell azzal a lehetőséggel is, hogy az árúk talán nem voltak kellően megerősítve a járóművön s így leestek és elveszttek. Ha azonban ez a lehetőség is kizárható, nem marad más feltevés hátra, minthogy az árúkat a járóműről menetközben lopták le. Ez különböző-féleképpen történhetik. A tolvajok egyike felkérdezik a járóműre, onnan egyes darabokat lead a járóművet követő társának vagy pedig a lopott holmit előre megbeszélte helyen egyszerűen ledobja a járóműről és a cinkosai azt ott összeszedik. Csendőrségi próbaszolgálatom alatt egy alkalommal járó-társammal majdnem az életünkkel fizettünk egy ilyen tolvaj miatt. Éjjel sötétségben vasúti átjárónál vártunk egy vonat elhaladására. Tehervonat volt. Mi közvetlenül a sínek mellett álltunk, a lebecsajtott sorompón belül. A vonat elhaladása közben egyszerre csak egész zuhatag hatalmas hasábfá zúgott el a fülünk mellett. Valamelyik fékező tolvaj volt, aki a rakományból, valószínű előzetes megbeszélés alapján, ezen a helyen dobott le több tölgyfahasábot a cinkosainak. Az esetre, sajnos, nem tudtunk fényt deríteni. Nem tarthattunk lesállást a ledobott hasábfák közelében, hogy a fáért jövő cinkosokat tetten érhessük, mert egy veszélyes gonosztevő nyomon üldözésével voltunk elfoglalva.

Lépésben haladó szekérről a szekeret a sötétben követő tolvajok egyet-mást könnyen és feltűnés nélkül leemelhetnek. Különösen a vásárról távozó járóművekről, mert ezek gazdái rendszerint az elfogyasztott bőséges áldomás hatására állanak. Jóval nehezebb már ilyen módon gépjárművek rakományát megdézsmálni, egyrészt a tehergépkocsi magas kocsiszekerénye, másrészt a gépjármű haladó sebessége miatt. Pedig ez is előfordul. Itt elsősorban a felkérdezkedő tolvajra kell gondolni, de az is lehet, hogy a tolvaj az indulás előtt megbúvik a tehergépkocsi rakománya között és azután útközben az ellopni szándékolt árút hátul ledobja, majd maga is leugrik. Ennél azonban ma már korszerűbb módszerek is vannak. A holland rendőrség néhány évvel ezelőtt egy ilyen autórakomány tolvaj bandát kerített kézre. A banda fejének, egy amsterdami német embernek, gyorsjáratú személygépkocsija volt. A banda a gépkocsin kihajtott az Amsterdam—Abers-

fordi műútra, természetesen a sötétség beállta után. A műúton azután kiszemeltek maguknak egy nyitott tehergépkocsit. A gépkocsivezető utána hajtott úgy, hogy a banda személygépkocsijának hűtője a tehergépkocsi hátsó részének közvetlen közelébe került. Erre a banda egyik tagja, egy 20 éves szerződés nélküli álló artista, kimászott a személygépkocsi hűtőjére, onnan átnyult a tehergépkocsira, átemelt néhány darabot és azt hátra adogatta a cinkosainak. Sok ilyen módon elkövetett lopás bizonyult rájuk. Rendszerint kézműárúkkal, szivarral, szivarkával, hanglemezekkel, csokoládéval stb. telt ládákat loptak ilyen módon. Arra még nincsen adatunk, hogy a lopás ilyen elkövetési módja már nálunk is előfordult volna, de lehetséges és így számolnunk kell vele.

A katonai irodalomban gyakran találkozunk a „bacillus háború” rémével. Emlegetik, mint a hadviselés egyik lehetséges eszközét. Erre az embertelen eszközre eddig a valóságban még nem került sor. Remélhetőleg nem is fog. A modern bűnözők azonban nem riadnak vissza attól, hogy ezt a veszedelmes eszközt saját bűnös céljaikra felhasználják. Azt már leírtam ezeken a hasábfákon, hogy egy györmegeyi korcsmáros a feleségét a reggeli kávéba kevert tüdővész bacillusokkal akarta a másvilágra segíteni. Most álljon itt egy másik eset példaként.

Wienben 1933. évben az ottani patológiai intézetben egy fényképész, aki a laboratóriumban volt alkalmazva, világító gázzal megmérgezte magát és meghalt. Ugyanakkor az intézet egyik gépiró kisasszonya súlyos hastífusz és paratífusz betegségben megbetegedett. A fényképész életében a gépiró kisasszonyt állandóan üldözte szerelmével, aki azonban nem hallgatta meg őt. A fényképész öngyilkossága előtt a gépirókisasszonyt villásreggeli idejében vajás zsemlyével kínálta meg. A vajba előzőleg a laboratórium bacillus tenyészetéből ellopott tífusz és paratífusz bacillusokat kevert. A leány a vajás zsemlyét megette, súlyosan megbetegedett és alig lehetett megmenteni az életnek.

Komárom megye egyik községében 1936 május 31-ikétől június 3-áig terjedő időben a községházán pénzlopás történt. Vasszekerénykét loptak el 50 egynehány pengő tartalommal. A nyomozó csendőrszolgálat kérésére kizárólag megállapította, hogy annak a helyiségnek az ajtaját, ahol az eltűnt vasszekerényke állott, saját kulcsával nyitották ki. Azt is tisztázta a járőr, hogy a helyiség két kulcsa közül az egyik egy községi elöljárósági tagnál, a másik pedig a kisbírónál volt. A gyanú a kisbíróra terelődött. A házkutatás eredménytelen volt. Június 5-én reggelre a

KÖLTÖZKÖDÉST

helyben vidékre és külföldre zárt butorkocsival és teherautóval szakszerűen vállal

LEHRNER MÁTYÁS
SZÁLLITMÁNYOZÓ

BUDAPEST, V., Váci-út 8. Telefon: 112-157.

KECSKÉS ZSIGMOND

ÚRI ÉS EGYENRUHA SZABÓ

BUDAPEST, VIII., FESTETICH-U. 2.

FIÓK: FIUMEI-ÚT 12/A.

Készít újat és javításokat

a legolcsóbb árban.

A JÓ NÉMET KÖNYV

Knapp Gusztáv

könyvesboltjában,

BUDAPEST, IV., ESKÜ-ÚT 6.

Speciálitás KATONAI ÉS POLITIKAI KÖNYVEKBE.

Kisörssy Aladár

VARTA accumulátorok autóhoz, rádióhoz.

PERTRIX szárazelemek I e r a k a t a.

BOSCH autóvillamos berendezések javítása.

BUDAPEST, IX., Lónyay-utca 7.

vasszekrényke a pénzzel együtt rejtélyes módon visszakerült a helyére. Mai napig sem tudni, hogy ki volt a tolvaj. A kár megtérült ugyan, de a tolvaj elkerülte a büntetését, tehát a nyomozás nem érte el a célját.

A bűnügyteni elmélet azt tanítja, hogy a bűncselekmény színhelyét figyelni, vagy figyeltetni kell, mert a tapasztalatok szerint sok olyan ok ismeretes, ami miatt a tettes visszatér a helyszínre. A tanulság ebből az, hogy a sikeres nyomozáshoz a bűnügyi nyomozástan tanításainak ismerete és megszívlelése szükséges.

(Folytatjuk.)

HIREK

Ma Ti is,

valamennyien, itt ültök velünk képzeletünkben az örs hosszú, közös asztalánál. Elnézünk Benneteket hosszan, szóltanul. Mikor utoljára láttunk, még síma volt az arcotok, fekete és barna a fejetek. De 20 év nagy idő! Annyi telt el azóta, hogy felcseréltétek a a járőrtáskát a koldustarisznyával s vállaltatok minden lelki és testi szenvedést, csak ott maradhassatok ősi földetek. 20 éve, hogy megváltatok tőlünk, azóta csak az álom szárnyán indultok portyázó-útjaitokra s azóta nem jelentétek, hogy: „Sem kérésem, sem panaszom...” A szemetek mégis fényes! Földöntúli hit ég benne. Ez a mi örömünk még akkor is, ha elcsigázott, nélkülözött arcotokból ég is a szemetek. S most, hogy Redtök gondolunk és számba veszünk Titeket, fényes lesz a mi szemünk is. Áronok, Mózesek, időre-órára elvesztett jó székelty bajtársak, ma megint itt vagytok a szívünk-szavunk legforróbb máglyáin, amelyek lángja egyszer majd belékap a bihari hágok erdejébe s a szalmári dombok szélverte fűmezejébe... Ti tudjátok, hogy mit jelent majd az. Addig őriztétek a régi laktanyák címereit meg a kakastollas kalapot, amint megóvták felvidéki testvéreink is húsz év megszámlálhatatlan óráján és még több keservén át...

Erdélyi.

A dicső

multra való visszaemlékezés ugyanolyan érzés, mint a fáradságban megtett nehéz utakra való visszatekinés a cél elérése után.

Ma ismét elérkeztünk a mi csendőr pályánk újabb határkövéhez, 1940 február 14-éhez. Bajtársak, kakastollas csendőr testvérek, portyázó járőrök álljatok ma meg ennél a határkőnél, ünnepeljétek és emlékezzétek! Hívjátok ma vissza az évtizedek lepergett örömteli és szomorú napjait, gyönyörködjétek az eseményekben gazdag mult alkotásaiban. Gyujtsátok ma meg szívetekben a csendőrhűség és bajtársiasság örökmécsesét, ma éreztétek leghatalmasabban a testület együttes szívdobogását.

Ennek a mai nagy megemlékezésnek első állomása 1881 február 14. Ezen a napon helyezték el intézményünk szilárd alapkövét. Boldog és nagy jelentőségű nap volt ez a magyar nemzet történetében. A kiegyezés utáni „pandur” világban rohamosan hanyatló közbiztonsági állapotok idején hatalmas alkotás volt a m. kir. csendőrség felállítása. Nem kevesebbet — mint a nemzet nyugalmát és a belső rend megszilárdulását — jelentette. Ehhez az intézményhez felállásától kezdve a mai napig az önzetlen és fáradságát nem ismerő munka becsülete fűződik. A magyar csendőrség intézménye szilárd alapot kapott, jól lehetett rá építeni. Ezt az építő munkát nem akadályozta meg a világháború mindent elsőpró vihara és az ezt követő nemzetgyalázó, erkölcsöket megtagadó, nemes eszméket ledöntő kommunizmus vörös pokla sem. A magyar csendőrség dicsőséges pályát futott be a mai napig és ha emlékezünk, ha egészében akarjuk látni önmagunkat, életünket: multunk és jövőnk elején ott látjuk a mi nemes lelki és lángoló hazaszeretetű hőseinket, vértanúinkat. Áldott legyen szent fogadalmuk valóraváltásának pillanata és az a föld, melybe pihenni tértek. A mi hősi halottaink és vértanúink száma minden évben gyarapodik, mert a csendőr életében a béke napjai is csatnapok, a csendes erdők és mezők, falvak pedig harcteret jelentenek. Gyujtsuk meg tehát a bajtársi kegyelet és emlékezés fáklyáját azoknak, akik életük árán is megvédték az esküt, a rendet és a fegyver becsületét.

Magyarországon 1938 novembere óta sokkal több csendőr-címeres hajlékban gyülekezik össze a kis bajtársi család, az örs, a csendőrnapi megünneplésére. Büszkén és boldogan gondoljunk vissza 1938 novemberére és 1939 márciusára. Adjunk hálát a jó Istennek, amiért megérhettük, hogy a magyar katona és

MAGYAR ÁLTALÁNOS KÖSZÉNBÁNYA

Részvénytársulat

BUDAPEST, V., Zoltán-u. 2. Tel: 129-560. Sörgöncfém: BRIKETT

Szénbányák: Tatabánya, Tokod, Dorog.	Mésztelepek: Felsőgalla, Hejőcsaba, Beremend.
Brikettgyár: Tatabánya.	Karbidgyár: Felsőgalla.
Portlandcementgyárak: Felsőgalla, Beremend, Nyergesujfalu.	Szénlepárolótelep: Felsőgalla.
Bauxitcementgy.: Felsőgalla.	Ferrósilíciumgyár: Felsőgalla.

AJAX

acélárúk

RÁBA

teherautók,
autobuszok,
traktorok

Autó- és traktoralkatrészek. Gyors-, szerkesztő-, szerkesztő-, rozsdá-, saválló-, acélok. Acélöntvények. Szürke öntvények. Csavar és szerszámárúk. Keskenyvágányú vasúti anyagok. Prés. Kovács idomdarabok. — Vasszerkesztetek. Hidak. Daruk. Textílgépalkatrészek. Szekérkerékek. Reszelők. Reszelő felvágás.

MAGYAR WAGGON ÉS GÉPGYÁR R-T
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 12. SZ.

csendőr felemelt fővel vonulhatott be a visszaszerzett szent magyar föld városaiba és falvaiba.

Ez a bevonulás törte meg a 20 éves átok pokoli varázsát és ugyanakkor felszabadult testvéreink első himnusza a magyar feltámadás csatariadóóját jelentette.

E napon azonban arról sem szabad megfeledkezni, hogy a feladatoknak még csak igen kis részét teljesítettük. Vannak még elfásulatlan epedő magyar szívek és imába kulcsolódó magyar kezek. Vannak még elárvult bús magyar mezők, melyek várják a feltámadás tavaszát, vannak még sápadt búzaföldek, melyek várják a magyar napfény éltető melegét...

Készen kell állanunk az új honfoglalásra! El kell még vinnünk sanyargatott testvéreinknek minden magyar csendőrszív hűséges szeretetét! Várnak ránk a hegyeken túll!

Uzoni Jenő főhadnagy.

Mai címlapunk vitéz Dobó Sándor g. százados pasztell rajza, a budapesti csendőrlaktanya udvarán felállított Vértanúk-szobráról.

Bajtársi összejövetelek. A Budapesten állomásozó csendőrtisztikar január 20-án és február 1-én bajtársi összejövetelt tartott a Böszörményi-úti laktanya tisztai étkezdéjének helyiségeiben. Mindkét összejövetelen megjelent vitéz *Nemerey Márton* tábornok, a m. kir. csendőrség felügyelője és a tisztikar úgyszólván teljes számban, a családtagok és ismerősökkel együtt. Különösen a február 1-i összejövetel volt igen sikeres. A tánc előtt műsoros-előadás szórakoztatta a megjelenteket. A műsor számai: 1. vitéz Vass Alfrédné—Bakonyi István fhdy.: Zongora—hegedű kettős. 2. Humoros táncospár: Dr. Kacs Kovács Balázs és Dr. Spányi József hadapród őrmesterek. 3. Vitéz Vass Alfrédné: Chopin-etűdök. 4. Eugen Stepat orosz balalajka zenekar-részlege. 5. Szavaltat: Bányai László hdgy.: Mit beszélnek a mozdonyok Aradon. (Krüger Aladár.) 6. Fejér Károly örgy magánszáma. 7. Dr. Maján László: István vitéz. Melodráma. 8. Eugen Stepat zenekar-részlege. 9. Vajda Ágnes—dr. Máthé György hadapród őrmester: Magyar nóták. 10. Humoros énekjelenet. Előadták: Aigner László, dr. Bogya András, Kovácsi-Bretán Sándor és dr. Máthé György hadapród őrmesterek.

A műsort Fejér őrnagy konferálta általános tetszés mellett. A kiválóan sikerült estet *Pintér Aladár* alezredes rendezte.

A Budapesten állomásozó csendőr tisztikar január 27-én tartotta műsoros est keretében bajtársi összejövetelét Budapesten a Krisztinavárosi Katolikus Legényegylet összes helyiségeiben. Az estén megjelent vitéz *Nemerey Márton* tábornok, a m. kir. csendőrség felügyelőjével az élén a tisztikar számos tagja feleségeikkel együtt. A műsor Péter János alhdgy. bevezető szavaival kezdődött, melyekre a Felügyelő úr kézfogással válaszolt, amely — mint mondotta — minden megjelent altiszti bajtársnak szól, akiknek egyuttal jó szórakozást is kívánt. A műsor számai: 1. Dallos József magyar nótákat énekelt. 2. Kovács Gábor thts. neje monológot adott elő. 3. Szabó Terike szavalt. 4. Szabó Lajos magyar nótákat énekelt. 5. Kovács Gáborné paródiája. 6. Egy felvonásos bohózat. Előadták: Madarasi Papp Sándor törzsrőmester, Köves István őrmester, Boros János csendőr, Sipos Erzsí és Nagy László. 7. Madarasi Papp Sándor törzsrőmester monológot adott elő. 8. Szabó László magyar nótákat énekelt. A műsorbemondó Kovács Gábor tiszthelyettes volt, igen nagy sikerrel. Műsor után a közel félézer vendég megkezdte a táncot, amely a kora reggeli órákig tartott. Az estét vitéz Dénes Elemér alezredes rendezte.

A csendőrségi jutalmazási alapról felajánlott jutalékok. A budapesti I. kerületben: Kiss István törzsrőmester és Erdélyi István csendőr együtt 6 P 96 f., Kiss István törzsrőmester és Erdélyi István csendőr együtt 50 f., Boros János tiszthelyettes, Biharszegi Elek törzsrőmester és Nagy Béla II. csendőr együtt 3 P 60 f., Szeles Ferenc tiszthelyettes és Cson. tos András prb. csendőr együtt 5 P 52 f., Duka Dénes alhadnagy és Szőke József törzsrőmester együtt 14 P 92 f., Takács István törzsrőmester és Cser Géza csendőr együtt 10 P; a székesfehérvári II. kerületben: Vértés György tiszthelyettes és Venczel Mihály törzsrőmester együtt 5 P, Németh Mihály csendőr és Kovács László I. prb. csendőr együtt 5 P, vitéz Csepregi István és Hordós István csendőrök együtt 1 P 66 f., Szabó József törzsrőmester és Ledényi József csendőr együtt 46 P 44 f., Vadász Mihály tiszthelyettes és Nagy Ferenc csendőr együtt 10 P; — a szombathelyi III. kerületben: Horváth József IX. tiszthelyettes, Iván István, Molnár Károly és Tóth Sándor csendőrök együtt 24 P 85 f., Takács János IV. törzsrőmester 14 P 90 f., Magyar Mihály törzsrőmester és Baranyai József törzsrőmester együtt 5 P, Tamási József csendőr 14 P 02 f., Gazsó János csendőr 14 P 02 f., Tóth Imre tiszthelyettes 2 P 76 f., Rácz Imre csendőr 2 P 76 f., Németh József törzsrőmester 2 P 50 f., Halász János prb. csendőr 2 P 50 f., Horváth József

foto Schreil Sp. 1936.

DEICHSEL

gőzmozgók

BUDAPEST
Váci-út 98. T. *29-89-96.

Külföldi testvérvállalatok: Hindenburg 0/5. Witkowitz (Németország.)

Országos Ruházati Intézet Rt.

Budapest, V., Eötvös-tér 1. Telefon: 18-48-31, 18-48-32.
Mint a honvéd jóléti alaphoz tartozó vállalat, szállít 12 havi gh. levonás mellett: egyen ruhát, polgári ruhát, fehérneműt és minden felszerelést. • Vidéki megbízottak!

Gyűjtőforgalom. Szállítás. Vámozás. Beraktározás. Lombardirozás.

BORON TRANSPORT Compagnie

nemzetközi és tengerentúli szállítmányozás.

MÁV. belföldi áruszállítási ügynöksége. Baross Szövetség tagja.
Hajózási képviselő.

Központl'iroda: Budapest, V., Szé. István-kt 4. Tel.: 114-285, 122-124. Távíró: Woldep.

IFJ. KELE LÁSZLÓ

író-számológép javítóüzeme,

„FORTUNA” írógépek magyarországi vezérképviselete. • Budapest, VI., Hajós-u. 26/b.
Távbeszélő: 117-814. • „A csendőrség tagjainak és alakulatainak 10% engedmény.”

BUTORAIT

SZAKEMBER TÖLVÁSÁROLVA

Nyíregyháza, Vay Ádám-u. 4

SUHANESZ L.
Kárpitos és bútortorú csarnoka
Aranyéremmel többeszeresen kitüntetve.

csendőr 2 P 72 f, Erdélyi Lajos prb. csendőr 2 P 71 f; — *a pécsi IV. kerületben*: György János őrmester és Nagy József csendőr együtt 14 P 92 f, Hunyadi István törzsrőrmester és Szabó Sándor IV. csendőr együtt 7 P 50 f, Lovas József törzsrőrmester és Balogh Ferenc őrmester együtt 1 P 24 f, Bandi János törzsrőrmester és Dunai Antal prb. csendőr együtt 17 P 41 f; — *a szegedi V. kerületben*: Hódos János őrmester és Gábor Lajos csendőr együtt 5 P, Honvágyó Pál és Kovács Imre őrmesterek együtt 5 P, Felföldi József törzsrőrmester és Rác József őrmester együtt 5 P, Ménesi Pál törzsrőrmester és Szabó Pál csendőr együtt 5 P, Tar Antal törzsrőrmester és Hevesi László csendőr együtt 4 P 97 f; — *a debreceni VI. kerületben*: Kocsis Bertalan tiszthelyettes 83 f, Orosz István tiszthelyettes 3 P 73 f, D. Somogyi Pál tiszthelyettes 1 P, U. Nagy József tiszthelyettes 1 P 50 f, Makai Imre tiszthelyettes 1 P 42 f, Hegedüs István tiszthelyettes 38 f, Barta Bertalan törzsrőrmester 1 P 25 f, Gödri Zsigmond törzsrőrmester 4 P 49 f, Haraszthi Imre törzsrőrmester 1 P 62 f, Zilafalvi György törzsrőrmester 1 P 41 f, Bányi István törzsrőrmester 2 P 49 f, Pásztor Béla törzsrőrmester 1 P 22 f, Erdélyi Antal őrmester 80 f, Boros Gábor törzsrőrmester 81 f, Kajdi Ferenc csendőr 2 P 48 f, Soproni Sándor csendőr 37 f, Tapolcai József 82 f, Németh István csendőr 2 P 59 f, K. Kone Lajos törzsrőrmester 3 P 73 f, Jávorfalvi Imre prb. csendőr 83 f, Bősze István törzsrőrmester 5 P 01 f, Ádám Antal őrmester 5 P 01 f, Szücs Sándor őrmester 1 P 36 f, Bakk József törzsrőrmester 29 f, Halmi Gáspár őrmester 29 f, Nyikos Imre törzsrőrmester 2 P 50 f, Zsuhár János prb. csendőr 2 P 50 f; — *a miskolci VII. kerületben*: Tóth Lajos III. és Gyöngyösi Pál csendőrök együtt 5 P, Szaniszló Dániel törzsrőrmester és Isaszegi András csendőr együtt 17 P 32 f, Hollós István törzsrőrmester, Józsa János és Telek András csendőrök együtt 14 P 88 f, Nagy József törzsrőrmester és Csörtán István őrmester együtt 2 P 88 f, Harangi Mihály tiszthelyettes és Zsolya János csendőr együtt 7 P 26 f, Nagypál József csendőr és Tálás János prb. csendőr együtt 3 P, Bártfai András és Surányi Mihály csendőrök együtt 1 P 81 f, Halász János tiszthelyettes, Oláh István és Frieskó Ferenc prb. csendőrök együtt 3 P 56 f, Nagy Lajos törzsrőrmester, Hargitai Pál és Erdélyi István csendőrök együtt 87 f, Kertész Ferenc törzsrőrmester és vitéz Juhász Ferenc csendőr együtt 19 P 20 f; — *a kassai VIII. kerületben*: Lítkaí Ádám és Kunhalmi Gergely törzsrőrmesterek együtt 3 P 25 f, Baráth György és Biró Miklós törzsrőrmesterek

együtt 2 P 22 f, Kiss Ferenc tiszthelyettes és Vadász János prb. csendőr együtt 2 P 10 f, Jobbágy Kálmán tiszthelyettes és Sipeki Gábor csendőr együtt 55 f tettenérői és feljelentési jutalékban részesültek. A jutalékok valamennyien felajánlották a csendőrségi jutalmazási alapra. A felajánlott összegeket a honvédelmi miniszter úr elfogadta.

Szombathelyen január 30. és 31-én vizsgázott 318 próba-csendőr, akiket az 1938 november hóban visszakerült felvidéki területről vettek fel.

Elsők lettek:

Fent:	{	A. osztály: Hideghéthy Árpád,
		B. „ Varga Ferenc III.,
		C. „ Dzurócsik Gábor,
Lent:	{	E. „ Ham Ferenc,
		F. „ Kelemen János,
		G. „ Búza József.

Csendőrségi Közlöny 3. szám. Szabályrendeletek. Hústalan napok tartása. — Az ország határa mentén fekvő területen (határsávban) fogadó- (szálló, penzió) ipar gyakorlására jogosító engedélyek adása és italmérsi jog engedélyezése. — Magyar Szent Koronához visszacsatolt felvidéki és kárpátaljai területeken a társadalombiztosítás rendezése. — Egyes anyagkészletek zár alá vételével kapcsolatos rendelkezések kiegészítése. — Visszatért kárpátaljai területeken az ú. n. részes-állatok kötelező bejelentése. — Lakások és egyéb helyiségek bérletére vonatkozó kérdések szabályozása. — Katonai szolgálatra és belbiztonsági gyakorlatra (fegyvergyakorlatra) bevonult állami tisztviselők és egyéb alkalmazottak illetményeinek szabályozása. — Mosoni őrs megszüntése. — Beregrákosi őrs felállítás. — Rendőrség fegyverhasználatáról szóló rendelet kiegészítése. — Révhatóságok nyilvántartási jelzőbetűinek újabb megállapítása. — Magyar Szent Koronához visszacsatolt felvidéki és kárpátaljai területeken betegségi és baleseti stb. biztosításra kötelezett munkavállalók bejelentése. — Gépjárműveken és pótkocsikon alkalmazott rugalmas (elastic) abroncsok használati idejének további meghosszabbítása. — Egyes zár alá vett bőr- és gummielekkek, valamint kikészítő anyagok forgalombahozatalára és felhasználására vonatkozó rendelkezések újabb módosítása. — A tej árának és a viszontelárúsfői jutaléknak újabb megállapítása. — Az állategészségügyről szóló 1928. évi XIX. törvény. cikk végrehajtása tárgyában kiadott 100.000/1932. F. M. sz. rendelet egyes rendelkezéseinek kiegészítése.

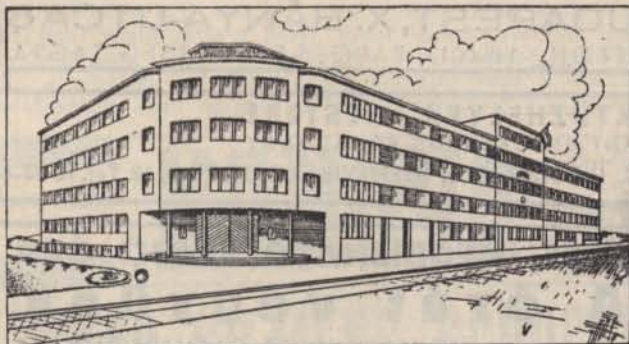
Eladó. Gödöllőn, Kassa-út 20. szám alatt lévő 3 szobás összkomfortos családi ház, külön házmesteri lakással, udvarban bővízü kúttal, 600 négyszögöles 4 éves gyümölcsösrel együtt. Eladási ára 15.000 pengő. Felvilágosítást ad Madarász Béla törzsrőrmester, Maglód, csendőrség.

„GAMMA”

**FINOMMECHANIKAI GÉPEK
ÉS KÉSZÜLÉKEK GYÁRA R. T.**

BUDAPEST, XI., FEHÉRVÁRI-ÚT 81-83.

TELEFON: 258-890 SZAM.

**Mérnöki és katonai műszerek
és mérőeszközök**
**Finommechanikai és optikai
munkák.**

A budapesti gy. tanal-
osztálynál egyesített jár-
őrvezetői és nyomozó-
tanfolyam volt, melyet
13-an kiválóan, 27-en igen
jól végeztek. Első: *Bencze
Sándor* csendőr.

SZEMÉLYI HIREK.

Házasságot kötöttek. A budapesti I. kerületben: Dudás Antal őrmester Sütő Borbálával Kassán, Kovács Pál csendőr Bahil Margittal Monoron, Pelle János törzsőrmester Balassa Ilonával Tarnamérán; a székesfehérvári II. kerületben: Szabó József IV. törzsőrmester Németh Apollóniával Győrött; a szombathelyi III. kerületben: Tóth Ferenc II. őrmester Szalai Margittal Jákfán; a pécsi IV. kerületben: Ferenc András törzsőrmester Németh Erzsébettel Székesfehérváron; a miskolci VII. kerületben: Rózsa Jenő őrmester Sziveri Máriával Cserhátszentivánon; a kassai VIII. kerületben: Juhász Gusztáv törzsőrmester Galambos Vilmával Tornyospálcaán, Korom Lajos tiszthelyettes Dombrádi Ilonával Győrteleken, Bónyai József őrmester Matusz Etellel Ménfőcsanakon.

Született. A budapesti I. kerületben: Fábian Jenő tiszthelyettes feleségének Jenő-István fia, Endre László tiszthelyettes feleségének Anikó-Veronika-Mária leánya, Szaboles Sándor törzsőrmester v. feleségének Mihály-Ferenc fia, Gombás Gyula törzsőrmester feleségének Iona-Mária-Gabriella leánya; a székesfehérvári II. kerületben: Kovács András tiszthelyettes feleségének Tibor-Ernő fia, Papp Mihály őrmester feleségének László-Mihály fia, Rác Ferenc I. törzsőrmester v. feleségének Ferenc-István fia; a pécsi IV. kerületben: Jenei Máté törzsőrmester feleségének Sándor-Máté-Miklós fia; a miskolci VII. kerületben: Ragó Miklós szv. törzsőrmester feleségének László fia, Galambos István törzsőrmester feleségének István-Csaba fia, Kardos József II. tiszthelyettes feleségének Tibor-Mihály-Sándor fia; a kassai VIII. kerületben: Tökés József tiszthelyettes feleségének Mária-Irén leánya, Elek Zsigmond törzsőrmester feleségének Katalin-Rozália leánya, Boros János tiszthelyettes feleségének Erzsébet leánya, Varga József I. törzsőrmester feleségének Gyula-József fia.

Halálozás. *Kenessey Ferenc* tiszthelyettes *Gizella* leánya, *Kallós Imre* ny. áll. tiszthelyettes meghalt.

Szerkesztői üzenetek.

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kéziratos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. — A közlemények fogalmazási átciszolásának és — ha szükséges — tartalmi módosításának, valamint a törlés és a kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak.

A kéziratot kérjük a papírlapnak csak egyik oldalára és félhasábosan lehetőleg írógéppel írni. Olvashatatlan, vagy névtelen kézirattal nem foglalkozunk. Kéziratok sorsáról szerkesztői üzenetben adunk választ és csak akkor küldünk vissza kéziratot, ha a szerző megcímzett és válaszbélyeggel ellátott borítékot mellékel ahhoz. A megjelent közleményeket tisztelteldijban részestjük.

Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének nyilatkozatát arról, hogy a felvételek közléséhez — a szokásos tisztelteldij ellenében — hozzájárul.

A megjelent közleményekre, fényképekre, rajzokra tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másutt közölni, sem pedig utánnymatni.

Közlemények különnyomatait a nyomda a velünk kötött szerződésben megjelölt árszabás szerint köteles elkészíteni.

Minden hozzádk intézeti levélre a szerkesztői üzenetekben válaszolunk, jellege alatt. Jellegül legcélszerűbb kisebb helység nevét, vagy ötjegyű számot választani. Aki jellegt nem jelöl meg, annak neve kezdőbetűi és állomáshelye megjelölése alatt válaszolunk.

Magánlevelet nem írunk, akkor sem, ha a beküldő válaszbélyegyet mellékel.

Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a Csendőrlélexikon rovatban felelünk.

Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Hozzádk intézett levelet szolgálati útra nem terelünk és azok tartalma, vagy beküldőinek kiléte felől senkinek sem adunk felvilágosítást.

Előfizetést csak a csendőrség nyugállományú tagjaitól, továbbá a honvédség és a m. kir. rendőrség, a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. Előfizetési díj a nyugállományú csendőrtisztek, valamint a honvédség, rendőrség, bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjai részére évi 12 pengő, a

Klekner Lászlóné

ASZTALOS, LAKATOS, VASSZERKEZET és REDŐNYGYARA
BUDAPEST, X. BÁNYA-UTCA 6
TELEFON: 148-001. BAROSS SZÖVETSÉG TAGJA.

Börcsök Mihály
ÖSKÉRESZTÉNY CÉG. HONVÉD KINCSTÁRI SZÁLLÍTÓ.

TAKARÉKTÜZHELYEK MESTERE
HADIROKKANT EMLÉKLAPOS FÓHADNAGY
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI-ÚT 109/c. ÜZEM: VIII., KOSZORÚ-U. 18. Tel. 13-88-44.

DOXA

A TÖKÉLETES, MEGBÍZHATÓ SVÁJCI ÓRA.
DOXA órákat vegyünk.

ÜGYELJÜNK AZ ÓLOMPLOMBÁPAI

BOROSS JÁNOS
AUTÓKAROSSZÉRIA ÜZEME

ALAPÍTVÁ: 1918. EVBEN. TÁVBESZÉLŐ: 18-82-18.
BUDAPEST, IX. ERKEL-UTCA 17/B. (Kálmán-térnél.)
LUXUS ÉS ÁRUSZÁLLÍTÓ KAROSSZÉRIÁK,
ÜZLETI REKLÁMKOCSIK ÉPÍTÉSE és JAVÍTÁSA

nyugállományú csendőrlegénység részére pedig évi 8 pengő. Legkisebb előfizetési idő: félév. A nyugállományú csendőrlegénység az előfizetési díjat negyedévi 2 pengős részletekben is fizetheti.

A pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.342. számú postatakarékpénztári csekk számlájára befizetni.

Cimváltozását mindenki maga köteles velünk közölni. (Teljes név, rendfokozat, régi és új állomáshely.)

Havasolja. A csendőrségre nem irányadók a Szolg. Szab. I. Részének azok a pontjai, melyektől a Szut. eltérően intézkedik. Ilyen az eltávozás is, amit a Szut. 578. pontja havi 24 órában állapít meg a Szolg. Szab. I. R. 294. pontjában megszabott 36 órával szemben.

S. O. S. Közölje velünk, hogy milyen nősülési kérvényről van szó. Újat adott be az előző visszavonása óta?

Utéas. Amint értesültünk, a feltételek Önnél nem voltak meg. A parancsnoksága egyébként még szorgalmazza az ügyet, Önnek nem kell semmit tennie.

B. M., Alsó Mihály. 4 ütem, mert a szabályzat szerint a 3 ütem után a 62. pont utolsó ütemét is végre kell hajtani. Lényegtelen kérdés ez. Az a fontos, hogy jól hajtsák végre.

Lengyel. Nagybátyja nyilatkozat alapján, tehát önként vált meg a tényleges szolgálatból s így az 1912. évi LXV. tc. 36. §. értelmében sem nyugdíjat, sem végkielégítést nem kaphat.

Tiszamunte. 1940 novemberében léphet elő. Többben is vannak úgy, mint Ön, de ezen nem lehet segíteni. Hogy valaki a honvédségnél hány évet szolgált, az a csendőrség előléptetési rendelkezései szerint az előléptetésnél nem vehető figyelembe.

Igazság. Hátrány nem érte Önt. A járőrvezetői tanfolyamot „jó” eredménnyel végezte, katoná nem volt, ennél fogva csak 1940 november 1-én léphet elő.

Páty. A H. M. úrhoz intézett kérvényét szolgálati úton beadhatja. Csatolja a kérvényhez két bátyjának a községi előljárásság előtt kiállított lemondó nyilatkozatát, atyja halotti anyakönyvi kivonatát s az atyját kezelő orvos igazolványát vagy más hiteles tanúsítványt arról, hogy atyja valóban a háborúban szerzett betegség folytán halt meg.

Budapest. Bizalmát teljes tárgyilagossággal, de bajtársi szeretettel viszonyozzuk. Válaszunk sok fiatal bajtársának is szól. Az élettárs keresése örök harc az érzelmek és az ész között. Nem vagyunk az érdekházasság hívei s igen nagy távolság választ el azoktól, akik a pénz mindenhatóságát hirdetik, de azt tudjuk s meg is mondjuk, hogy sokszor okoz nagy bajt, ha csak az érzelmek jutnak szóhoz, az ész pedig csak akkor, amikor már késő. Ezt a kérdést csak magának élő ember tekintheti magánügynek. A csendőr nem, mert elrontott magánélete belegázol a szolgálatába is, ez pedig már kőzűgy. Ezen segít az A-57. jelzetű nősülési szabályzat, mely igen bölcs erkölcsi és anyagi mértéket állít fel a csendőr nősülésére nézve. Aki ezt nem veszi figyelembe, nemcsak magát teszi ki súlyos csalódásnak, hanem választottját is s rendszerint ez a súlyosabb. A visszautasított nősülési kérvény az ara szempontjából már nem is érzelmi ügy csupán. Az elhagyott menyasszonyt sokszor megbélyegzi falu, város egyaránt, mert benne látja a hibát. Ezért igen helyeselnünk gondos utánjárását. Önnek az anyagiak körül támadt kétsége. Amint a nősülési szabályzat 5. §-a mondja: vagy a nősülni szándékoznak, vagy az arának olyan magánvagyonának kell

lennie, amely legalább havi 15 pengő jövedelmet biztosít. Ha nincs, valamely hozzátartozónak kell a havi 15 pengőnek megfelelő támogatást biztosítani. Ezzel szemben az Ön kiszemeltjének atyja nagyvárosban élő órabéres munkás havi 120 pengő keresettel, minden vagyona egy ezerpengős házhely. A leány is keres havi 80 pengőt egy ipari üzemben, de annak azonnal vége, mihelyt férjhez menne csendőrhöz. Teljes egészében hiányzik tehát az a megalapozott, tartósnak tekinthető vagyon, vagy jövedelem, amit a nősülési szabályzat megkíván, sőt az is kérdés, hogy az igen szerény viszonyok között levő szülők a bútorzatot és kelengyét meg tudnák-e szerezni. Akárhogy is van, ez a házasság anyagilag nem lenne alátámasztva s ezért nem is engedélyeznék. Amint írja, most még nem késő félreállani. Örüljön, hogy így van, ajánljuk, hogy megtegye.

Vítas. A járőr 13 óras közbiztonsági szolgálatból bevonul. A portyázást nem a Szut. 6. mellékletében megszabott kiméret alapján végezte, hanem gyorsabb ütemben. Szolgálat közben nem tudott pihenni. Kérdés az, hogy bevonulás után mennyi pihenő illeti meg ezt a járőrt? Miután a szolgálatban eltöltött idő ¼-a pihenő, nyilvánvaló, hogy 6 óra 30 pernyi pihenő illetékes. Ha pedig a szolgálat során künt 2 órát pihen már s így 15' órával vonult be, otthon még 4 óra 30 perccel pihenhet.

Szeretném tudni. 1. Ha úgy van, ahogyan írta, 1940 májusra, legkésőbb novemberre várhatja az előléptetést. Igyekezzék a helyesírás szabályaival megbirkózni, mert nagy szüksége van rá. 2. Olvassa el lapunk 1939. évfolyamának 101. oldalán „Csobánc 2.” és 797. oldalán „Érd” jelűgés üzenetünket.

1940. VI. 1. Az előléptetési szabály legalább egy évi katonai szolgálatot követel meg ahhoz, hogy a csendőr 7 évi szolgálat után léphessen elő őrmesterré. Ha csak 1-2 héttel kevesebb a katonai szolgálat, azt még egy évnél számítják, de ha 5 hónap hiányzik az évből, katonai szolgálatát nem vehető figyelembe.

Beke József, Békéscsaba. 1918-ban Aradon néhai Baszler János százados volt a szárnyparancsnok. A szakaszparancsnok Takácsy Dezső százados volt, aki ma ny. alezredes, lakik Szegeden, Arany János-u. 11. II. em. 7. alatt. Sós Mátyás ny. szv. alhadnagy címe: Budapest, XIV., Laky Adolf-u. 5., F. Tóth Imre ny. szv. tiszthelyettes címe: Sándorfalva (Csongrád m.).

B. S., Nagykanizsa. Névtelen levélre nem válaszolunk.

Rába. Amint leveléből következtetjük, arról van szó, hogy a gyakorlótérre kivonuló őrs találkozik a községben a szakaszparancsnokkal. Ha így van, az őrsparancsnok a Szolg. Szab. I. R. 541/h. pontja alapján köteles tiszteletadást vezényelni, mert az 542/i. pont esete itt nem forog fenn.

1914. 1. Nem. Az ara származását is nagyszülőikig bezárólag kell igazolni. 2. Olvassa el lapunk 1935. évi 21. számának 678. oldalán „Sapka” jelűgés üzenetünket vagy keresse meg az 1937. évi Csendőrségi Zsebkönyvből.

22.222. 1. Akár hiszi, akár nem, még nem tudni, hol és mikor lesz felállítva. Ezzel megfelleltünk 2. kérdésére is.

Lehetséges. Igen, kérheti. Levelét így írta alá: Maradék alázatos tisztelettel. Sokkal szívesebben olvasnánk így: Hazafias üdvözléssel, vagy: Szébb jövőt. Vagy — akár ne is írjon semmit, de alázatos tisztelettel köszönjenek azok, akiknek nincs egyenruha. Még egy igen komoly megjegyzésünk van kérdésével kapcsolatban. Már nagyon sokan megbánták, keserűen sajnálják, hogy elhagyták a testületet...

TÁMOGASD A **HANGYA** SZÖVETKEZETET, MERT EZZEL **magad és családod** JÓLÉTÉT MOZDÍTOD ELŐ

MAGYAR-SIEMENS-SCHUCKERT-MŰVEK Villamosági Részvénytársaság
Budapest, VI., Teréz-kr. 36. Tel.: 120-739

Nedves falak szárazzáttételéhez **„SANIT”** habarcsztömítő **Posnansky és Strelitz R. T.**
BUDAPEST, V., ZSITVAY LEÓ-UTCA 13. SZÁM. TELEFON: 12-28-29; 12-82-85

Peres ügy. A közigazgatási bíróság szervezetéről és hatásköréről lexikonban adtunk tájékoztatást. (1932—740.)

Reménység. Egymagában a közölt okot nem látjuk olyan-
nak, hogy emiatt elutasítanak a kérelmét, ha egyébként min-
den feltétel megvan.

Katona. A kért címek: Finta József ezredes, Kőszeg, Hun-
yadi Mátyás középiskolai nevelőintézet. Priviszlovszky Ferenc
ny. ezredes, Szeged, városi katonai parancsnokság. Szegény
Jenő alezredes, Abaujszántó, honvéd kiegészítő parancsnokság.
Juhász Mihály ny. alezredes, Nagykanizsa. Farkas (azelőtt
Paller) András ny. alezredes, Baja, Barcs-utca 10. A többi cím
megállapítható nem volt.

Fényszarú. Vitéz Mikófalvy (azelőtt Mamusich) Ferenc
alezredes, Budapest, Ferenc József gyal. laktanya.

88.888. Forduljon ahhoz a járásbírósághoz, melynek ille-
tékességi területén édesapja legutóljára lakott.

52.395. Köteles magával vinni.

Bugac. Keressük, később közöljük.

88.888. (Makó). 1. A vitézzé avatáshoz az 1. osztályú ezüst,
vagy az arany vitézségi érmet kívánják meg. Részletes útba-
igazításért forduljon a járási vitézi hadnagyhoz. A kéredezett
irattár hollétét még nem sikerült megállapítani. Később köz-
öljük, figyelje üzeneteink között. 2. Vagyonjogi követeléssel
32 évig előállhat a sértett.

Ez az igazság. Jelentse be az alispán úrnak az esetet és
kérje az ügy tisztázását.

KÉZIRATOK. FÉNYKÉPEK.

Fényképpályázatunk állandó!

D. M. Fegyvernek. Amit a járőr végzett, derék munka, a
vers ellenben rossz. Nem közölhetjük.

Erős akarat. Jól fogalmaz, bizonyára látjuk is még az
írását, egyelőre azonban csak tanuljon. Írása — tárgyánál
fogva — nem nekünk való.

O. I. Miskolc. Ügyes munka. Eltesszük, esetleg sorát tud-
juk ejteni.

B. A. Enyicke. Önálló cikkeknek nem alkalmas.

R. M. Fakesány. Nem nekünk való tárgy, de csodáljuk,
hogy aki így tud írni, még nem jelentkezett nálunk. Várjuk
csendőri vonatkozású írását.

Z. K. Balassagyarmat, H. A. Beregszász, B. A. Füle,
R. F. Bercesényifalva, Felvidék, Királyhelme, K. I. Kőtelek,
Dézlala, Garadna, 1898. M. M. sorra kerülnek.

Forrás 111. Nem közölhető. Nem kell azt gondolni, hogy ha
négy sort egymás alá írunk s a sorok végére olyan szavakat
tűzdelünk, amelyek hasonlóan hangzanak, az már vers. Hagyja
abba. A próbacsendőrnek semmi dolga a versekkel, az utasítá-
sokkal — ellenben — annál több legyen. Ebből haszna lesz, a
verstől — semmi se várjon.

Üzenet messzire. Kínese. Nem közölhető.

Nyitra. Kettőszázon felüli leírás vár közlésre. Kérjük, le-
gyen türelemmel.

56789. Majdnem sikerült. Küldjön be egyszerre többet,
hogy válogathassunk.

Elbeszélés-pályázatunk eredménye.

Mult év november 1-i számunkban hirdett pályázatunkra
szép anyagot kaptunk, köszönjük a résztvevőknek.

A **legjobbak:** Horváth Gábor alhdgy. Szarvas, Kiss Miklós
th. Debrecen, Kürti Tibor prb. cső. Tevel, Nagy József th.
Ungvár, Puskás Ferenc őrm. Szekszárd, Szabó Ferenc őrm.
Ungvár, Szabó Dénes cső. Ercsi.

Közöljük ezenkívül a következők dolgozatait is: *Apostol*
Lajos th. Buzita, *Balogh* István cső. Kondoros, *Csetneki* Antal
cső. Jókai, *Farkas* Ferenc th. Kassa, *Fenyővári* Károly th. Bu-
dapest, *Nemes Karika* Kálmán th. Dunaalmás, *Lakatos* István
tőrm. Zákány, *Lengyel* István cső. Kondoros, *Mészáros* Mihály
th. Huszt, *Salamon* János th. Karcag, *Szécsy* Bálint cső.
Hajduszoboszló, *Tamás* András őrm. Szabadszállás, *Tiszay*
László cső. Kisgyőr, *Toronyi* István cső. Abaujszántó, *Túrós*
István tőrm. Kondoros, *Záhonyi* József cső. Lyuta, *Zsarnócai*
Miklós cső. Kondoros.

Dicséretes munkát küldtek: *Arnyas* János cső. Gyömrő,
Bán Imre th. Kondoros, *Bárany* István th. Debrecen, *Benedek*
Lajos th. Kemece, *Bolla* Mihály tőrm. Lillafüred, *Búzás* Mi-
hály cső. Pécel, *Darvas* József th. Kassa, *Daru* Antal tőrm. v.
Máriapócs, *Fejes* József I. tőrm. Rimaszécs, *Fülöp* Sándor cső.
Nagyszénás, *Karacs* László őrm. Ungvár, *Kósa* János prb. cső.
Királymező, *Kvisz* Béla prb. cső. Miskolc, *Károly* István prb.
cső. Tatárszentgyörgy, *Nagy* József I. prb. cső. Makó, *Pusztai*
István cső. Jászárokszállás, *Takács* Imre tőrm. v. Abaujszántó,
Telep Ferenc th. Sátoraljaújhely, *Vass* Sándor cső. Bagamér,
Veres János cső. Tiszacsege.

A többi résztvevő dolgozatát nem találtuk még közlésre
alkalmasnak. Ez azonban ne riassa el őket attól, hogy ha van
mondanivalójuk, el ne mondják, el ne írják bajtársaink szó-
rakoztatására vagy tanítására. Mindenkinek tudnia kell, hogy
„gyakorlat teszi a mestert“, bizonyos, hogy idővel tehát rá-
jönnek a megírás módjára s örömlük, hogy viszontlátják dolgo-
zataikat lapunk hasábjain — nem marad el.

A legjobbaknak jutalom tárgyat küldtünk, a második cso-
portban írtakat pedig — dolgozatuk közlésekor — tisztelet-
díjban részesítjük.

Versenyfeladatok.

I.

Kimutatást

olvastunk a multkor arról, hogy hány kilométert gyalogol
naponta a postás, a háziasszony, a villamos jegykezelője, a
falusi levélhordó, a pincér stb. A csendőrrel nem emlékeztek
meg, ugyan ki is tudná ezt más, mint a közlőnk való. Szá-
mitsuk csak ki, hogy havi 180 óras szolgálat mellett, évi 2
hetes szabadságot feltételezve, hány kilométert gyalogol egy
csendőr véglegesítésétől őrmesterré történt előléptetéséig?
Nem lesz nehéz munka. A legjobb munkát jutalmazzuk. *Be-
küldés határideje: március 1. Csak legénységi állományú ol-
vasóink vehetnek részt a versenyben.*

II.

Kik voltak

a perzekutorok, kik a pandurok? Honnan származik a zsan-
dár szó? A leghelyesebb dolgozatokat jutalmazzuk. *Határidő:
március 1.*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
Besenyői BEÖTHY KALMÁN őrnagy.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, V., Honvéd-utca 10.
Felelős: Györy Aladár igazgató.

Csipak József konfekteiós üzeme

Budapest, XIV., Telepes-utca 102. szám. Telefon: 296-340.

Ifj. Buday Béla

CSÓNAKMOTOROK-, BENZINMOTOROK ÜZEME

RÁKOSPALOTA, Bocskay-utca 71. * Telefon: 29-58-44.

Őskeresztény vállalat. Honvéd kincstári szállító.

TELEFONGYÁR részvénytársaság

MODERN TELEFONKÖZPONTOK

ÉS JELZŐKÉSZÜLÉKEK GYÁRA

BUDAPEST, XIV., HUNGÁRIA-KORÚT 126. SZ.